# ΔΕΛΤΙΟ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

## Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας

(NUTS2 — EL62)

Περίοδος αναφοράς: Μάρτιος 2026 - Οκτώβριος 2024

Έργο: «Κέντρο Καινοτομίας για το Λιανικό Εμπόριο» (κωδικός ΟΠΣ 6002934)

Υποέργο 1: «Σύγχρονες Υπηρεσίες προς τις ΠΜΕ & ΜΜΕ του Εμπορίου»

Πακέτο εργασίας ΠΕ 1.3.2: Επικαιροποίηση δεδομένων της «Γεωβάσης»

Το παρόν δελτίο εκπονήθηκε στο πλαίσιο του υποέργου 1 «Σύγχρονες Υπηρεσίες προς τις ΠΜΕ & ΜΜΕ του Εμπορίου» της Πράξης: «Κέντρο Καινοτομίας για το Λιανικό Εμπόριο» (κωδικός ΟΠΣ 6002934), η οποία είναι ενταγμένη στο Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα 2021-2027» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΚΤ+) και από εθνικούς πόρους.

**Πίνακας Περιεχομένων**

**Κεφάλαιο 1 — Με Μια Ματιά** ..... 4
1.1 Διοικητικό και Γεωγραφικό Πλαίσιο ..... 4
1.2 Αναλογία Επιχειρήσεων ανά Κάτοικο ..... 4
1.3 Εμπορικός Τομέας: Βασικά Μεγέθη ..... 5
1.4 Δείκτες Δυναμικής Εμπορίου ..... 6
1.5 Συντελεστές Χωροθέτησης/Τοπικής Εξειδίκευσης (LQ) ..... 7
1.6 Χωρική Κατανομή και Ανισοκατανομή ..... 8
1.7 Δυναμική και Αναδυόμενες Ζώνες ..... 10
1.8 Δείκτης Περιφερειακής Επιχειρηματικής Δυναμικής (RBDI) ..... 12
**Κεφάλαιο 2 — Γενική Εικόνα Επιχειρηματικότητας** ..... 14
2.1 Κατανομή σε Επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας ..... 14
2.2 Ρυθμοί Ανάπτυξης ανά ΠΕ ..... 15
2.3 Νομικές Μορφές ..... 16
2.4 Κλαδική Σύνθεση ..... 17
2.5 Χωρική Συγκέντρωση και Ανισότητες ..... 19
**Κεφάλαιο 3 — Χωρική Διάσταση Επιχειρηματικότητας** ..... 22
3.1 Επιχειρηματική Πυκνότητα ανά Δήμο ..... 22
3.2 Κλαδική Σύνθεση ανά Δήμο ..... 24
3.3 Τυπολογία Δήμων ..... 29
3.4 Αναδυόμενες Εμπορικές Ζώνες ..... 32
**Κεφάλαιο 4 — Εμπορικός Τομέας Αναλυτικά** ..... 36
4.1 Γενικά Εμπορίου ..... 36
4.1.1 Μέγεθος και Συμμετοχή ..... 36
4.1.2 Δείκτες Δυναμικής ..... 38
4.2 Ανάλυση Λιανικού Εμπορίου ..... 39
4.2.1 Γενική Επισκόπηση Λιανικού ..... 39
4.2.2 Κατηγορίες ΣΤΑΚΟΔ Λιανικού Εμπορίου ..... 40
4.2.3 Χωρική Κατανομή Λιανικού Εμπορίου ..... 42
4.2.4 Εξειδίκευση και Ποικιλομορφία Λιανικού Εμπορίου ..... 44
4.2.5 Χωρική Ανισότητα Λιανικού Εμπορίου ..... 45
4.2.6 Shift-Share Ανάλυση Λιανικού Εμπορίου ..... 47

4.2.7 Κρίσιμα Σημεία Λιανικού Εμπορίου ..... 48
4.3 Ανάλυση Χονδρικού Εμπορίου ..... 49
4.3.1 Γενική Επισκόπηση Χονδρικού ..... 49
4.3.2 Κατηγορίες ΣΤΑΚΟΔ Χονδρικού Εμπορίου ..... 50
4.3.3 Χωρική Κατανομή Χονδρικού Εμπορίου ..... 52
4.3.4 Εξειδίκευση και Ποικιλομορφία Χονδρικού ..... 55
4.3.5 Χωρική Ανισότητα Χονδρικού Εμπορίου ..... 56
4.3.6 Shift-Share Ανάλυση Χονδρικού Εμπορίου ..... 58
4.3.7 Κρίσιμα Σημεία Χονδρικού Εμπορίου ..... 59
**Κεφάλαιο 5 — Το Εμπόριο σε Αριθμούς: Συνθετική Ανάγνωση** ..... 61
**5.1 Κυρίαρχοι Κλάδοι του Εμπορίου** ..... 61
**5.2 Δυναμική και Μεταβολές** ..... 63
**5.3 Σχέση με την Τοπική Οικονομία** ..... 65
**5.4 Εμπορικές Ενότητες με Σημείο Αναφοράς** ..... 67
**Κεφάλαιο 6 — Δείκτης Περιφερειακής Επιχειρηματικής Δυναμικής (RBDI)** ..... 69
**6.1 Σύνθεση του Δείκτη** ..... 69
**6.2 Κατάταξη Περιφερειών — Η Θέση της Στερεάς Ελλάδας** ..... 70
**6.3 Διαρθρωτική Ανάγνωση** ..... 71
**Κεφάλαιο 7 — Σύνοψη** ..... 71
**Μεθοδολογικές Επισημάνσεις** ..... 73
**Α. Πηγή Δεδομένων και Κάλυψη** ..... 73
**Β. Εκκαθάριση Μητρώου ΓΕΜΗ** ..... 73
**Γ. Ομαδοποίηση Κατηγοριών ΣΤΑΚΟΔ** ..... 73
**Δ. Δείκτες Ανισότητας** ..... 74
**Ε. Ανάλυση Shift-Share** ..... 74
**ΣΤ. RBDI** ..... 74
**Ζ. Επιφυλάξεις Ερμηνείας** ..... 75

# Κεφάλαιο 1 — Με Μια Ματιά

## 1.1 Διοικητικό και Γεωγραφικό Πλαίσιο

Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας (NUTS2: **EL62**) αριθμεί **508.254** μόνιμους κατοίκους (απογραφή ΕΛΣΤΑΤ 2021), που την κατατάσσουν στην **8η θέση πανελλαδικά** σε πληθυσμό. Διοικητικά διαρθρώνεται σε **5 Περιφερειακές Ενότητες** (ΠΕ Φθιώτιδας, ΠΕ Εύβοιας, ΠΕ Βοιωτίας, ΠΕ Φωκίδας, ΠΕ Ευρυτανίας) και **25 Δήμους**, καλύπτοντας έκταση **15.549 τετραγωνικών χιλιομέτρων** που εκτείνεται από τη Βοιωτία και τη Φθιώτιδα στο νότιο τμήμα της κεντρικής Ελλάδας έως τη νησιωτική Εύβοια και τη Σκύρο.

Σε γεωγραφικό επίπεδο, η Περιφέρεια χαρακτηρίζεται από έντονη γεωγραφική διαφοροποίηση: **ηπειρωτικό τμήμα** με πεδινές περιοχές στη νότια Φθιώτιδα και τη Βοιωτία (αναπτυξιακή προέκταση του Θεσσαλικού κάμπου και ευρύτερης Λοκρίδας), ορεινούς όγκους στη Φωκίδα και την Ευρυτανία (Παρνασσός, Καλλίδρομο, Όρθρυς, Άγραφα), και **νησιωτικό τμήμα** με το μεγαλύτερο νησί της Στερεάς (Εύβοια) και τη Σκύρο. Η Εύβοια συνδέεται με την ηπειρωτική χώρα τόσο χερσαία μέσω του στενού του Ευρίπου στη Χαλκίδα όσο και με πλήθος πορθμείων κατά μήκος του Ευβοϊκού κόλπου, ενώ η Σκύρος εξυπηρετείται κυρίως μέσω του λιμένα της Κύμης.

Στη Στερεά Ελλάδα διαμορφώνονται **τρεις αναπτυξιακές ζώνες**: μια **βιομηχανική-διαμετακομιστική ζώνη** στη Βοιωτία, με κορυφαία την ΒΙ.ΠΕ. Σχηματαρίου-Οινοφύτων στον Δήμο Τανάγρας σε άμεση γειτνίαση με την Αττική, μια **αστική-βιομηχανική και τουριστική ζώνη της Εύβοιας** με κέντρο τη Χαλκίδα, και μια **ορεινή-τουριστική ζώνη** με σημαντικούς προορισμούς όπως οι Δελφοί (UNESCO) στον Δήμο Δελφών, η Αράχωβα (Δήμος Διστόμου-Αράχοβας-Αντίκυρας) και το Καρπενήσι.

Η **αγροτοδιατροφική** παραγωγή είναι αξιόλογη, ιδίως στη Φθιώτιδα και τη Βοιωτία, με ελαιοκομικά προϊόντα, σιτηρά, βαμβάκι και κτηνοτροφικά προϊόντα. Διοικητική έδρα της Περιφέρειας είναι η **Λαμία** (στην ΠΕ Φθιώτιδας), ενώ ο **Δήμος Χαλκιδέων** (στην ΠΕ Εύβοιας) αποτελεί τον σημαντικότερο **οικιστικό και επιχειρηματικό** πόλο της Περιφέρειας.

## 1.2 Αναλογία Επιχειρήσεων ανά Κάτοικο

Στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας καταγράφονται συνολικά **40.420 επιχειρήσεις** (Μάρτιος 2026), αριθμός που την κατατάσσει στην **8η θέση πανελλαδικά** σε απόλυτο μέγεθος επιχειρηματικής βάσης. Η πυκνότητα διαμορφώνεται σε **79,53 επιχειρήσεις ανά 1.000 κατοίκους**, τιμή που τοποθετεί την Περιφέρεια στην **9η θέση πανελλαδικά** και κάτω από τον εθνικό μέσο όρο των **94,3 επιχειρήσεων ανά 1.000 κατοίκους**.

Η συγκρατημένη πυκνότητα δεν αντανακλά υστέρηση επιχειρηματικότητας, αλλά **διαφορετικό αναπτυξιακό πρότυπο** σε σχέση με άλλες Περιφέρειες της χώρας: σημαντικό μέρος του εργατικού δυναμικού απασχολείται σε **βιοτεχνικές και βιομηχανικές δραστηριότητες με μεγαλύτερο μέσο μέγεθος επιχειρηματικής μονάδας** (μεταποίηση τροφίμων, χημικά, μέταλλα, ενέργεια), εύρημα που τεκμηριώνεται περαιτέρω στην Παρ. 1.5 και στο Κεφάλαιο 5. Συμπληρωματικά, ο ορεινός χαρακτήρας μεγάλου τμήματος της

Περιφέρειας (Φωκίδα, Ευρυτανία, ορεινό τμήμα Φθιώτιδας) **δεν ευνοεί μεγάλες επιχειρηματικές συγκεντρώσεις, καθώς εμφανίζεται ένα διάστικτο οικιστικό πρότυπο** με μικρότερα τοπικά κέντρα διεσπαρμένα στον ορεινό όγκο.

**Πίνακας 1.1 — Βασικοί Δείκτες Περιφέρειας**

| Δείκτης | EL62 | Εθνικό | Σχόλιο |
|---|---|---|---|
| Ενεργές επιχειρήσεις (Nt) | 40.420 | 988.153 | Μερίδιο 4,1% επί εθνικού |
| Επιχειρήσεις ανά 1.000 κατοίκους | 79,5 | 94,3 | Κάτω από εθνικό μέσο |
| CSTB — Μερίδιο εμπορίου | 26,46% | 24,68% | Κάτω από εθνικό μέσο |
| CGR — Ρυθμός ανάπτυξης εμπορίου | 4,83% | 8,79% | Κοντά στον εθνικό μέσο |
| LQ Εμπορίου (σύνολο) | 1,07 | 1,00 | Οριακή υποεκπροσώπηση |
| LQ Λιανικού | 1,12 | 1,00 | Σχεδόν στον εθνικό μέσο |
| LQ Χονδρικού | 0,98 | 1,00 | Σαφής υποεκπροσώπηση |
| Συντελεστής Gini (επίπεδο Δήμων) | 0,471 | — | Συγκέντρωση σε δύο πόλους (Χαλκίδα, Λαμία) |
| Δείκτης Theil intra-zone | 53,4% | — | Ανισοκατανομή κυρίως εντός ΠΕ |
| RBDI — Δείκτης Περιφ. Επιχ. Δυναμικής | 0,500 | — | Μέτρια δυναμική (6η/13) |

## 1.3 Εμπορικός Τομέας: Βασικά Μεγέθη

Σε σύνολο **40.420 επιχειρήσεων** της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, οι **10.696** δηλώνουν εμπορική δραστηριότητα ως κύριο ΚΑΔ[1], εκ των οποίων **7.443** ανήκουν στο **λιανικό εμπόριο** και **3.253** στο **χονδρικό εμπόριο**. Το Μερίδιο Εμπορίου επί του Συνόλου της Επιχειρηματικότητας της Περιφέρειας (CSTB — Commerce Share on Total Business) διαμορφώνεται σε **26,46%**, τιμή που τοποθετεί την Περιφέρεια στην **5η θέση πανελλαδικά** και πάνω από τον εθνικό μέσο όρο (~24%).

Ωστόσο, ο αριθμός **εμπορικών επιχειρήσεων ανά 1.000 κατοίκους** στην Περιφέρεια διαμορφώνεται σε **~21,0**, τιμή οριακά χαμηλότερη του εθνικού μέσου όρου (~**23,4**), εύρημα που υποδηλώνει ότι η αυξημένη σχετική παρουσία του εμπορίου εντός της Περιφέρειας δεν τεκμηριώνει υπεροχή του εμπορικού τομέα έναντι του εθνικού προτύπου σε επιχειρήσεις ανά 1.000 κατοίκους, αλλά αντανακλά **σημαντικότερη υστέρηση των μη-εμπορικών κλάδων** (κυρίως υπηρεσιών) στον ίδιο δείκτη.

Ο Συντελεστής Χωροθέτησης Εμπορίου (LQ — Location Quotient) διαμορφώνεται σε **1,07** για το σύνολο του εμπορικού τομέα (**5η θέση πανελλαδικά**). Στους κλάδους του εμπορίου, το λιανικό εμπόριο εμφανίζει **LQ = 1,12** (**6η θέση πανελλαδικά**), πάνω από τον εθνικό μέσο όρο, ενώ το χονδρικό εμπόριο διαμορφώνεται σε **LQ = 0,98** (**5η θέση πανελλαδικά**), οριακά κάτω από τον εθνικό μέσο όρο. Παρά την οριακή υστέρηση του συνολικού δείκτη χονδρικού, η Περιφέρεια εμφανίζει **ισχυρή στοχευμένη παρουσία σε ειδικότερους κλάδους χονδρικού εμπορίου**, ιδιαίτερα στη γεωργία, στα καύσιμα/μέταλλα/χημικά και στα τρόφιμα, όπως θα αναδειχθεί στην Παρ. 1.5.

[1] Ως εμπορικές επιχειρήσεις νοούνται όσες έχουν δηλώσει ως κύριο τους ΚΑΔ ένα από τα 46.x.x (χονδρικό εμπόριο) ή 47.x.x (λιανικό εμπόριο), σύμφωνα με το NACE Rev. 2 (ΣΤΑΚΟΔ 2008).

## 1.4 Δείκτες Δυναμικής Εμπορίου

Ο Ρυθμός Ανάπτυξης Εμπορίου (CGR — Commerce Growth Rate) της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας για την περίοδο **Οκτώβριος 2024, Μάρτιος 2026** διαμορφώνεται σε **+4,83%** (**10η θέση πανελλαδικά**), τιμή σαφώς χαμηλότερη του εθνικού μέσου όρου (+8,79%). Στους δύο κλάδους του εμπορίου, το λιανικό εμπόριο καταγράφει **CGR +3,63%** (10η θέση) και το χονδρικό εμπόριο **+7,68%** (8η θέση), εύρημα που υποδηλώνει **σαφώς ισχυρότερη δυναμική στο χονδρικό εμπόριο σε σχέση με το λιανικό**. Η εικόνα αυτή συνδέεται με το διαφορετικό αναπτυξιακό πρότυπο της Περιφέρειας, βιοτεχνικό-μεταποιητικό προφίλ και ορεινός χαρακτήρας μεγάλου τμήματός της, που τεκμηριώθηκε στην Παρ. 1.2 και θα αναδειχθεί περαιτέρω στην Παρ. 1.5.

Στις νέες εγγραφές, ο Ρυθμός Ίδρυσης Εμπορικών Επιχειρήσεων (CBFR — Commerce Business Formation Rate) διαμορφώνεται σε **58,14%** (**6η θέση πανελλαδικά**), σαφώς πάνω από τον εθνικό μέσο όρο. Κοντά στα **τρία πέμπτα των νέων επιχειρήσεων** που ιδρύθηκαν κατά την περίοδο αναφοράς ανήκουν στον εμπορικό τομέα, εύρημα συμβατό με το υψηλό μερίδιο CSTB (26,46%).

Στις διαγραφές, ο Ρυθμός Παύσης Εμπορικών Επιχειρήσεων (CBCR — Commerce Business Closure Rate) ανέρχεται σε **5,56%** (**8η θέση πανελλαδικά**), ελαφρώς πάνω από τον εθνικό μέσο όρο (5,48%). Εμβαθύνοντας στους κλάδους, το λιανικό εμπόριο παρουσιάζει αυξημένο CBCR (**6,31%, 5η θέση πανελλαδικά**), ενώ το χονδρικό εμπόριο εμφανίζει **ιδιαίτερα χαμηλό CBCR (3,77%, 12η θέση πανελλαδικά)**, εύρημα που αναδεικνύει την **υψηλή σταθερότητα της χονδρεμπορικής δραστηριότητας** σε αντίθεση με την **αυξημένη κινητικότητα** του λιανικού εμπορίου.

**Γράφημα 1.1 — Βασικοί Δείκτες Εμπορίου: Στερεά Ελλάδα vs Εθνικό**

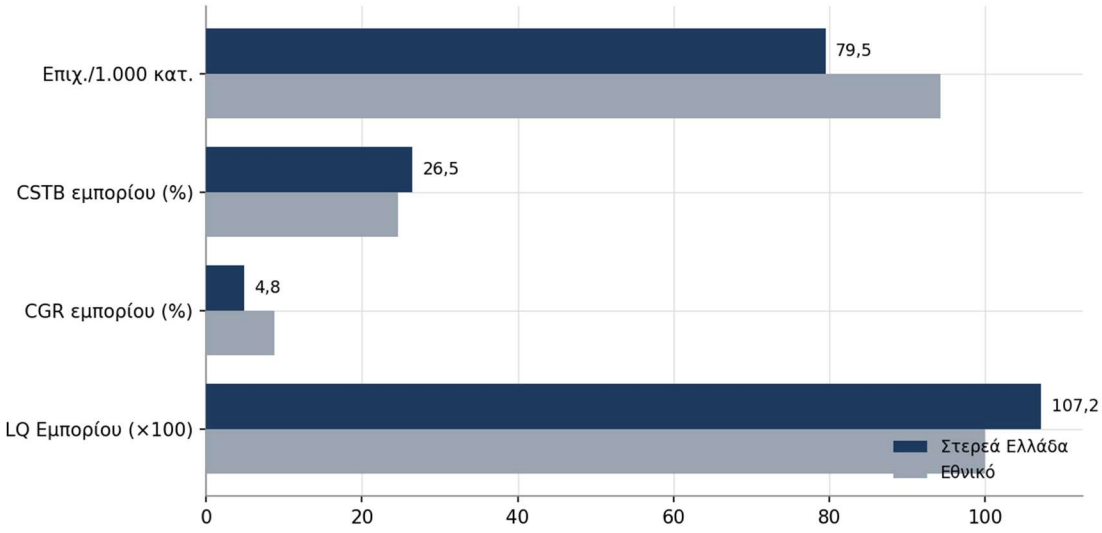


Σημειώνεται ωστόσο ότι οι ρυθμοί διαγραφών της περιόδου ενδέχεται να έχουν επηρεαστεί από την εκκαθάριση του μητρώου ΓΕΜΗ (αναλυτική αναφορά στο **Κεφ. 2.2**),

παράγοντας που πιθανόν έχει οδηγήσει σε υποεκτίμηση της καθαρής αναπτυξιακής δυναμικής.

## 1.5 Συντελεστές Χωροθέτησης/Τοπικής Εξειδίκευσης (LQ)

Οι Συντελεστές Χωροθέτησης/Τοπικής Εξειδίκευσης (LQ — Location Quotient) αποτυπώνουν τη σχετική θέση του εμπορικού τομέα της Περιφέρειας έναντι της εθνικής τομεακής δομής: τιμές LQ άνω του εθνικού μέσου όρου υποδηλώνουν υπερεκπροσώπηση, ενώ τιμές κάτω από αυτόν υποδηλώνουν υποεκπροσώπηση. Η συνολική εμπορική δραστηριότητα της Στερεάς Ελλάδας εμφανίζει LQ = 1,07 (5η θέση πανελλαδικά), πάνω από τον εθνικό μέσο όρο, με το λιανικό εμπόριο στο 1,12 (6η θέση πανελλαδικά) και το χονδρικό εμπόριο στο 0,98 (5η θέση πανελλαδικά, οριακά κάτω από τον εθνικό μέσο όρο).

Από τις **20 ομαδοποιημένες κατηγορίες ΣΤΑΚΟΔ** του εμπορικού τομέα (11 λιανικού εμπορίου και 9 χονδρικού εμπορίου)[2], **11 ξεπερνούν τον εθνικό μέσο όρο** (7 στο λιανικό εμπόριο και 4 στο χονδρικό εμπόριο), εύρημα που αναδεικνύει αξιόλογη ποικιλομορφία κλάδων με τοπική υπερεκπροσώπηση, με ιδιαίτερη έμφαση στους αγροτοδιατροφικούς και βιομηχανικά συνδεδεμένους κλάδους χονδρικού εμπορίου.

Στο λιανικό εμπόριο, σημαντική υπερεκπροσώπηση σε **απόλυτο μέγεθος** εμφανίζουν το **Λιανικό Εμπόριο Τροφίμων, Ποτών & Καπνού** (RET_FOOD: 2.304 επιχειρήσεις, LQ = 1,31), το **Λιανικό Εμπόριο Οικιακού Εξοπλισμού, Δόμησης & Κήπου** (RET_HOME: 1.454 επιχειρήσεις, LQ = 1,28) και το **Λιανικό Εμπόριο Ένδυσης, Υπόδησης & Αθλητικών** (RET_FASHION: 1.094 επιχειρήσεις, LQ = 1,02), ευρήματα που σχετίζονται με την κάλυψη των καθημερινών αναγκών του πληθυσμού της Περιφέρειας, με τη μεγαλύτερη συγκέντρωση να εντοπίζεται στα κύρια αστικά κέντρα (Χαλκίδα, Λαμία, Θήβα, Λιβαδειά).

Σε **χαμηλότερη απόλυτη βάση**, η υψηλότερη σχετική τιμή λιανικού εμπορίου καταγράφεται στο **Λιανικό Εμπόριο Καυσίμων & Μεταφορών** (RET_FUEL: 473 επιχειρήσεις, **LQ = 1,81**), εύρημα που σχετίζεται τόσο με τη διέλευση της ΠΑΘΕ και των κάθετων αξόνων που συνδέουν την Αθήνα με τη βόρεια Ελλάδα μέσω της Φθιώτιδας, όσο και με το **εκτεταμένο και διάσπαρτο οικιστικό δίκτυο** της Περιφέρειας που πολλαπλασιάζει τα τοπικά σημεία εξυπηρέτησης. Ακολουθούν το **Λιανικό Εμπόριο Βιβλίων, Πολιτισμού & Ψυχαγωγίας** (RET_CULTURE: 193 επιχειρήσεις, LQ = 1,02) και το **Λιανικό Εμπόριο Υγείας & Ομορφιάς** (RET_HEALTH: 545 επιχειρήσεις, LQ = 1,01).

Στο **χονδρικό εμπόριο**, την κορυφαία θέση κατέχει το **Χονδρικό Εμπόριο Γεωργικών Προϊόντων & Ζωοτροφών** (WHO_AGRI: 321 επιχειρήσεις, **LQ = 1,85**), η **τρίτη υψηλότερη τιμή πανελλαδικά** μετά τη Θεσσαλία (2,44) και τη Δυτική Ελλάδα (1,81), εύρημα που αναδεικνύει τον σημαντικό ρόλο της αγροτικής παραγωγής στη Φθιώτιδα και τη Βοιωτία (Λοκρίδα, Βοιωτικός κάμπος). Σε **απόλυτο μέγεθος**, την κορυφαία θέση κατέχει το

[2] Οι 20 ομαδοποιημένες κατηγορίες ΣΤΑΚΟΔ προκύπτουν από τη συγκέντρωση των επιμέρους τετραψήφιων κωδικών NACE Rev. 2 σε λειτουργικές ομάδες. Αναλυτική παρουσίαση της μεθοδολογίας ομαδοποίησης παρατίθεται στο Παράρτημα Α (Μεθοδολογικό Σημείωμα).

**Χονδρικό Εμπόριο Τροφίμων, Ποτών & Καπνού** (WHO_FOOD: 1.047 επιχειρήσεις, LQ = 1,24), εύρημα συμβατό με την ισχυρή παρουσία βιομηχανικής μεταποίησης τροφίμων στην Περιφέρεια (NACE 10–Τρόφιμα: LQ = 1,62). Σημαντική υπερεκπροσώπηση εμφανίζει επίσης το **Χονδρικό Εμπόριο Καυσίμων, Μετάλλων & Χημικών** (WHO_FUEL: 372 επιχειρήσεις, LQ = 1,47), εύρημα συμβατό με την έντονη βιομηχανική παρουσία στη ΒΙ.ΠΕ. Σχηματαρίου-Οινοφύτων και τον ευρύτερο άξονα Χαλκίδας, Λοκρίδας, Φθιώτιδας (NACE 35–Ενέργεια: LQ = 1,99, NACE 20–Χημικά: LQ = 1,53, NACE 25–Μεταλλικά προϊόντα: LQ = 1,72).

Στον αντίποδα, χαμηλότερες τιμές χονδρικού εμπορίου καταγράφονται στο **Χονδρικό Εμπόριο Κοσμημάτων & Ωρολογίων** (WHO_JEWELRY: 7 επιχειρήσεις, LQ = 0,19), στο **Μη Ταξινομημένο Χονδρικό Εμπόριο** (WHO_MISC: 71 επιχειρήσεις, LQ = 0,39) και στο **Χονδρικό Εμπόριο Ένδυσης, Υπόδησης & Κλωστοϋφαντουργίας** (WHO_FASHION: 135 επιχειρήσεις, LQ = 0,41), ευρήματα που υποδηλώνουν περιορισμένη παρουσία εξειδικευμένων χονδρεμπορικών κλάδων υψηλής αξίας, σε συμφωνία με την εγγύτητα της Περιφέρειας στα χονδρεμπορικά κέντρα της Αττικής που εξυπηρετούν τους κλάδους αυτούς.

**Πίνακας 1.2 — Σύνοψη LQ Εμπορικού Τομέα & Κατηγοριών**

| Κατηγορία | LQ | Παρατήρηση |
|---|---|---|
| Εμπορικός τομέας (σύνολο) | 1,07 | Υπερεκπροσώπηση |
| Λιανικό εμπόριο | 1,12 | Υπερεκπροσώπηση |
| Χονδρικό εμπόριο | 0,98 | Υπερεκπροσώπηση |
| Καύσιμα & Μεταφορές Λιανικού (RET_FUEL) | 1,81 | Υψηλότερη τιμή για κλάδους λιανικού εμπορίου |
| Ηλεκτρονικό Εμπόριο (RET_ECOM) | 0,53 | Χαμηλότερη τιμή για κλάδους λιανικού εμπορίου |
| Γεωργικά Προϊόντα & Ζωοτροφές Χονδρικού (WHO_AGRI) | 1,85 | Υψηλότερη τιμή για κλάδους χονδρικού εμπορίου |
| Κοσμήματα & Ωρολόγια Χονδρικού (WHO_JEWELRY) | 0,19 | Χαμηλότερη τιμή για κλάδους χονδρικού εμπορίου |

## 1.6 Χωρική Κατανομή και Ανισοκατανομή

Η χωρική κατανομή των επιχειρήσεων στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας παρουσιάζει **έντονη συγκέντρωση σε δύο κύριους αναπτυξιακούς πόλους**: τον **Δήμο Χαλκιδέων** (8.213 επιχειρήσεις, 20,3% του συνόλου της Περιφέρειας — έδρα της ΠΕ Εύβοιας και κύριο αστικό-βιομηχανικό κέντρο) και τον **Δήμο Λαμιέων** (5.922 επιχειρήσεις, 14,6% — έδρα της Περιφέρειας και της ΠΕ Φθιώτιδας). Αθροιστικά οι δύο αυτοί Δήμοι συγκεντρώνουν το **35,0%** της επιχειρηματικής βάσης της Περιφέρειας. Ακολουθούν ο Δήμος Θηβαίων (3.065 επιχειρήσεις, 7,6%), ο Δήμος Λεβαδέων (2.808, 6,9% — έδρα της ΠΕ Βοιωτίας), ο Δήμος Ιστιαίας-Αιδηψού (2.205, 5,5%) και ο Δήμος Κύμης-Αλιβερίου (1.896, 4,7%). Οι **έξι αυτοί Δήμοι συγκεντρώνουν αθροιστικά το 59,6%** της επιχειρηματικής βάσης της Περιφέρειας, με τη **Χαλκίδα και τη Λαμία να ξεχωρίζουν ως κύριοι αναπτυξιακοί πόλοι**.

**Γράφημα 1.2 — Κατανομή Επιχειρήσεων ανά Δήμο**

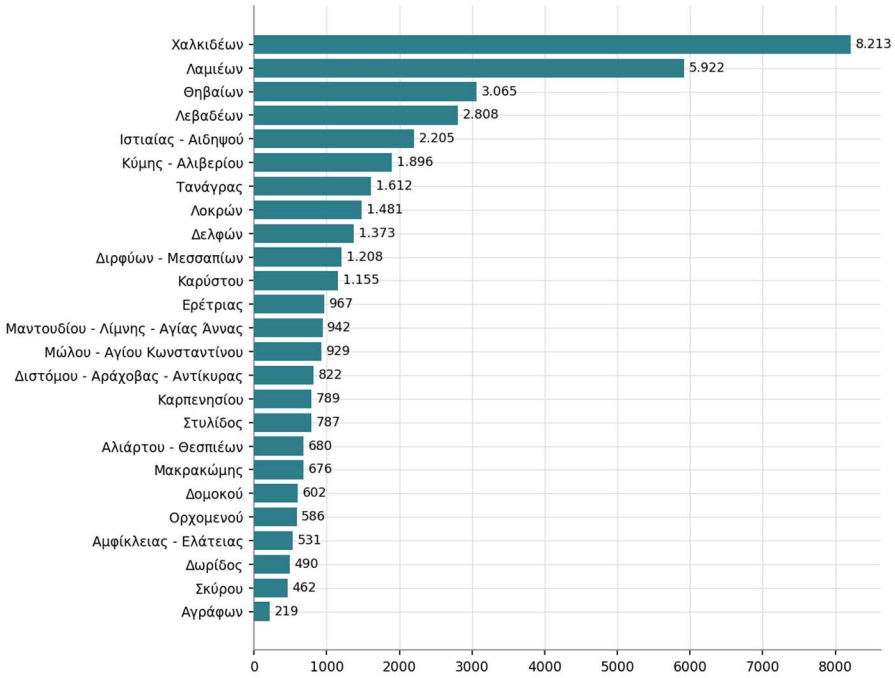


Ο Συντελεστής Gini (G — Gini Index)[3] σε επίπεδο Δήμων ανέρχεται σε **0,471** για το σύνολο των επιχειρήσεων, τιμή κάτω από το κατώφλι του 0,50, κατατάσσοντας τη Στερεά Ελλάδα στη ζώνη της **μέτριας ανισοκατανομής**. Η αντίστοιχη τιμή για το λιανικό εμπόριο διαμορφώνεται σε **0,566** και για το χονδρικό εμπόριο σε **0,535**, ευρήματα που υποδηλώνουν υψηλότερη χωρική συγκέντρωση στις εμπορικές δραστηριότητες σε σχέση με τη συνολική επιχειρηματικότητα. Ο Δείκτης Hoover (H — Hoover Index)[4] ανέρχεται σε **0,078**, εύρημα που υποδηλώνει ότι θα απαιτείτο η μεταστέγαση μόλις του **7,8% των επιχειρήσεων** σε άλλο Δήμο για να επιτευχθεί πλήρης αναλογία με την πληθυσμιακή κατανομή, εύρημα που αναδεικνύει την υψηλή ευθυγράμμιση της επιχειρηματικής με την πληθυσμιακή κατανομή της Περιφέρειας. Συμπληρωματικά, ο Σταθμισμένος Συντελεστής Μεταβλητότητας (Weighted CV — Weighted Coefficient of Variation)[5] διαμορφώνεται σε

[3] Ο Συντελεστής Gini είναι ένας καθιερωμένος δείκτης ανισοκατανομής, που αναπτύχθηκε από τον Ιταλό στατιστικό Corrado Gini (1912). Λαμβάνει τιμές στο διάστημα [0, 1]: τιμή 0 υποδηλώνει πλήρη ισοκατανομή, τιμή 1 μέγιστη συγκέντρωση. Ενδεικτικές ζώνες ερμηνείας: τιμές κάτω από 0,30 υποδηλώνουν χαμηλή ανισοκατανομή, 0,30–0,50 μέτρια, άνω του 0,50 σημαντική συγκέντρωση. Στο παρόν δελτίο, ο Συντελεστής Gini εφαρμόζεται στον αριθμό επιχειρήσεων ανά Δήμο της Περιφέρειας.

[4] Ο Δείκτης Hoover εκφράζει το ποσοστό μιας κατανομής που θα έπρεπε να ανακατανεμηθεί γεωγραφικά ώστε να ταυτιστεί με μια άλλη - εν προκειμένω, η κατανομή επιχειρήσεων σε σύγκριση με την πληθυσμιακή κατανομή των Δήμων.

[5] Ο Σταθμισμένος Συντελεστής Μεταβλητότητας (Weighted CV) μετρά τη διασπορά μιας κατανομής σταθμισμένη με βάση το μέγεθος κάθε παρατήρησης. Υψηλότερες τιμές υποδηλώνουν παρουσία ακραίων σημείων συγκέντρωσης (outliers).

**0,206** για το σύνολο, **0,317** για το λιανικό εμπόριο και **0,493** για το χονδρικό εμπόριο, με την έντονη αύξηση στο χονδρικό εμπόριο να αντανακλά υψηλή χωρική ασυμμετρία του κλάδου: μόνος ο **Δήμος Χαλκιδέων συγκεντρώνει το 27,4%** της χονδρεμπορικής βάσης της Περιφέρειας.

Όσον αφορά την κατανομή ανά ΠΕ, η **ΠΕ Εύβοιας** συγκεντρώνει 17.048 επιχειρήσεις (**42,2% της Περιφέρειας** — η κυρίαρχη ΠΕ σε επιχειρηματική βάση), ακολουθούμενη από την **ΠΕ Φθιώτιδας** (10.928 επιχειρήσεις, 27,0%), την **ΠΕ Βοιωτίας** (9.573 επιχειρήσεις, 23,7%), την **ΠΕ Φωκίδας** (1.863 επιχειρήσεις, 4,6%) και την **ΠΕ Ευρυτανίας** (1.008 επιχειρήσεις, 2,5% — η μικρότερη ΠΕ της χώρας πανελλαδικά). Η ισχυρή συγκέντρωση στην ΠΕ Εύβοιας σχετίζεται με την παρουσία της Χαλκίδας ως ισχυρού αστικού κέντρου, αλλά και τη γεωγραφική έκταση του νησιού που υποστηρίζει πολλαπλούς οικιστικούς και τουριστικούς πόλους.

**Πίνακας 1.3 — Δείκτες Ανισοκατανομής Εμπορίου ανά Επίπεδο**

| Δείκτης | Σύνολο | Λιανικό | Χονδρικό |
|---|---|---|---|
| Gini (επίπεδο Δήμων) | 0,471 | 0,566 | 0,535 |
| Gini (επίπεδο ΠΕ) | 0,407 | 0,441 | 0,474 |
| Hoover (Δήμοι) | 0,078 | 0,126 | 0,188 |
| Hoover (ΠΕ) | 0,035 | 0,074 | 0,132 |
| Weighted CV (Δήμοι) | 0,206 | 0,317 | 0,493 |
| Theil Total[6] | 0,680 | 0,912 | 0,840 |
| Theil intra-zone (%) | 53,4% | 61,5% | 50,1% |
| Theil inter-zone (%) | 46,6% | 38,5% | 49,9% |

## 1.7 Δυναμική και Αναδυόμενες Ζώνες

Η χωρική κατανομή των ρυθμών ανάπτυξης αποκαλύπτει διαφοροποιημένη εικόνα μεταξύ των Δήμων της Περιφέρειας. Στο **λιανικό εμπόριο**, μεταξύ των Δήμων με ικανή επιχειρηματική βάση, τις υψηλότερες επιδόσεις καταγράφουν ο **Δήμος Τανάγρας** (**CGR = +8,63% επί 214 επιχειρήσεων λιανικού εμπορίου** — εύρημα που πιθανώς σχετίζεται με τη ΒΙ.ΠΕ. Σχηματαρίου-Οινοφύτων και τη δυναμική του ως αναπτυσσόμενου κόμβου σε γειτνίαση με την Αττική), ο **Δήμος Δελφών** (+7,76% επί 250 επιχειρήσεων), ο **Δήμος Λεβαδέων** (+6,60% επί 533 επιχειρήσεων — έδρα ΠΕ Βοιωτίας) και ο **Δήμος Χαλκιδέων** (+6,32% επί 1.497 επιχειρήσεων, **ο μεγαλύτερος εμπορικός πόλος της Περιφέρειας, ο οποίος συγκεντρώνει ταυτόχρονα σημαντική επιχειρηματική βάση σε απόλυτα νούμερα αλλά και ικανοποιητικό ρυθμό ανάπτυξης**). Σημειώνεται ωστόσο ότι ο **Δήμος Λαμιέων** (1.115 επιχειρήσεις λιανικού εμπορίου) εμφανίζει συγκρατημένο ρυθμό

[6] Ο Δείκτης Theil ανήκει στην οικογένεια των εντροπικών δεικτών ανισοκατανομής και αναπτύχθηκε από τον Ολλανδό οικονομέτρη Henri Theil (1967). Παρουσιάζει την ιδιότητα της πλήρους αποαθροισιμότητας: η συνολική ανισοκατανομή αναλύεται σε δύο προσθετικές συνιστώσες, την inter-zone (διαφορές μεταξύ ΠΕ) και την intra-zone (διαφορές εντός κάθε ΠΕ, μεταξύ Δήμων). Λαμβάνει τιμές από 0 (πλήρης ισοκατανομή) έως ln(N).

ανάπτυξης (**+4,21%**), εύρημα που αντανακλά την **εδραιωμένη εμπορική αγορά της Λαμίας**, όπου η πυκνότητα κάλυψης βασικών εμπορικών αναγκών έχει διαμορφωθεί σε υψηλά επίπεδα, αφήνοντας περιορισμένα περιθώρια ταχείας επέκτασης.

**Γράφημα 1.3 — Ρυθμοί Ανάπτυξης Εμπορίου (CGR) ανά Δήμο**

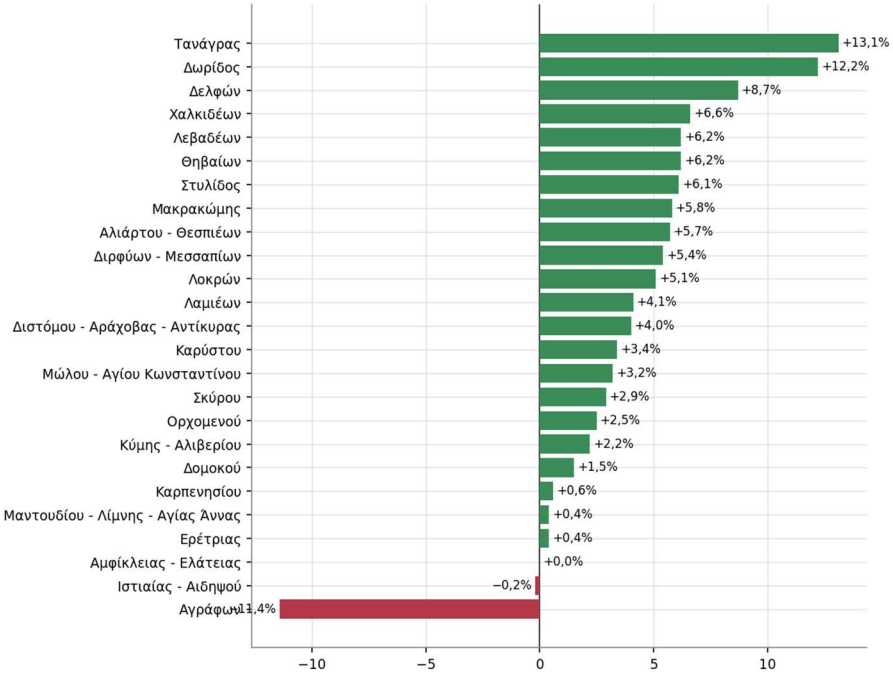


Στο **χονδρικό εμπόριο**, ο **Δήμος Τανάγρας** καταγράφει τον υψηλότερο ρυθμό (**CGR = +18,63% επί 191 επιχειρήσεων χονδρικού εμπορίου**), εύρημα συμβατό με την ισχυρή δυναμική του ως διαμετακομιστικού-βιομηχανικού κόμβου σε άμεση γειτνίαση με την Αττική. Ακολουθούν οι Δήμοι **Κύμης-Αλιβερίου** (+13,83% επί 107 επιχειρήσεων χονδρικού εμπορίου — Δήμος με **διαχρονική παρουσία στον ενεργειακό τομέα** και με **τη βασική λιμενική σύνδεση των Σποράδων** με την ηπειρωτική χώρα μέσω της Κύμης), **Διρφύων-Μεσσαπίων** (+12,41% επί 163 επιχειρήσεων χονδρικού εμπορίου) και **Αλιάρτου-Θεσπιέων** (+10,81% επί 82 επιχειρήσεων). Στους Δήμους με τη **σημαντικότερη παρουσία χονδρικού εμπορίου σε απόλυτο μέγεθος**, ο **Δήμος Χαλκιδέων** εμφανίζει **CGR +7,09% επί 891 επιχειρήσεων χονδρικού εμπορίου** (η μεγαλύτερη χονδρεμπορική βάση της Περιφέρειας), ο **Δήμος Θηβαίων +7,74% επί 334 επιχειρήσεων**, ενώ ο **Δήμος Λαμιέων** εμφανίζει **CGR +3,97% επί 419 επιχειρήσεων χονδρικού εμπορίου, ρυθμό σαφώς χαμηλότερο από τους υπόλοιπους μεγάλους Δήμους**. Αναλυτικότερη διασταύρωση των κλάδων ΣΤΑΚΟΔ που αναπτύσσονται ανά Δήμο παρουσιάζεται στο **Κεφάλαιο 3** (Χωρική Διάσταση Επιχειρηματικότητας).

Οι κύριοι Δήμοι με αρνητικό CGR στο **λιανικό εμπόριο** είναι ο **Δήμος Ιστιαίας-Αιδηψού** (-1,74% επί 452 επιχειρήσεων), ο **Δήμος Μαντουδίου-Λίμνης-Αγίας Άννας** (-1,49% επί 198 επιχειρήσεων), ο **Δήμος Ερέτριας** (-1,46% επί 203 επιχειρήσεων) και ο **Δήμος Αμφίκλειας-Ελάτειας** (-1,89% επί 104 επιχειρήσεων), όλοι μικρότερου ή μεσαίου μεγέθους Δήμοι, οι τρεις από τους οποίους ανήκουν στην ΠΕ Εύβοιας. Στο **χονδρικό**

**εμπόριο**, ο **Δήμος Αγράφων** εμφανίζει αρνητικό ρυθμό (-12,50%), ωστόσο το **μικρό απόλυτο πλήθος επιχειρήσεων χονδρεμπορίου (μόλις 7)** καθιστά το ποσοστό αυτό μη ενδεικτικό της πραγματικής δυναμικής, ενώ ο **Δήμος Καρπενησίου** εμφανίζει επίσης αρνητικό CGR (-5,13% επί 37 επιχειρήσεων χονδρικού εμπορίου).

**Πίνακας 1.4 — Ρυθμοί Ανάπτυξης Εμπορίου ανά Δήμο**

| Δήμος | ΠΕ | Nt λιαν. | CGR λιαν. | Nt χονδ. | CGR χονδ. |
|---|---|---|---|---|---|
| Δήμος Χαλκιδέων | Εύβοιας | 1.497 | +6,3% | 891 | +7,1% |
| Δήμος Λαμιέων | Φθιώτιδας | 1.115 | +4,2% | 419 | +4,0% |
| Δήμος Θηβαίων | Βοιωτίας | 509 | +5,2% | 334 | +7,7% |
| Δήμος Λεβαδέων | Βοιωτίας | 533 | +6,6% | 235 | +5,4% |
| Δήμος Ιστιαίας - Αιδηψού | Εύβοιας | 452 | −1,7% | 124 | +6,0% |
| Δήμος Κύμης - Αλιβερίου | Εύβοιας | 401 | −0,5% | 107 | +13,8% |
| Δήμος Τανάγρας | Βοιωτίας | 214 | +8,6% | 191 | +18,6% |
| Δήμος Λοκρών | Φθιώτιδας | 273 | +3,8% | 96 | +9,1% |
| Δήμος Διρφύων - Μεσσαπίων | Εύβοιας | 187 | +0,0% | 163 | +12,4% |
| Δήμος Δελφών | Φωκίδας | 250 | +7,8% | 62 | +12,7% |
| Δήμος Καρύστου | Εύβοιας | 229 | +3,1% | 79 | +4,0% |
| Δήμος Ερέτριας | Εύβοιας | 203 | −1,5% | 69 | +6,2% |
| Δήμος Μαντουδίου - Λίμνης - Αγίας Άννας | Εύβοιας | 198 | −1,5% | 45 | +9,8% |
| Δήμος Μώλου - Αγίου Κωνσταντίνου | Φθιώτιδας | 181 | +0,0% | 46 | +17,9% |
| Δήμος Στυλίδος | Φθιώτιδας | 160 | +7,4% | 49 | +2,1% |
| Δήμος Αλιάρτου - Θεσπιέων | Βοιωτίας | 103 | +2,0% | 82 | +10,8% |
| Δήμος Μακρακώμης | Φθιώτιδας | 142 | +6,0% | 41 | +5,1% |
| Δήμος Διστόμου - Αράχοβας - Αντίκυρας | Βοιωτίας | 161 | +3,2% | 21 | +10,5% |
| Δήμος Καρπενησίου | Ευρυτανίας | 144 | +2,1% | 37 | −5,1% |
| Δήμος Ορχομενού | Βοιωτίας | 117 | +3,5% | 46 | +0,0% |
| Δήμος Δομοκού | Φθιώτιδας | 102 | +0,0% | 31 | +6,9% |
| Δήμος Αμφίκλειας - Ελάτειας | Φθιώτιδας | 104 | −1,9% | 26 | +8,3% |
| Δήμος Σκύρου | Εύβοιας | 77 | +0,0% | 28 | +12,0% |
| Δήμος Δωρίδος | Φωκίδας | 59 | +11,3% | 24 | +14,3% |
| Δήμος Αγράφων | Ευρυτανίας | 32 | −11,1% | 7 | −12,5% |

## 1.8 Δείκτης Περιφερειακής Επιχειρηματικής Δυναμικής (RBDI)

Ο σύνθετος Δείκτης Περιφερειακής Επιχειρηματικής Δυναμικής (RBDI — Regional Business Dynamism Index) αποτιμά τη συνολική επιχειρηματική δυναμική της Περιφέρειας με βάση τέσσερις συνιστώσες: τον ρυθμό δημιουργίας εμπορικών επιχειρήσεων (CBFR), τον ρυθμό διατήρησης υφιστάμενων (Retention Rate), τη σχετική εξειδίκευση στο εμπόριο (LQ Εμπορίου) και την κλαδική ποικιλομορφία της συνολικής τοπικής οικονομίας (Entropy Index

σε όλους τους κλάδους NACE)[7]. Οι δύο πρώτες συνιστώσες αποτυπώνουν τη δυναμική του εμπορικού τομέα, ενώ η LQ και η Entropy αποτυπώνουν τη διαρθρωτική θέση του εμπορίου στην ευρύτερη οικονομία της Περιφέρειας. Για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, ο **RBDI διαμορφώνεται σε 0,500, 6η θέση μεταξύ των δεκατριών Περιφερειών της χώρας**, στο όριο της ζώνης «**Ισχυρή Επιχειρηματική Δυναμική**» (εύρος 0,50–0,80).

Η οριακή αυτή κατάταξη προκύπτει από τη συμβολή και των τεσσάρων συνιστωσών: **CBFR 0,58** (6η θέση πανελλαδικά, πάνω από τον εθνικό μέσο όρο), **Retention Rate 0,96** (υψηλή σταθερότητα των υφιστάμενων επιχειρήσεων), **LQ Εμπορίου 1,07** (υπερεκπροσώπηση πάνω από τον εθνικό μέσο όρο) και **Δείκτης Εντροπίας 3,25** (υψηλή κλαδική ποικιλομορφία της τοπικής οικονομίας). Η οριακή κατάταξη τεκμηριώνει το ιδιαίτερο αναπτυξιακό προφίλ της Στερεάς Ελλάδας, που χαρακτηρίζεται από τη συνύπαρξη της **βιομηχανικής-διαμετακομιστικής ζώνης της Βοιωτίας** σε άμεση γειτνίαση με την Αττική (ΒΙ.ΠΕ. Σχηματαρίου-Οινοφύτων), της **αστικής-βιομηχανικής και τουριστικής παρουσίας της ευρύτερης Εύβοιας** με κέντρο τη Χαλκίδα, της **ισχυρής αγροτοδιατροφικής αλυσίδας** στις πεδινές περιοχές Φθιώτιδας και Βοιωτίας (όπου το **χονδρικό εμπόριο γεωργικών προϊόντων και ζωοτροφών εμφανίζει LQ 1,85**, 3η θέση πανελλαδικά), καθώς και της **τουριστικής δραστηριότητας στους ορεινούς προορισμούς** (Δελφοί, Αράχωβα, Καρπενήσι). Ο συνδυασμός αυτών των διαφορετικών αναπτυξιακών στοιχείων εξηγεί την οριακή θέση μεταξύ της Ισχυρής και της Συγκρατημένης ζώνης. Η αναλυτική ερμηνεία του δείκτη, η αποάθροιση των συνιστωσών και η συγκριτική τοποθέτηση της Περιφέρειας παρουσιάζονται στο **Κεφάλαιο 6**.

[7] Ο Δείκτης Εντροπίας (Shannon Entropy Index) μετρά την κλαδική ποικιλομορφία μιας οικονομίας. Υψηλότερες τιμές υποδηλώνουν περισσότερο ισόρροπη κατανομή της επιχειρηματικότητας σε διάφορους κλάδους.

# Κεφάλαιο 2 — Γενική Εικόνα Επιχειρηματικότητας

## 2.1 Κατανομή σε Επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας

Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας οργανώνεται διοικητικά σε πέντε Περιφερειακές Ενότητες (ΠΕ), καθεμία από τις οποίες παρουσιάζει διακριτά χαρακτηριστικά πληθυσμού, έκτασης και επιχειρηματικής δραστηριότητας. Η Περιφέρεια κατατάσσεται 8η πανελλαδικά τόσο σε πληθυσμό όσο και σε μέγεθος επιχειρηματικής βάσης. Γεωγραφικά εκτείνεται από τη Βοιωτία και τη Φθιώτιδα στη νότια κεντρική Ελλάδα έως τη νησιωτική Εύβοια και τη Σκύρο, με ισχυρή βιομηχανική παρουσία στις ΠΕ Βοιωτίας, Φθιώτιδας και Εύβοιας. Δύο κύριοι αναπτυξιακοί πόλοι συγκροτούν τον επιχειρηματικό άξονα της Περιφέρειας: ο Δήμος Χαλκιδέων (έδρα της ΠΕ Εύβοιας) και ο Δήμος Λαμιέων (έδρα της Περιφέρειας και της ΠΕ Φθιώτιδας). Σε απόλυτο μέγεθος, η ΠΕ Ευβοίας συγκεντρώνει το μεγαλύτερο μερίδιο επιχειρηματικότητας με **17.048** ενεργές επιχειρήσεις (**42,2%** επί του συνόλου) και **210.778** κατοίκους (**41,5%** του πληθυσμού). Ακολουθούν, με σαφώς μικρότερα μεγέθη, η ΠΕ Φθιώτιδας με **137.793** κατοίκους (**27,1%**) και **10.928** επιχειρήσεις (**27,0%**), η ΠΕ Βοιωτίας με **106.056** κατοίκους (**20,9%**) και **9.573** επιχειρήσεις (**23,7%**), η ΠΕ Φωκίδας με **36.199** κατοίκους (**7,1%**) και **1.863** επιχειρήσεις (**4,6%**) και η ΠΕ Ευρυτανίας με **17.428** κατοίκους (**3,4%**) και **1.008** επιχειρήσεις (**2,5%**, η μικρότερη ΠΕ της χώρας πανελλαδικά).

Η αναλογία επιχειρήσεων ανά 1.000 κατοίκους εμφανίζει σημαντικές διαφοροποιήσεις μεταξύ των πέντε ΠΕ. Σε επίπεδο Περιφέρειας ο μέσος όρος διαμορφώνεται στις 79,5 επιχειρήσεις ανά 1.000 κατοίκους. Την υψηλότερη τιμή καταγράφει η ΠΕ Βοιωτίας με 90,3, ακολουθούν η ΠΕ Ευβοίας με 80,9, η ΠΕ Φθιώτιδας με 79,3 και η ΠΕ Ευρυτανίας με 57,8 και τη χαμηλότερη τιμή καταγράφει η ΠΕ Φωκίδας (51,5). Όλες οι αναλογίες υπολείπονται του εθνικού μέσου όρου (94,3), γεγονός που κατατάσσει την Περιφέρεια στη 9η θέση πανελλαδικά αναφορικά με την πυκνότητα ανά **1.000** άτομα. Το χαμηλό αυτό σχετικό μέγεθος δεν αντανακλά υστέρηση επιχειρηματικότητας αλλά διαφορετικό αναπτυξιακό πρότυπο, με σημαντική παρουσία βιοτεχνικών και βιομηχανικών δραστηριοτήτων μεγαλύτερου μέσου μεγέθους.

**Γράφημα 2.1 — Αναλογία Επιχειρήσεων ανά 1.000 κατοίκους ανά ΠΕ**

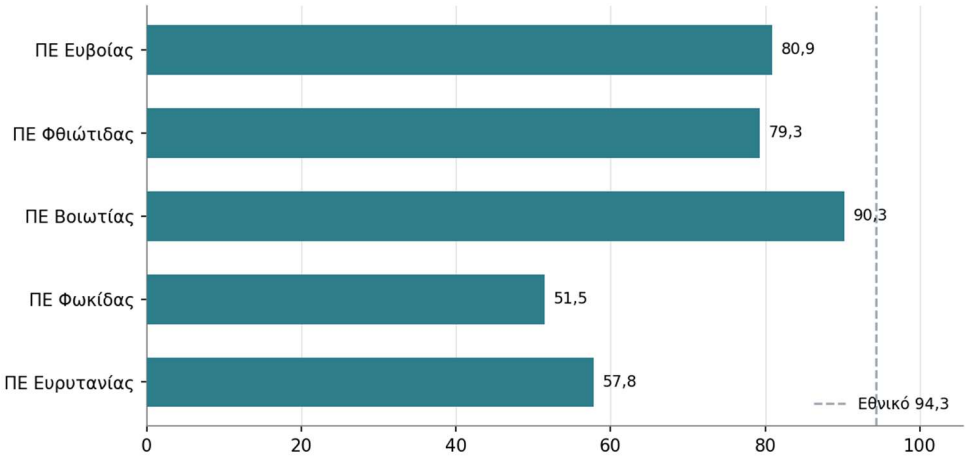

**Πίνακας 2.1 — Κατανομή Πληθυσμού & Επιχειρήσεων ανά ΠΕ**

| Περιφερειακή Ενότητα | Πληθυσμός 2021 | % Πληθ. | Επιχειρήσεις (Nt) | Επιχ./1.000 κατ. |
|---|---|---|---|---|
| ΠΕ Ευβοίας | 210.778 | 41,5% | 17.048 | 80,9 |
| ΠΕ Φθιώτιδας | 137.793 | 27,1% | 10.928 | 79,3 |
| ΠΕ Βοιωτίας | 106.056 | 20,9% | 9.573 | 90,3 |
| ΠΕ Φωκίδας | 36.199 | 7,1% | 1.863 | 51,5 |
| ΠΕ Ευρυτανίας | 17.428 | 3,4% | 1.008 | 57,8 |
| ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ (Σύνολο) | 508.254 | 100,0% | 40.420 | 79,5 |

## 2.2 Ρυθμοί Ανάπτυξης ανά ΠΕ

Η αναπτυξιακή δυναμική του εμπορικού τομέα την περίοδο Οκτωβρίου 2024 έως Μαρτίου 2026 διαφοροποιείται μεταξύ των πέντε ΠΕ της Περιφέρειας. Συνολικά η Περιφέρεια καταγράφει Ρυθμό Ανάπτυξης Εμπορίου (CGR — Commerce Growth Rate) **+4,83%** (10η θέση πανελλαδικά), τιμή σαφώς χαμηλότερη του εθνικού μέσου όρου (**+8,79%**). Η ΠΕ Φωκίδας εμφανίζει τους υψηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης στο λιανικό εμπόριο (CGR Λιανικού Εμπορίου = **+8,42%**, CGR Χονδρικού Εμπορίου = **+13,16%**). Η ΠΕ Βοιωτίας καταγράφει CGR Λιανικού Εμπορίου = **+5,54%** και CGR Χονδρικού Εμπορίου = **+9,12%**. Η ΠΕ Φθιώτιδας καταγράφει CGR Λιανικού Εμπορίου = **+3,59%** και CGR Χονδρικού Εμπορίου = **+5,67%**. Η ΠΕ Ευβοίας καταγράφει CGR Λιανικού Εμπορίου = **+2,53%** και CGR Χονδρικού Εμπορίου = **+7,96%**. Στον αντίποδα, η ΠΕ Ευρυτανίας είναι η μόνη με αρνητικούς ρυθμούς (CGR Λιανικού Εμπορίου = **-0,56%**, CGR Χονδρικού Εμπορίου = **-6,38%**).

Σημειώνεται ότι κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς (Οκτώβριος 2024 έως Μάρτιος 2026) πραγματοποιήθηκε εκκαθάριση στο μητρώο του ΓΕΜΗ, η οποία οδήγησε στην πανελλαδική διαγραφή **65.334** ανενεργών εγγραφών, κυρίως αδρανοποιημένων ατομικών επιχειρήσεων, εκ των οποίων περίπου 15 χιλιάδες αφορούν εμπορικές επιχειρήσεις (~**2,6%** της εμπορικής βάσης Οκτωβρίου 2024). Η εκκαθάριση επηρεάζει τους ρυθμούς ανάπτυξης τόσο του συνόλου της επιχειρηματικότητας όσο και του εμπορίου, καθώς οι διαγραφές ανενεργών εγγραφών προστίθενται στις πραγματικές παύσεις της περιόδου αναφοράς στον υπολογισμό του δείκτη. Συνεπώς, οι ρυθμοί CGR που παρουσιάζονται στο παρόν δελτίο ενδέχεται να υποεκτιμούν την πραγματική θετική εμπορική δυναμική της Περιφέρειας. Παράλληλα, η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας καταγράφει Ρυθμό Ίδρυσης Εμπορικών Επιχειρήσεων (CBFR — Commerce Business Formation Rate) στο **58,14%**, τιμή που την κατατάσσει στην 6η θέση πανελλαδικά, σαφώς πάνω από τον εθνικό μέσο όρο. Ο Ρυθμός Παύσης Εμπορικών Επιχειρήσεων (CBCR — Commerce Business Closure Rate) ανέρχεται σε **5,56%** (8η θέση), ελαφρώς πάνω από τον εθνικό μέσο όρο (**5,48%**). Ιδιαίτερα χαμηλός εμφανίζεται ο CBCR στο χονδρικό εμπόριο (**3,77%**, 12η θέση πανελλαδικά), εύρημα που αναδεικνύει τον περιορισμένο αριθμό διαγραφών στον κλάδο του χονδρεμπορίου. Σημειώνεται ωστόσο ότι ο ίδιος ο δείκτης CBFR ενδέχεται να εμφανίζεται πλασματικά αυξημένος, καθώς η εκκαθάριση του μητρώου επηρεάζει δυσανάλογα τους παρονομαστές των ρυθμών δημιουργίας σε μη-εμπορικούς κλάδους. Η πραγματική θέση της Περιφέρειας στους δείκτες δημιουργίας και ρυθμού ανάπτυξης θα είναι ακριβέστερα

μετρήσιμη σε μελλοντικά δελτία αναφοράς, μετά την εξομάλυνση της επίδρασης της εκκαθάρισης του μητρώου.

**Γράφημα 2.2 — Ρυθμοί Ανάπτυξης Εμπορίου ανά ΠΕ**

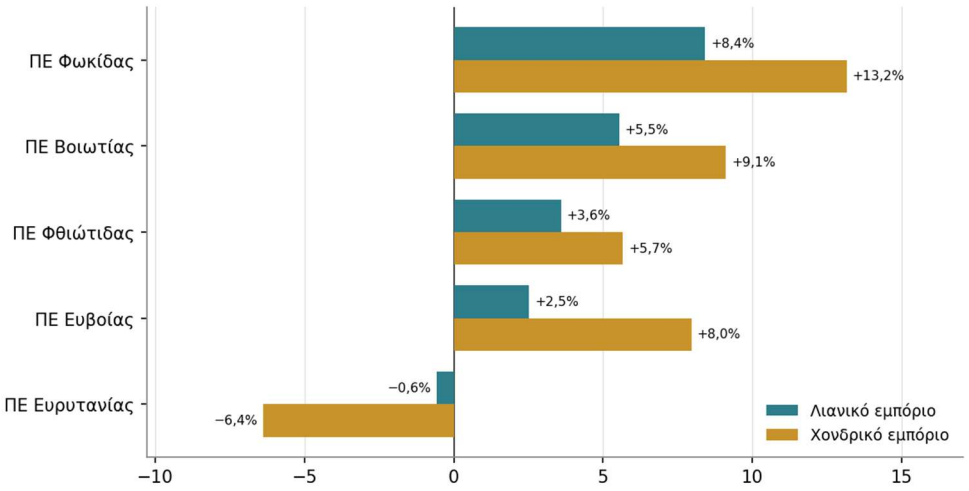


**Πίνακας 2.2 — Ρυθμοί Ανάπτυξης Εμπορίου ανά ΠΕ (Οκτ. 2024 → Μάρ. 2026)**

| Περιφερειακή Ενότητα | CGR Λιανικού Εμπορίου | CGR Χονδρικού Εμπορίου |
|---|---|---|
| ΠΕ Φωκίδας | +8,42% | +13,16% |
| ΠΕ Βοιωτίας | +5,54% | +9,12% |
| ΠΕ Φθιώτιδας | +3,59% | +5,67% |
| ΠΕ Ευβοίας | +2,53% | +7,96% |
| ΠΕ Ευρυτανίας | −0,56% | −6,38% |
| ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ (μ.ό.) | +3,63% | +7,68% |

## 2.3 Νομικές Μορφές

Η ανάλυση των νομικών μορφών αναδεικνύει τα βασικά δομικά χαρακτηριστικά του επιχειρηματικού ιστού της Περιφέρειας. Οι Ατομικές Επιχειρήσεις συγκεντρώνουν **28.002** εγγραφές (**69,29%** του συνόλου), υψηλότερο μερίδιο από τον εθνικό μέσο όρο (**60,48%**) κατά **8,81%**. Ακολουθούν οι Ομόρρυθμες Εταιρείες (ΟΕ) με **3.776** εγγραφές (**9,34%**) και οι Ιδιωτικές Κεφαλαιουχικές Εταιρείες (ΙΚΕ) με **3.434** εγγραφές (**8,50%**). Οι υπόλοιπες νομικές μορφές κατανέμονται ως εξής: Ετερόρρυθμες Εταιρείες (ΕΕ) **2.327** (**5,76%**), Ανώνυμες Εταιρείες (ΑΕ) **1.767** (**4,37%**), Εταιρείες Περιορισμένης Ευθύνης (ΕΠΕ) 693 (**1,71%**) και λοιπές νομικές μορφές 413 (**1,02%**).

Η συγκριτική εικόνα έναντι των εθνικών μεριδίων αναδεικνύει την κυριαρχία μη-κεφαλαιουχικών μορφών στον επιχειρηματικό ιστό της Περιφέρειας. Η υπερεκπροσώπηση των Ατομικών Επιχειρήσεων σε σχέση με τον εθνικό μέσο όρο (**+8,81%**) αντισταθμίζεται από χαμηλότερα μερίδια στις κεφαλαιουχικές μορφές (ΙΚΕ **-3,00%**, ΑΕ **-1,38%**, ΕΠΕ **-0,79%**) και στις Ετερόρρυθμες Εταιρείες (**-2,96%**). Αθροιστικά, οι Ατομικές Επιχειρήσεις μαζί με τις Ομόρρυθμες Εταιρείες και τις Ετερόρρυθμες Εταιρείες (μη κεφαλαιουχικές μορφές) καλύπτουν το **84,39%** του συνολικού αριθμού εγγραφών, με

τις κεφαλαιουχικές μορφές (ΙΚΕ, ΑΕ, ΕΠΕ) να αντιστοιχούν σε μόλις **14,58%**. Τα αντίστοιχα εθνικά μερίδια διαμορφώνονται σε περίπου **78,8%** για τις μη-κεφαλαιουχικές και **19,8%** για τις κεφαλαιουχικές μορφές, διαφορά που υπογραμμίζει τη χαμηλότερη παρουσία οργανωμένων κεφαλαιουχικών εταιρικών σχημάτων στην Περιφέρεια.

**Γράφημα 2.3 — Κατανομή Νομικών Μορφών: Στερεά Ελλάδα vs Εθνικό**

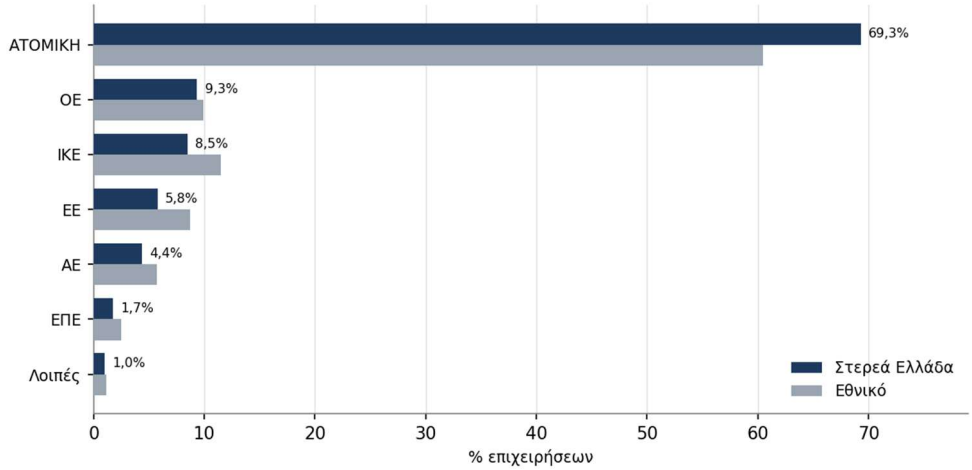


**Πίνακας 2.3 — Νομικές Μορφές Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας**

| Νομική Μορφή | EL62 (Nt) | EL62 (%) | Εθνικό (%) | Διαφορά (μ.μ.) |
|---|---|---|---|---|
| ΑΤΟΜΙΚΗ | 28.002 | 69,29% | 60,48% | +8,81 |
| ΟΕ | 3.776 | 9,34% | 9,91% | −0,57 |
| ΙΚΕ | 3.434 | 8,50% | 11,50% | −3,00 |
| ΕΕ | 2.327 | 5,76% | 8,72% | −2,96 |
| ΑΕ | 1.767 | 4,37% | 5,75% | −1,38 |
| ΕΠΕ | 693 | 1,71% | 2,51% | −0,79 |
| Λοιπές | 413 | 1,02% | 1,13% | −0,11 |
| ΣΥΝΟΛΟ | 40.412 | 100,0% | 100,0% | — |

## 2.4 Κλαδική Σύνθεση

Η κλαδική σύνθεση της επιχειρηματικότητας στην Περιφέρεια αναδεικνύει τον τομέα Ζ (Χονδρικό και Λιανικό Εμπόριο) ως τον κυρίαρχο, με **12.625** επιχειρήσεις (**30,68%** του συνόλου). Ακολουθούν ο τομέας Θ (Παροχή Καταλυμάτων & Εστίαση) με **7.090** επιχειρήσεις (**17,23%**), ο τομέας ΣΤ (Κατασκευές) με **3.807** επιχειρήσεις (**9,25%**), ο τομέας Γ (Μεταποίηση) με **3.720** επιχειρήσεις (**9,04%**), ο τομέας Η (Μεταφορά & Αποθήκευση) με **2.665** επιχειρήσεις (**6,48%**) και ο τομέας Μ (Επαγγελματικές, Επιστημονικές & Τεχνικές Δραστηριότητες) με **1.934** επιχειρήσεις (**4,70%**). Συμπληρωματικά εμφανίζονται ο τομέας Δ (Παροχή Ηλεκτρικής Ενέργειας & Φυσικού Αερίου) με **1.737** επιχειρήσεις (**4,22%**) και ο τομέας Σ (Άλλες Δραστηριότητες Παροχής Υπηρεσιών) με **1.483** επιχειρήσεις (**3,60%**).

Η σύγκριση με τα εθνικά κλαδικά μερίδια αναδεικνύει υπερεκπροσώπηση σε 11 τομείς. Η υψηλότερη υπερεκπροσώπηση μεταξύ των τομέων με σημαντική απόλυτη βάση

καταγράφεται στον τομέα Δ (Παροχή Ηλεκτρικής Ενέργειας & Φυσικού Αερίου) με Συντελεστή Χωροθέτησης (LQ — Location Quotient) = 1,98, εύρημα που συνδέεται με τη σημαντική ενεργειακή υποδομή της Περιφέρειας. Ο τομέας Α (Γεωργία, Δασοκομία & Αλιεία) εμφανίζει LQ = **1,53**. Ο τομέας Γ (Μεταποίηση) εμφανίζει LQ = **1,24**, εύρημα που αντικατοπτρίζει την έντονη βιομηχανική παρουσία της Περιφέρειας με κύριες βιομηχανικές συγκεντρώσεις σε Σχηματάρι-Οινόφυτα (Βοιωτία), Λαμία (Φθιώτιδα) και Χαλκίδα (Εύβοια). Ο τομέας Η (Μεταφορά & Αποθήκευση) εμφανίζει LQ = **1,10** και ο τομέας Ζ (Χονδρικό και Λιανικό Εμπόριο) LQ = **1,09**. Αντιθέτως, σαφής υποεκπροσώπηση καταγράφεται στους τομείς Λ (Ακίνητη Περιουσία, LQ = **0,38**, η χαμηλότερη τιμή σε τομέα με σημαντική απόλυτη βάση), Ι (Πληροφορία & Επικοινωνία, LQ = **0,48**), Π (Υγεία & Κοινωνική Μέριμνα, LQ = **0,60**) και Ν (Διοικητικές & Υποστηρικτικές Υπηρεσίες, LQ = **0,62**). Το συνολικό προφίλ αναδεικνύει εξειδίκευση σε ενεργειακούς, αγροτικούς και μεταποιητικούς τομείς, με αντίστοιχη υστέρηση σε υπηρεσίες υψηλής τριτογενοποίησης (Λ, Ι, Π, Ν) οι οποίες κατά κανόνα υπερεκπροσωπούνται στα μεγάλα αστικά κέντρα της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης. Ο Δείκτης Εντροπίας Shannon για το σύνολο της οικονομίας διαμορφώνεται σε 3,30 σε επίπεδο διψήφιου ΣΤΑΚΟΔ, τιμή που τοποθετεί την Περιφέρεια στην 4η θέση πανελλαδικά.

**Γράφημα 2.4 — LQ ανά Τομέα Δραστηριότητας**

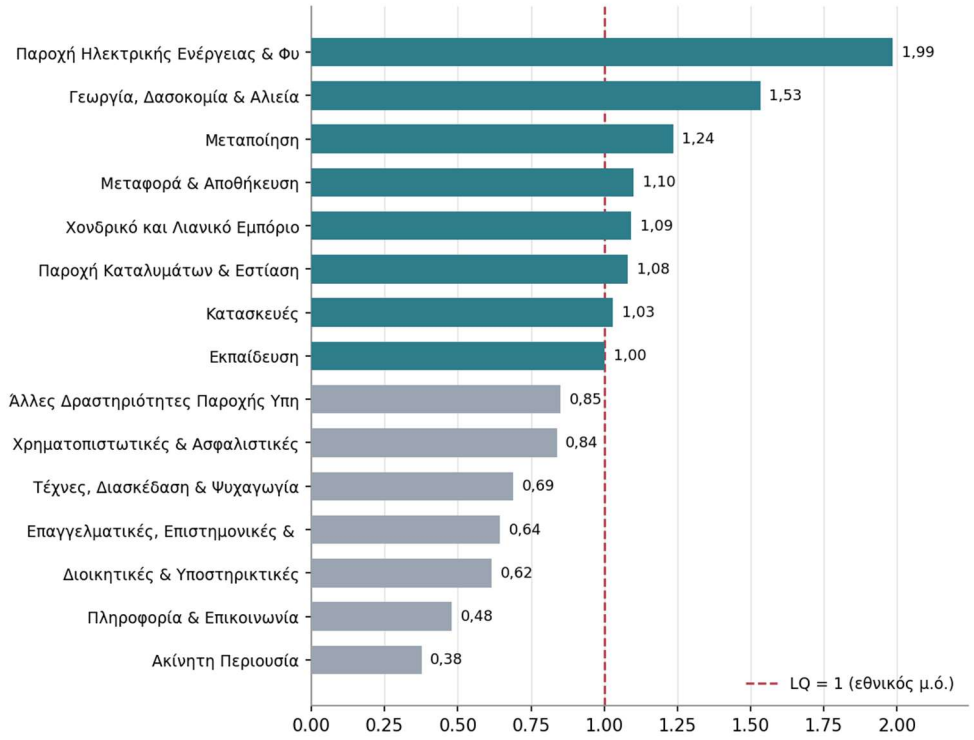


**Πίνακας 2.4 — Κλαδική Σύνθεση Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας (Τομείς NACE)**

| Τομέας | Όνομα | EL62 | EL62 (%) | Εθνικό (%) | LQ |
|---|---|---|---|---|---|
| Ζ | Χονδρικό και Λιανικό Εμπόριο | 12.625 | 30,68% | 28,08% | 1,093 |
| Θ | Παροχή Καταλυμάτων & Εστίαση | 7.090 | 17,23% | 15,93% | 1,081 |
| ΣΤ | Κατασκευές | 3.807 | 9,25% | 8,99% | 1,030 |

| Τομέας | Όνομα | EL62 | EL62 (%) | Εθνικό (%) | LQ |
|---|---|---|---|---|---|
| Γ | Μεταποίηση | 3.720 | 9,04% | 7,32% | 1,235 |
| Η | Μεταφορά & Αποθήκευση | 2.665 | 6,48% | 5,88% | 1,101 |
| Μ | Επαγγελματικές, Επιστημονικές & Τεχνικές | 1.934 | 4,70% | 7,30% | 0,644 |
| Δ | Παροχή Ηλεκτρικής Ενέργειας & Φυσικού Αερί | 1.737 | 4,22% | 2,13% | 1,985 |
| Σ | Άλλες Δραστηριότητες Παροχής Υπηρεσιών | 1.483 | 3,60% | 4,24% | 0,851 |
| Α | Γεωργία, Δασοκομία & Αλιεία | 1.096 | 2,66% | 1,74% | 1,533 |
| Ν | Διοικητικές & Υποστηρικτικές | 868 | 2,11% | 3,42% | 0,616 |
| Κ | Χρηματοπιστωτικές & Ασφαλιστικές | 832 | 2,02% | 2,41% | 0,838 |
| Ο | Εκπαίδευση | 801 | 1,95% | 1,94% | 1,001 |
| Ρ | Τέχνες, Διασκέδαση & Ψυχαγωγία | 638 | 1,55% | 2,25% | 0,690 |
| Ι | Πληροφορία & Επικοινωνία | 611 | 1,48% | 3,10% | 0,479 |
| Λ | Ακίνητη Περιουσία | 473 | 1,15% | 3,06% | 0,376 |
| Λοιπές | Π, Ε, Β, Τ, Ξ | 767 | 1,86% | — | — |

## 2.5 Χωρική Συγκέντρωση και Ανισότητες

Η κατανομή των επιχειρήσεων στην Περιφέρεια εμφανίζει σημαντικά συγκεντρωμένο πρότυπο επιχειρηματικότητας (Συντελεστής Gini = **0,471** σε επίπεδο Δήμων, Δείκτης Theil = **0,680**, Δείκτης Hoover = **0,078**). Η παρούσα ενότητα εμβαθύνει στη χωρική σύνθεση αυτής της ανισοκατανομής, εξετάζοντας τόσο τη συγκέντρωση σε επίπεδο Περιφέρειας όσο και την εσωτερική δομή κάθε ΠΕ.

Σε επίπεδο μεμονωμένων Δήμων, η Περιφέρεια οργανώνεται γύρω από τον βασικό αναπτυξιακό άξονα Χαλκιδέων-Λαμιέων, με τους δύο Δήμους να συγκεντρώνουν αθροιστικά το **35,0%** της συνολικής επιχειρηματικότητας. Οι πέντε μεγαλύτεροι Δήμοι καλύπτουν αθροιστικά το **55,0%**. Αναλυτικότερα, ο Δήμος Χαλκιδέων (έδρα της ΠΕ Εύβοιας) συγκεντρώνει **8.213** επιχειρήσεις (**20,3%**), ακολουθεί ο Δήμος Λαμιέων (έδρα της Περιφέρειας) με **5.922** επιχειρήσεις (**14,7%**), ο Δήμος Θηβαίων με **3.065** επιχειρήσεις (**7,6%**), ο Δήμος Λεβαδέων (έδρα της ΠΕ Βοιωτίας) με **2.808** επιχειρήσεις (**6,9%**) και ο Δήμος Ιστιαίας-Αιδηψού με **2.205** επιχειρήσεις (**5,5%**). Οι υπόλοιποι 20 Δήμοι συγκεντρώνουν αθροιστικά το **45,0%** της συνολικής επιχειρηματικότητας, εύρημα που αντικατοπτρίζει σχετικά ομοιόμορφη χωρική κατανομή της επιχειρηματικότητας στην Περιφέρεια.

**Γράφημα 2.5 — Καμπύλη Lorenz Κατανομής Επιχειρήσεων**

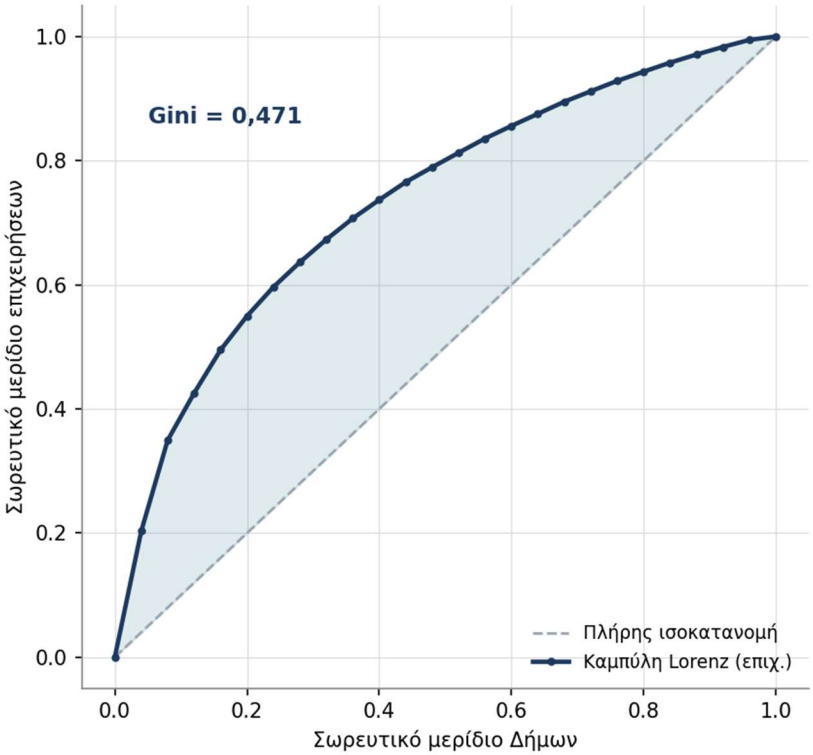


Η καμπύλη Lorenz αποτυπώνει αυτή τη συγκέντρωση: η γραμμή κατανομής απέχει αισθητά από τη γραμμή της ιδανικής ισοκατανομής, με την απόκλιση να εντοπίζεται κυρίως στον Δήμο Χαλκιδέων, ο οποίος συγκεντρώνει το **20,3%** της επιχειρηματικότητας σε έναν Δήμο από τους 25 της Περιφέρειας (**4,0%** των Δήμων).

Σε επίπεδο εσωτερικής δομής κάθε ΠΕ, το χωρικό πρότυπο διαφοροποιείται. Στην ΠΕ Εύβοιας, ο Δήμος Χαλκιδέων (έδρα της ΠΕ) συγκεντρώνει το **48,2%** της επιχειρηματικότητας της ΠΕ, ακολουθούμενος από τους Δήμους Ιστιαίας-Αιδηψού (**12,9%**), Κύμης-Αλιβερίου (**11,1%**), Διρφύων-Μεσσαπίων (**7,1%**), Καρύστου (**6,8%**), Ερέτριας (**5,7%**), Μαντουδίου-Λίμνης-Αγίας Άννας (**5,5%**) και Σκύρου (**2,7%**). Στην ΠΕ Φθιώτιδας, ο Δήμος Λαμιέων (έδρα της Περιφέρειας και της ΠΕ) κατέχει το **54,2%**, με τους Δήμους Λοκρών (**13,6%**), Μώλου-Αγίου Κωνσταντίνου (**8,5%**), Στυλίδας (**7,2%**), Μακρακώμης (**6,2%**), Δομοκού (**5,5%**) και Αμφίκλειας-Ελάτειας (**4,9%**) να συμπληρώνουν την εικόνα. Στην ΠΕ Βοιωτίας, ο Δήμος Θηβαίων (έδρα της ΠΕ) κατέχει το **32,0%**, ακολουθούμενος από τον Δήμο Λεβαδέων (**29,3%**) και τους Δήμους Τανάγρας (**16,8%**), Διστόμου-Αράχωβας-Αντίκυρας (**8,6%**), Αλιάρτου-Θεσπιέων (**7,1%**) και Ορχομενού (**6,1%**). Η ΠΕ Φωκίδας περιλαμβάνει μόλις δύο Δήμους, με τον Δήμο Δελφών (έδρα της ΠΕ) στο **73,7%** και τον Δήμο Δωρίδος στο **26,3%**. Παρομοίως, η ΠΕ Ευρυτανίας περιλαμβάνει δύο Δήμους, με τον Δήμο Καρπενησίου (έδρα της ΠΕ) στο **78,3%** και τον Δήμο Αγράφων στο **21,7%**.

**Πίνακας 2.5 — Συγκέντρωση Επιχειρηματικότητας ανά Δήμο (Top-10)**

| # | Δήμος | ΠΕ | Nt | % Περιφέρειας | Σωρευτικό % |
|---|---|---|---|---|---|
| 1 | Δήμος Χαλκιδέων | Ευβοίας | 8.213 | 20,32% | 20,32% |
| 2 | Δήμος Λαμιέων | Φθιώτιδας | 5.922 | 14,65% | 34,97% |
| 3 | Δήμος Θηβαίων | Βοιωτίας | 3.065 | 7,58% | 42,55% |
| 4 | Δήμος Λεβαδέων | Βοιωτίας | 2.808 | 6,95% | 49,50% |
| 5 | Δήμος Ιστιαίας - Αιδηψού | Ευβοίας | 2.205 | 5,46% | 54,96% |
| 6 | Δήμος Κύμης - Αλιβερίου | Ευβοίας | 1.896 | 4,69% | 59,65% |
| 7 | Δήμος Τανάγρας | Βοιωτίας | 1.612 | 3,99% | 63,63% |
| 8 | Δήμος Λοκρών | Φθιώτιδας | 1.481 | 3,66% | 67,30% |
| 9 | Δήμος Δελφών | Φωκίδας | 1.373 | 3,40% | 70,70% |
| 10 | Δήμος Διρφύων - Μεσσαπίων | Ευβοίας | 1.208 | 2,99% | 73,68% |

# Κεφάλαιο 3 — Χωρική Διάσταση Επιχειρηματικότητας

## 3.1 Επιχειρηματική Πυκνότητα ανά Δήμο

Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας καταγράφει μέση πυκνότητα 79,53 επιχειρήσεις ανά 1.000 κατοίκους, τιμή που υπολείπεται σαφώς του εθνικού μέσου όρου (94,3 επιχειρήσεις ανά 1.000 κατοίκους), επιβεβαιώνοντας και σε επίπεδο Δήμου τη γενική εικόνα του Κεφαλαίου 2.1 για μια Περιφέρεια με έντονη μεταποιητική εξειδίκευση (LQ Μεταποίησης 1,24, βλ. Κεφάλαιο 2.4).

Η ενδοπεριφερειακή κατανομή συγκεντρώνεται στους μεγάλους αναπτυξιακούς πόλους. Ο Δήμος Χαλκιδέων διαθέτει τη μεγαλύτερη επιχειρηματική βάση της Περιφέρειας (8.213 επιχειρήσεις, 20,3% του συνόλου), ακολουθούμενος από τον Δήμο Λαμιέων (5.922 επιχειρήσεις, 14,6%, έδρα της Περιφέρειας)· οι δύο πόλοι συγκεντρώνουν αθροιστικά το 35,0% της επιχειρηματικότητας. Αξιοσημείωτο είναι ότι αμφότεροι εμφανίζουν πυκνότητα κάτω από τον εθνικό μέσο όρο (Χαλκιδέων 75,2, Λαμιέων 88,8 επιχειρήσεις ανά 1.000 κατοίκους), καθώς ο μεγάλος μόνιμος πληθυσμός τους μειώνει αναλογικά τον δείκτη. Ακολουθούν ο Δήμος Θηβαίων (3.065 επιχειρήσεις, πυκνότητα 94,6), ο Δήμος Λεβαδέων (2.808 επιχειρήσεις, 95,6, έδρα της ΠΕ Βοιωτίας), ο Δήμος Ιστιαίας-Αιδηψού (2.205 επιχειρήσεις, 113,7) και ο Δήμος Κύμης-Αλιβερίου (1.896 επιχειρήσεις, 72,0). Οι έξι αυτοί Δήμοι συγκεντρώνουν το 59,6% της επιχειρηματικότητας της Περιφέρειας.

Τις υψηλότερες σχετικές πυκνότητες εμφανίζουν μικρότεροι νησιωτικοί και τουριστικοί Δήμοι. Την κορυφαία τιμή καταγράφει ο νησιωτικός Δήμος Σκύρου (151,4 επιχειρήσεις ανά 1.000 κατοίκους, 462 επιχειρήσεις σε 3.052 κατοίκους), εύρημα που οφείλεται στον πολύ μικρό μόνιμο πληθυσμό σε συνδυασμό με την εποχική τουριστική δραστηριότητα. Ακολουθούν ο Δήμος Ιστιαίας-Αιδηψού (113,7, με τον τουρισμό των λουτρών της Αιδηψού) και ο Δήμος Διστόμου-Αράχοβας-Αντίκυρας (108,0, με τον χειμερινό τουρισμό της Αράχοβας και του Παρνασσού). Στον αντίποδα, τις χαμηλότερες τιμές εμφανίζουν ορεινοί Δήμοι: ο Δήμος Αγράφων (36,6), ο Δήμος Δωρίδος (40,7) και ο Δήμος Μακρακώμης (50,1), όπου ο ορεινός χαρακτήρας και η αραιή οικιστική κατανομή, σε συνδυασμό με το ότι μεγάλο μέρος της αγροτικής δραστηριότητας διεξάγεται από Φυσικά Πρόσωπα εκτός του μητρώου ΓΕΜΗ, συγκρατούν τον αριθμό των εγγεγραμμένων επιχειρήσεων.

Συνολικά, 19 από τους 25 Δήμους εμφανίζουν πυκνότητα κάτω από τον εθνικό μέσο όρο, εικόνα συμβατή με τη μεταποιητική εξειδίκευση που καταγράφεται σε περιφερειακό επίπεδο (LQ Μεταποίησης 1,24): η παρουσία μεγαλύτερων κατά μέσο όρο παραγωγικών μονάδων τείνει να αποτυπώνεται σε χαμηλότερο αριθμό εγγεγραμμένων οντοτήτων ανά κάτοικο, χωρίς αυτό να συνεπάγεται υστέρηση της οικονομικής δραστηριότητας. Παράλληλα, ο χαμηλός Δείκτης Hoover (0,078) επιβεβαιώνει ότι η επιχειρηματική βάση ακολουθεί στενά την κατανομή του πληθυσμού (βλ. Παράγραφος 2.5).

**Πίνακας 3.1 — Επιχειρηματική Πυκνότητα ανά Δήμο**

| Δήμος | Πληθυσμός | Επιχειρήσεις (Nt) | Πυκνότητα (αν. 1.000 κατ.) |
|---|---|---|---|
| Χαλκιδέων | 109256 | 8213 | 75,20 |
| Λαμιέων | 66657 | 5922 | 88,80 |
| Θηβαίων | 32410 | 3065 | 94,60 |
| Λεβαδέων | 29379 | 2808 | 95,60 |
| Ιστιαίας - Αιδηψού | 19396 | 2205 | 114 |
| Κύμης - Αλιβερίου | 26350 | 1896 | 72 |
| Τανάγρας | 18500 | 1612 | 87,10 |
| Λοκρών | 17788 | 1481 | 83,30 |
| Δελφών | 24165 | 1373 | 56,80 |
| Διρφύων - Μεσσαπίων | 15934 | 1208 | 75,80 |
| Καρύστου | 11903 | 1155 | 97 |
| Ερέτριας | 12652 | 967 | 76,40 |
| Μαντουδίου - Λίμνης - Αγίας Άννας | 12235 | 942 | 77 |
| Μώλου - Αγίου Κωνσταντίνου | 10924 | 929 | 85 |
| Διστόμου - Αράχοβας - Αντίκυρας | 7612 | 822 | 108 |
| Καρπενησίου | 11445 | 789 | 68,90 |
| Στυλίδος | 11389 | 787 | 69,10 |
| Αλιάρτου - Θεσπιέων | 8774 | 680 | 77,50 |
| Μακρακώμης | 13500 | 676 | 50,10 |
| Δομοκού | 9159 | 602 | 65,70 |
| Ορχομενού | 9381 | 586 | 62,50 |
| Αμφίκλειας - Ελάτειας | 8376 | 531 | 63,40 |
| Δωρίδος | 12034 | 490 | 40,70 |
| Σκύρου | 3052 | 462 | 151 |
| Αγράφων | 5983 | 219 | 36,60 |
| Εθνικός μέσος όρος | | | 94,30 |

**Γράφημα 3.1 — Επιχειρηματική Πυκνότητα ανά Δήμο**

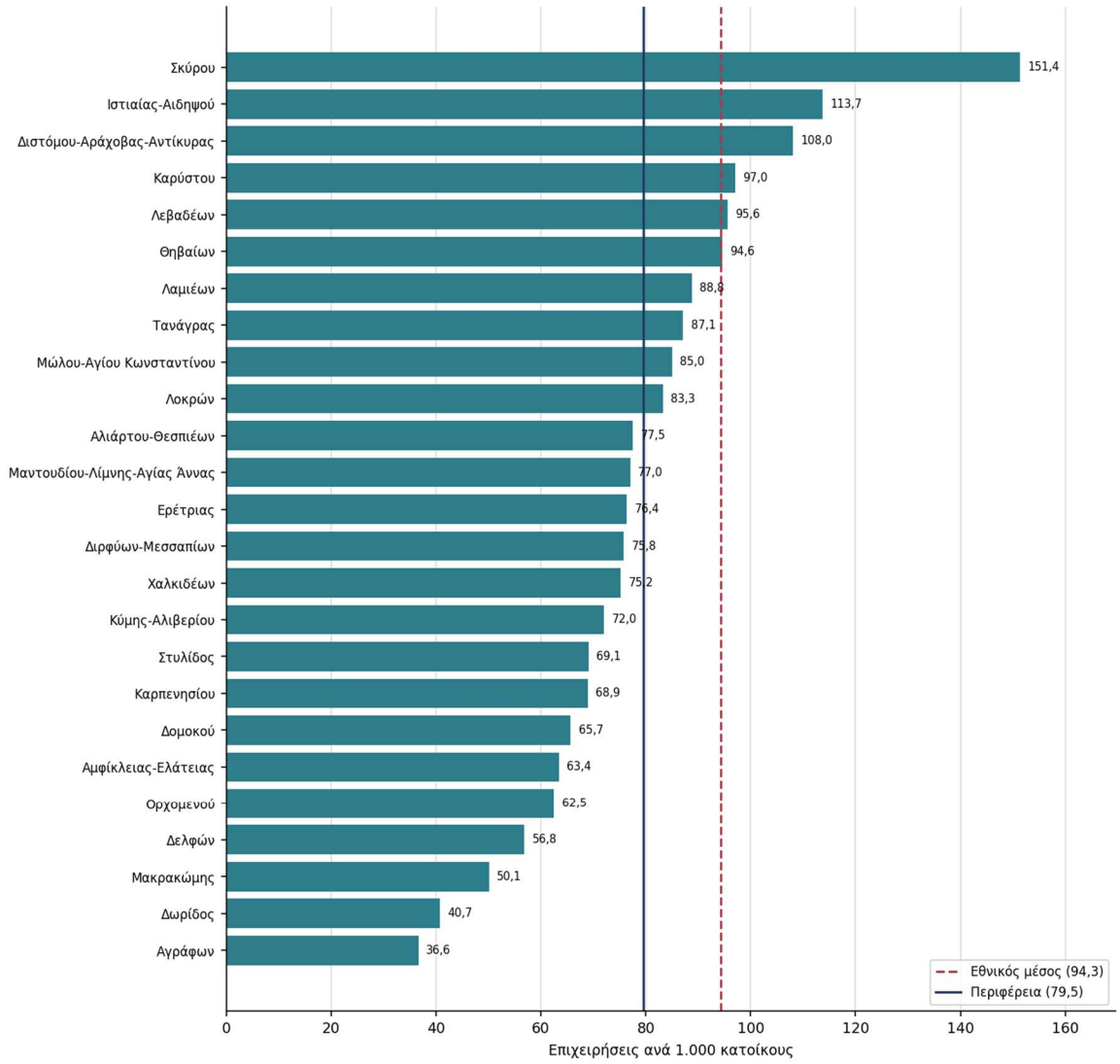


## 3.2 Κλαδική Σύνθεση ανά Δήμο

Για την ανάδειξη της κλαδικής ταυτότητας της Στερεάς Ελλάδας σε επίπεδο Δήμου επιλέγονται τέσσερις τομείς δραστηριότητας που συνδυάζουν σημαντική απόλυτη βάση με διακριτό χωρικό πρότυπο. Με την υψηλότερη παρουσία εμφανίζεται το Χονδρικό και Λιανικό Εμπόριο (Ζ), με 12.625 επιχειρήσεις (30,68% επί του συνόλου της Περιφέρειας) και Συντελεστή Χωροθέτησης (LQ — Location Quotient) Εμπορίου 1,09 (βλ. Κεφάλαιο 2.4). Ακολουθούν η Παροχή Καταλυμάτων και Εστίαση (Θ) με 7.090 επιχειρήσεις (17,23%, LQ 1,08), η Μεταποίηση (Γ) με 3.720 επιχειρήσεις (9,04%, LQ 1,24) και η Παροχή Ηλεκτρικής Ενέργειας και Φυσικού Αερίου (Δ) με 1.737 επιχειρήσεις (4,22%), η οποία, παρά τη μικρότερη απόλυτη βάση, καταγράφει την ισχυρότερη σχετική εξειδίκευση της Περιφέρειας (LQ Ενέργειας 1,98). Οι τέσσερις τομείς συγκεντρώνουν αθροιστικά το 61,17% της επιχειρηματικότητας της Περιφέρειας και αναδεικνύουν το παραγωγικό της προφίλ: την

κυρίαρχη εμπορική βάση, την κατά τόπους έντονη τουριστική παρουσία αλλά και τη σημαντική δραστηριότητα υπηρεσιών εστίασης, τη μεταποιητική συγκέντρωση των βιομηχανικών ζωνών της Βοιωτίας και την έντονη ενεργειακή εξειδίκευση με επίκεντρο τη Λαμία.

**Χονδρικό και Λιανικό Εμπόριο (Ζ):** Η εμπορική δραστηριότητα ακολουθεί την επιχειρηματική ιεραρχία της Περιφέρειας. Σε απόλυτο μέγεθος, τη μεγαλύτερη εμπορική βάση συγκεντρώνουν ο Δήμος Χαλκιδέων (2.698 εμπορικές επιχειρήσεις, LQ Εμπορίου 1,19) και ο Δήμος Λαμιέων (1.803 επιχειρήσεις, LQ 1,10), οι δύο αναπτυξιακοί πόλοι, ακολουθούμενοι από τους Δήμους Θηβαίων (981 επιχειρήσεις) και Λεβαδέων (892 επιχειρήσεις). Σε όρους σχετικής εξειδίκευσης, η υπερεκπροσώπηση του εμπορίου εμφανίζεται σε 17 από τους 25 Δήμους, με τις υψηλότερες τιμές σε μικρότερους Δήμους που λειτουργούν ως τοπικά εμπορικά κέντρα της ενδοχώρας: τον Δήμο Ορχομενού (191 εμπορικές επιχειρήσεις, LQ 1,18), τον Δήμο Διρφύων-Μεσσαπίων (375 επιχειρήσεις, LQ 1,12) και τον Δήμο Ερέτριας (296 επιχειρήσεις, LQ 1,11).

**Παροχή Καταλυμάτων και Εστίαση (Θ):** Ο δεύτερος μεγαλύτερος τομέας της Περιφέρειας σε απόλυτο μέγεθος εμφανίζει διπλό χωρικό πρότυπο. Σε απόλυτους όρους κυριαρχούν τα μεγάλα αστικά κέντρα, ο Δήμος Χαλκιδέων (907 επιχειρήσεις) και ο Δήμος Λαμιέων (645 επιχειρήσεις), όπου ωστόσο η σχετική εξειδίκευση παραμένει χαμηλή (LQ 0,71 και 0,70 αντίστοιχα) λόγω της ευρύτερης οικονομικής τους βάσης. Η ισχυρότερη σχετική εξειδίκευση εντοπίζεται σε Δήμους με αναγνωρισμένους τουριστικούς προορισμούς: τον Δήμο Ιστιαίας-Αιδηψού, που συνδυάζει υψηλή απόλυτη βάση και εξειδίκευση (844 επιχειρήσεις, LQ 2,45) χάρη στα λουτρά της Αιδηψού, τον νησιωτικό Δήμο Σκύρου (178 επιχειρήσεις, LQ 2,47), τον Δήμο Διστόμου-Αράχοβας-Αντίκυρας (223 επιχειρήσεις, LQ 1,74, με την Αράχοβα και τον Παρνασσό) και τον Δήμο Δελφών (321 επιχειρήσεις, LQ 1,50).

**Μεταποίηση (Γ):** Με LQ 1,24 σε περιφερειακό επίπεδο, ο τομέας εμφανίζει σαφή χωρική συγκέντρωση στις βιομηχανικές ζώνες. Τη μεγαλύτερη απόλυτη μεταποιητική βάση διαθέτουν ο Δήμος Χαλκιδέων (704 επιχειρήσεις, LQ 1,19), ο Δήμος Λαμιέων (474 επιχειρήσεις, LQ 1,11) και ο Δήμος Θηβαίων (283 επιχειρήσεις, LQ 1,28). Την υψηλότερη σχετική εξειδίκευση καταγράφει ο Δήμος Τανάγρας (320 επιχειρήσεις, LQ 2,76), όπου η ΒΙ.ΠΕ. Οινοφύτων-Σχηματαρίου, σε γειτνίαση με την Αττική και τον άξονα της ΠΑΘΕ, αποτελεί το κύριο βιομηχανικό κέντρο της Περιφέρειας. Ισχυρή εξειδίκευση εμφανίζει επίσης ο Δήμος Κύμης-Αλιβερίου (210 επιχειρήσεις, LQ 1,54).

**Παροχή Ηλεκτρικής Ενέργειας και Φυσικού Αερίου (Δ):** Ο τομέας με την ισχυρότερη σχετική εξειδίκευση της Περιφέρειας (LQ 1,98) εμφανίζει έντονα ανισοκατανεμημένο χωρικό πρότυπο. Τη μεγαλύτερη απόλυτη συγκέντρωση διαθέτει με μεγάλη διαφορά ο Δήμος Λαμιέων (534 επιχειρήσεις, LQ 4,29), συγκέντρωση που πιθανώς σχετίζεται με την καταστατική έδρα εταιρειών του ενεργειακού κλάδου στον Δήμο και χρήζει διαχρονικής διερεύνησης. Ακολουθούν σε απόλυτους όρους ο Δήμος Δομοκού (154 επιχειρήσεις), που εμφανίζει και την υψηλότερη σχετική εξειδίκευση (LQ 12,17) σε μικρή πληθυσμιακή βάση, ο Δήμος Λεβαδέων (141 επιχειρήσεις, LQ 2,39) και ο Δήμος Θηβαίων (119 επιχειρήσεις, LQ

1,85). Οι υπόλοιπες παραγωγικές δραστηριότητες κατανέμονται πιο ισόρροπα μεταξύ των Δήμων.

**Πίνακας 3.2 — Συντελεστές Χωροθέτησης (LQ) ανά Δήμο και Τομέα**

| Δήμος | LQ Εμπορίου (Ζ) | LQ Εστίασης (Θ) | LQ Μεταποίησης (Γ) | LQ Ενέργειας (Δ) | LQ Γεωργίας (Α) |
|---|---|---|---|---|---|
| Χαλκιδέων | 1,19 | 0,71 | 1,19 | 0,62 | 1,31 |
| Λαμιέων | 1,10 | 0,70 | 1,11 | 4,29 | 1,19 |
| Θηβαίων | 1,16 | 0,70 | 1,28 | 1,85 | 2,21 |
| Λεβαδέων | 1,15 | 0,83 | 1,06 | 2,39 | 2,38 |
| Ιστιαίας - Αιδηψού | 1,02 | 2,45 | 0,92 | 0,43 | 1,44 |
| Κύμης - Αλιβερίου | 1,10 | 1,05 | 1,54 | 1,03 | 1,36 |
| Τανάγρας | 1,06 | 0,65 | 2,76 | 1,59 | 2,07 |
| Λοκρών | 1,08 | 1,22 | 1,32 | 1,73 | 2,49 |
| Δελφών | 0,89 | 1,50 | 0,93 | 1,04 | 1,68 |
| Διρφύων - Μεσσαπίων | 1,12 | 1,11 | 1,38 | 0,63 | 5,03 |
| Καρύστου | 1,06 | 1,50 | 1,14 | 0,29 | 1,85 |
| Ερέτριας | 1,11 | 1,19 | 1,41 | 0,64 | 0,80 |
| Μαντουδίου - Λίμνης - Αγίας Άννας | 1 | 1,84 | 1,09 | 1,11 | 2 |
| Μώλου - Αγίου Κωνσταντίνου | 0,97 | 1,48 | 0,93 | 3,84 | 2,67 |
| Διστόμου - Αράχοβας - Αντίκυρας | 0,86 | 1,74 | 0,86 | 3,24 | 1,35 |
| Καρπενησίου | 0,94 | 1,47 | 0,77 | 1,27 | 0,87 |
| Στυλίδος | 1,08 | 1,51 | 1,11 | 2,72 | 1,63 |
| Αλιάρτου - Θεσπιέων | 1,06 | 0,93 | 1,53 | 1,05 | 4,03 |
| Μακρακώμης | 1,07 | 1,12 | 1,34 | 4,93 | 2,91 |

| Δήμος | LQ Εμπορίου (Ζ) | LQ Εστίασης (Θ) | LQ Μεταποίησης (Γ) | LQ Ενέργειας (Δ) | LQ Γεωργίας (Α) |
|---|---|---|---|---|---|
| Δομοκού | 0,95 | 0,79 | 1,22 | 12,17 | 6,26 |
| Ορχομενού | 1,18 | 1,09 | 0,92 | 2,84 | 4,09 |
| Αμφίκλειας - Ελάτειας | 1,03 | 1,27 | 1,46 | 3,76 | 2,58 |
| Δωρίδος | 0,69 | 2,07 | 1,02 | 2,43 | 3,32 |
| Σκύρου | 0,83 | 2,47 | 0,66 | 0,41 | 0,93 |
| Αγράφων | 0,68 | 1,61 | 1,01 | 0,87 | 2,35 |

**Γράφημα 3.2 — Συντελεστής Χωροθέτησης Κορυφαίων Τομέων ανά Δήμο**

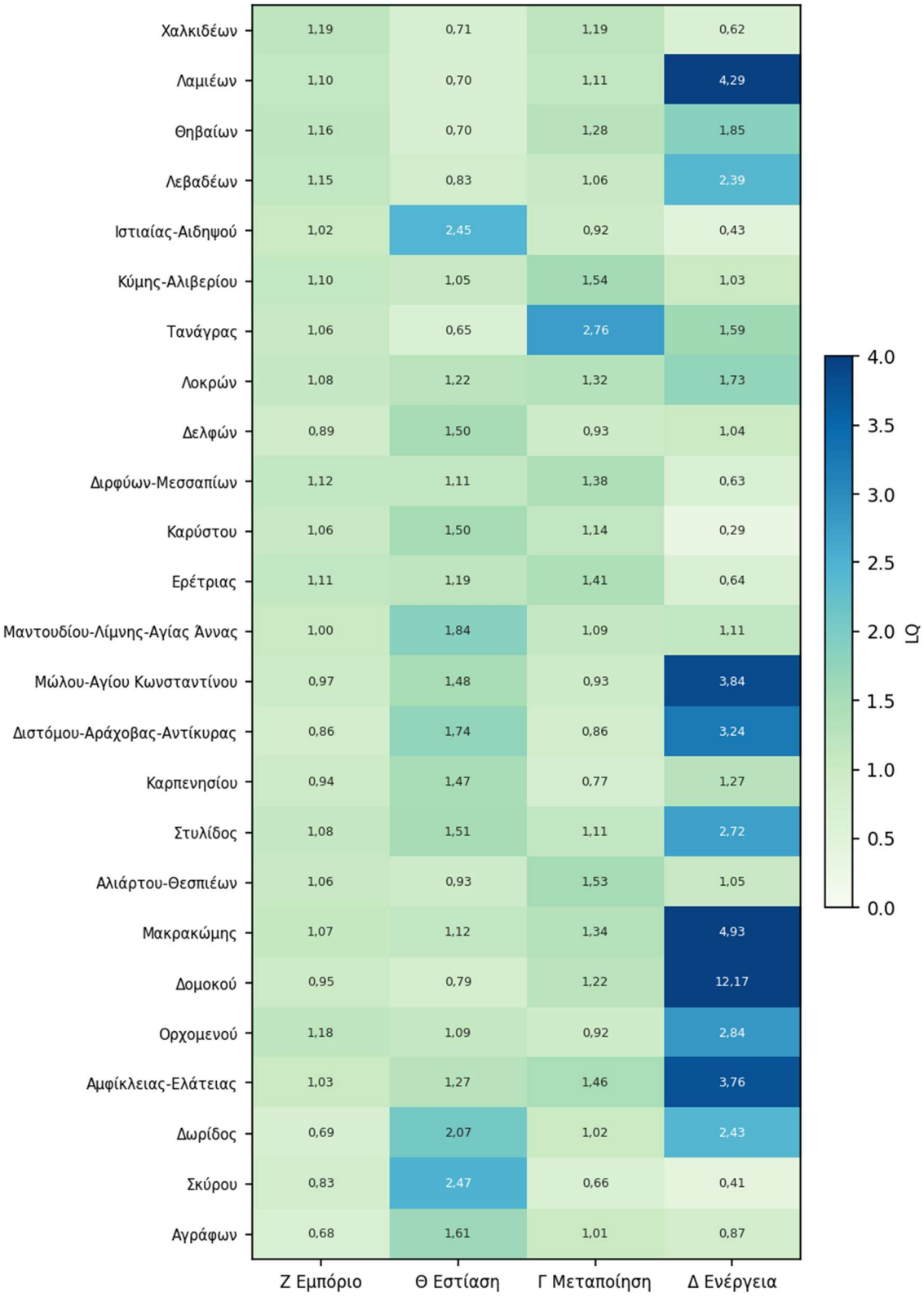

## 3.3 Τυπολογία Δήμων

Η συνδυαστική ανάλυση των δομικών χαρακτηριστικών (διοικητικός ρόλος, απόλυτη επιχειρηματική βάση Nt, γεωγραφική θέση) και των τομεακών εξειδικεύσεων της Παραγράφου 3.2 επιτρέπει τη συγκρότηση μιας τυπολογίας πέντε κατηγοριών για τους 25 Δήμους της Περιφέρειας, η οποία αντανακλά τη συνύπαρξη βιομηχανικών ζωνών, παράκτιων και ορεινών τουριστικών προορισμών και εκτεταμένης αγροτικής ενδοχώρας. Η τυπολογία βασίζεται σε σαφή ποσοτικά και γεωγραφικά κριτήρια, ώστε να είναι αναπαραγώγιμη και σε επόμενες περιόδους αναφοράς.

**Τύπος Α — Πρωτεύοντες Αστικοί Πόλοι** (κριτήριο: η έδρα της Περιφέρειας και ο μεγαλύτερος επιχειρηματικός πόλος): Στον τύπο αυτό εντάσσονται οι δύο μεγαλύτεροι αστικοί πόλοι, που μοιράζονται τον ηγετικό ρόλο της Περιφέρειας. Ο Δήμος Χαλκιδέων συγκεντρώνει τη μεγαλύτερη απόλυτη επιχειρηματική βάση, με 8.213 επιχειρήσεις (20,3% του συνόλου), και αναδεικνύεται σε κύριο εμπορικό, μεταποιητικό και μεταφορικό κέντρο (LQ Εμπορίου 1,19, LQ Μεταποίησης 1,19, LQ Μεταφορών 1,13). Ο Δήμος Λαμιέων, διοικητική έδρα της Περιφέρειας, ακολουθεί με 5.922 επιχειρήσεις (14,6%) και διακρίνεται για την ισχυρότερη ενεργειακή εξειδίκευση της Περιφέρειας (LQ Ενέργειας 4,29), σε συνδυασμό με ισόρροπη παρουσία στο εμπόριο και τη μεταποίηση. Οι δύο Δήμοι διαμορφώνουν τον κεντρικό αναπτυξιακό άξονα Χαλκίδας-Λαμίας, με τη Χαλκίδα ως μεγαλύτερο επιχειρηματικό κέντρο και τη Λαμία ως διοικητικό πόλο.

**Τύπος Β — Δευτερεύοντα Αστικά και Διοικητικά Κέντρα** (κριτήριο: έδρες των υπόλοιπων ΠΕ ή μεγάλα αστικά κέντρα): Ο Δήμος Θηβαίων, με 3.065 επιχειρήσεις, λειτουργεί ως το δεύτερο μεγάλο αστικό και βιομηχανικό κέντρο της Βοιωτίας, με ισχυρή εμπορική και μεταποιητική παρουσία (LQ Εμπορίου 1,16, LQ Μεταποίησης 1,28), αν και δεν αποτελεί έδρα Περιφερειακής Ενότητας. Η έδρα της ΠΕ Βοιωτίας, ο Δήμος Λεβαδέων, ακολουθεί με 2.808 επιχειρήσεις και διατηρεί τον χαρακτήρα τοπικού εμπορικού κέντρου (LQ Εμπορίου 1,15). Ο Δήμος Δελφών, με έδρα την Άμφισσα, συνδυάζει τον ρόλο της έδρας της ΠΕ Φωκίδας (1.373 επιχειρήσεις) με έντονη τουριστική δραστηριότητα γύρω από τον αρχαιολογικό χώρο των Δελφών (LQ Καταλυμάτων-Εστίασης 1,50). Τέλος, ο Δήμος Καρπενησίου (789 επιχειρήσεις) αποτελεί την έδρα της ΠΕ Ευρυτανίας και το βασικό ορεινό τουριστικό κέντρο της Περιφέρειας (LQ Καταλυμάτων-Εστίασης 1,47).

**Τύπος Γ — Βιομηχανικοί Δήμοι** (κριτήριο: η μεταποίηση ως κυρίαρχη παραγωγική εξειδίκευση, συνδεδεμένη με οργανωμένες βιομηχανικές ζώνες): Ο Δήμος Τανάγρας (1.612 επιχειρήσεις) καταγράφει την υψηλότερη μεταποιητική εξειδίκευση ολόκληρης της Περιφέρειας (LQ Μεταποίησης 2,76) χάρη στη ΒΙ.ΠΕ. Οινοφύτων-Σχηματαρίου και τη γειτνίαση με την Αττική και τον άξονα της ΠΑΘΕ. Ο Δήμος Κύμης-Αλιβερίου (1.896 επιχειρήσεις) συνδυάζει τη μεταποιητική του βάση (LQ 1,54) με μακρά ενεργειακή παράδοση στο Αλιβέρι και την πορθμειακή σύνδεση των Σποράδων μέσω του λιμένα της Κύμης. Τη χαμηλότερη, αλλά αξιόλογη, εξειδίκευση του τύπου εμφανίζει ο Δήμος Ερέτριας (967 επιχειρήσεις, LQ 1,41).

**Τύπος Δ — Τουριστικοί Δήμοι** (κριτήριο: κυρίαρχη παρουσία καταλυμάτων και εστίασης σε αναγνωρισμένους τουριστικούς προορισμούς): Την ισχυρότερη συνδυασμένη παρουσία εμφανίζει ο Δήμος Ιστιαίας-Αιδηψού (2.205 επιχειρήσεις), όπου τα λουτρά της Αιδηψού στηρίζουν τόσο υψηλή απόλυτη βάση εστίασης όσο και έντονη εξειδίκευση (LQ 2,45). Ο νησιωτικός Δήμος Σκύρου (462 επιχειρήσεις) καταγράφει την υψηλότερη επιχειρηματική πυκνότητα της Περιφέρειας (151,4 επιχειρήσεις ανά 1.000 κατοίκους) με αντίστοιχα υψηλή τουριστική εξειδίκευση (LQ 2,47), ενώ ο Δήμος Διστόμου-Αράχοβας-Αντίκυρας (822 επιχειρήσεις) στηρίζεται στους χειμερινούς πόλους της Αράχοβας και του Παρνασσού (LQ 1,74, πυκνότητα 108,0). Ο Δήμος Καρύστου (1.155 επιχειρήσεις) συνδυάζει τον παράκτιο τουρισμό (LQ 1,50) με αξιόλογη λατόμευση της καρυστινής πέτρας. Στο ίδιο προφίλ εντάσσονται τρεις ακόμη παράκτιοι Δήμοι, όπου η εστίαση και τα καταλύματα αποτελούν τον μεγαλύτερο τομέα σε απόλυτο μέγεθος: ο Δήμος Μαντουδίου-Λίμνης-Αγίας Άννας (942 επιχειρήσεις, LQ 1,84), με τα παράκτια θέρετρα της Λίμνης και των Ροβιών, ο Δήμος Μώλου-Αγίου Κωνσταντίνου (929 επιχειρήσεις, LQ 1,48), με τα Καμένα Βούρλα και το πορθμείο προς τις Σποράδες, και ο Δήμος Δωρίδος (490 επιχειρήσεις, LQ 2,07) στην παράκτια ζώνη του Κορινθιακού.

**Τύπος Ε — Αγροτικοί Δήμοι Ενδοχώρας** (κριτήριο: κυρίαρχος αγροτικός προσανατολισμός με υψηλή σχετική εξειδίκευση στη Γεωργία): Στον κάμπο της Βοιωτίας ανήκουν ο Δήμος Αλιάρτου-Θεσπιέων (680 επιχειρήσεις, LQ Γεωργίας 4,03) και ο Δήμος Ορχομενού (586 επιχειρήσεις, LQ 4,09). Στην πεδινή και ημιορεινή Φθιώτιδα εντοπίζονται ο Δήμος Δομοκού, που καταγράφει την υψηλότερη αγροτική εξειδίκευση της Περιφέρειας (602 επιχειρήσεις, LQ 6,26), ο Δήμος Λοκρών με τον κάμπο της Αταλάντης (1.481 επιχειρήσεις, LQ 2,49), καθώς και οι Δήμοι Μακρακώμης (676 επιχειρήσεις, LQ 2,91) και Αμφίκλειας-Ελάτειας (531 επιχειρήσεις, LQ 2,58). Στον ίδιο τύπο εντάσσεται και ο Δήμος Στυλίδος (787 επιχειρήσεις, LQ Γεωργίας 1,63), που συνδυάζει την αγροτική παραγωγή του Μαλιακού με τον ρόλο τοπικού εμπορικού και λιμενικού κέντρου. Την εικόνα συμπληρώνουν ο Δήμος Διρφύων-Μεσσαπίων στην ενδοχώρα της Εύβοιας (1.208 επιχειρήσεις, LQ 5,03) και ο ορεινός Δήμος Αγράφων (219 επιχειρήσεις, LQ 2,35), ο μικρότερος της Περιφέρειας.

**Πίνακας 3.3 — Τυπολογία Δήμων Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας**

| Τύπος | Δήμος | Επιχειρήσεις (Nt) | Πυκνότητα |
|---|---|---|---|
| Α — Πρωτεύοντες Αστικοί Πόλοι | Χαλκιδέων | 8213 | 75,20 |
| Α — Πρωτεύοντες Αστικοί Πόλοι | Λαμιέων | 5922 | 88,80 |
| Β — Δευτερεύοντα Αστικά & Διοικητικά Κέντρα | Θηβαίων | 3065 | 94,60 |
| Β — Δευτερεύοντα Αστικά & Διοικητικά Κέντρα | Λεβαδέων | 2808 | 95,60 |

| Τύπος | Δήμος | Επιχειρήσεις (Nt) | Πυκνότητα |
|---|---|---|---|
| Β — Δευτερεύοντα Αστικά & Διοικητικά Κέντρα | Δελφών | 1373 | 56,80 |
| Β — Δευτερεύοντα Αστικά & Διοικητικά Κέντρα | Καρπενησίου | 789 | 68,90 |
| Γ — Βιομηχανικοί Δήμοι | Κύμης - Αλιβερίου | 1896 | 72 |
| Γ — Βιομηχανικοί Δήμοι | Τανάγρας | 1612 | 87,10 |
| Γ — Βιομηχανικοί Δήμοι | Ερέτριας | 967 | 76,40 |
| Δ — Τουριστικοί Δήμοι | Ιστιαίας - Αιδηψού | 2205 | 114 |
| Δ — Τουριστικοί Δήμοι | Καρύστου | 1155 | 97 |
| Δ — Τουριστικοί Δήμοι | Μαντουδίου - Λίμνης - Αγίας Άννας | 942 | 77 |
| Δ — Τουριστικοί Δήμοι | Μώλου - Αγίου Κωνσταντίνου | 929 | 85 |
| Δ — Τουριστικοί Δήμοι | Διστόμου - Αράχοβας - Αντίκυρας | 822 | 108 |
| Δ — Τουριστικοί Δήμοι | Δωρίδος | 490 | 40,70 |
| Δ — Τουριστικοί Δήμοι | Σκύρου | 462 | 151 |
| Ε — Αγροτικοί Δήμοι Ενδοχώρας | Λοκρών | 1481 | 83,30 |
| Ε — Αγροτικοί Δήμοι Ενδοχώρας | Διρφύων - Μεσσαπίων | 1208 | 75,80 |
| Ε — Αγροτικοί Δήμοι Ενδοχώρας | Στυλίδος | 787 | 69,10 |
| Ε — Αγροτικοί Δήμοι Ενδοχώρας | Αλιάρτου - Θεσπιέων | 680 | 77,50 |
| Ε — Αγροτικοί Δήμοι Ενδοχώρας | Μακρακώμης | 676 | 50,10 |
| Ε — Αγροτικοί Δήμοι Ενδοχώρας | Δομοκού | 602 | 65,70 |
| Ε — Αγροτικοί Δήμοι Ενδοχώρας | Ορχομενού | 586 | 62,50 |
| Ε — Αγροτικοί Δήμοι | Αμφίκλειας - Ελάτειας | 531 | 63,40 |

| Τύπος | Δήμος | Επιχειρήσεις (Nt) | Πυκνότητα |
|---|---|---|---|
| Ενδοχώρας | | | |
| Ε — Αγροτικοί Ενδοχώρας | Δήμοι Αγράφων | 219 | 36,60 |

**Γράφημα 3.3 — Τυπολογία Δήμων ανά Nt και LQ Εμπορίου**

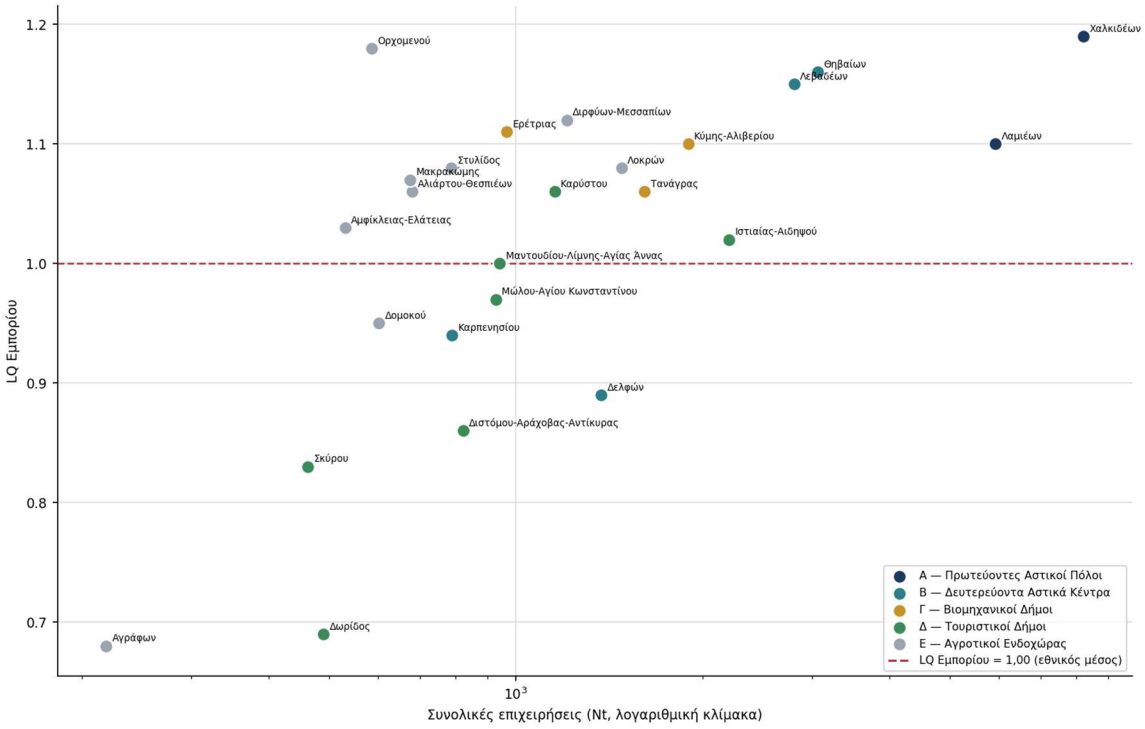


## 3.4 Αναδυόμενες Εμπορικές Ζώνες

Η ανάλυση του Ρυθμού Ανάπτυξης Εμπορίου (CGR — Commerce Growth Rate) σε επίπεδο Δήμου κατά την περίοδο Οκτωβρίου 2024 – Μαρτίου 2026 αναδεικνύει ευρεία θετική εμπορική δυναμική. Ο συνολικός Ρυθμός Ανάπτυξης Εμπορίου της Στερεάς Ελλάδας διαμορφώνεται σε +4,83% (βλ. Κεφάλαιο 2.1), τιμή θετική αλλά χαμηλότερη του εθνικού μέσου όρου (+8,79%). Παρά τον συγκρατημένο περιφερειακό ρυθμό, 23 από τους 25 Δήμους εμφανίζουν θετικό CGR Εμπορίου, με τη μεγέθυνση να συγκεντρώνεται κατά κύριο λόγο στον βιομηχανικό άξονα της Βοιωτίας προς την Αττική και στους δύο μεγάλους αστικούς πόλους.

**Γράφημα 3.4 — CGR Εμπορίου ανά Δήμο**

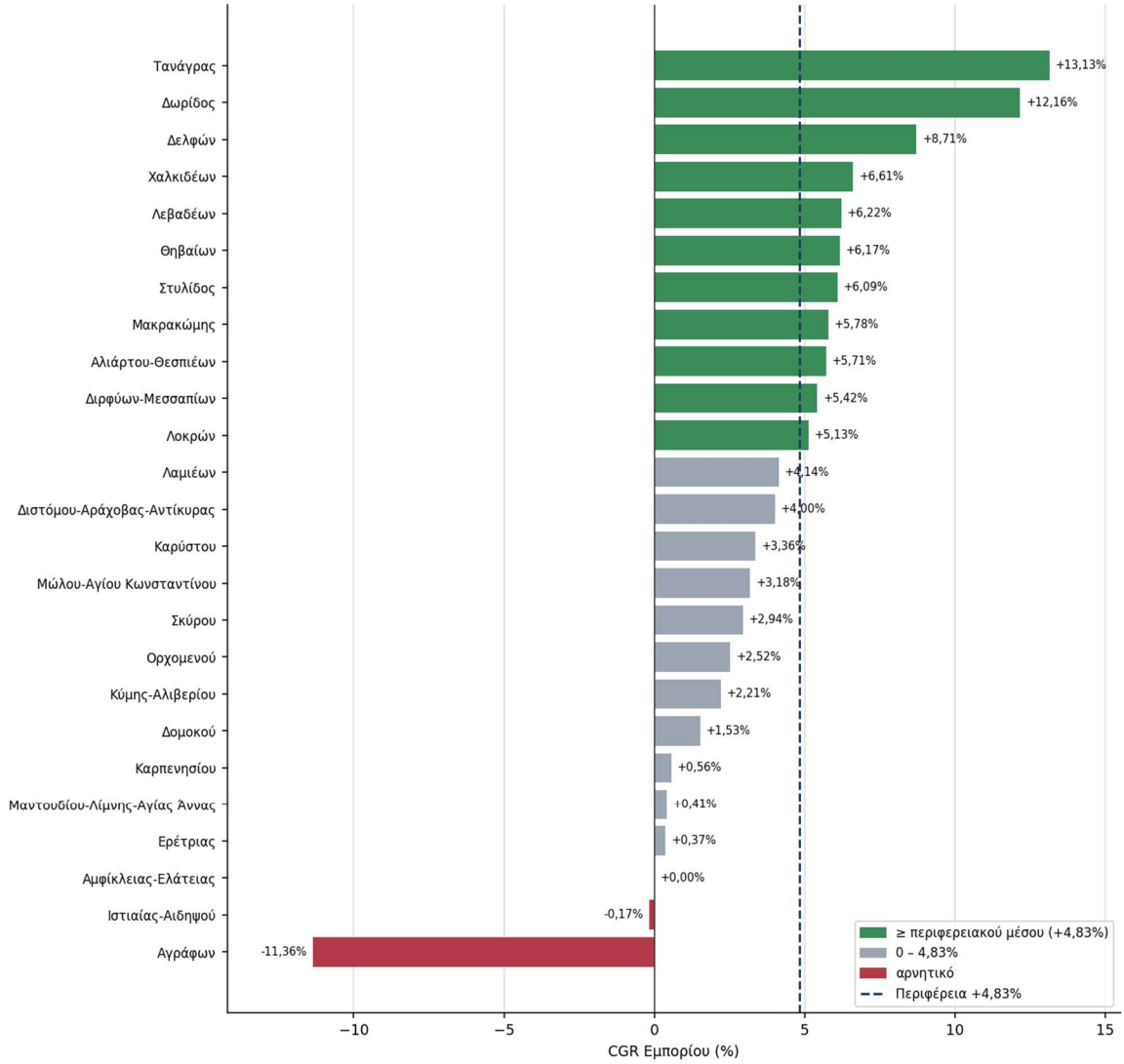


Σε απόλυτους όρους, ο Δήμος Χαλκιδέων αποτελεί τον σημαντικότερο πόλο εμπορικής μεγέθυνσης, με 148 νέες εμπορικές επιχειρήσεις σε βάση 2.240 (CGR Εμπορίου +6,61%). Ακολουθούν σε απόλυτο μέγεθος ο Δήμος Λαμιέων (61 νέες επιχειρήσεις σε βάση 1.473, +4,14%), ο Δήμος Θηβαίων (49 νέες σε βάση 794, +6,17%) και ο Δήμος Λεβαδέων (45 νέες σε βάση 723, +6,22%). Τον υψηλότερο ρυθμό μεταξύ των Δήμων με ικανή απόλυτη βάση καταγράφει ο Δήμος Τανάγρας (+13,13%, 47 νέες επιχειρήσεις σε βάση 358), ακολουθούμενος από τον Δήμο Δελφών (+8,71%, 25 νέες σε βάση 287).

Η μεγέθυνση συγκεντρώνεται κατά κύριο λόγο στον βιομηχανικό άξονα της Βοιωτίας. Ο Δήμος Τανάγρας αναδεικνύεται ο πιο δυναμικός Δήμος της Περιφέρειας, καθώς η ανάπτυξή του τροφοδοτείται κυρίως από το χονδρικό εμπόριο (CGR Χονδρικού Εμπορίου +18,63%, 30 νέες επιχειρήσεις), δραστηριότητα συνδεδεμένη με τη ΒΙ.ΠΕ. Οινοφύτων-Σχηματαρίου και τη διακίνηση εμπορευμάτων προς την αγορά της Αττικής. Στον ίδιο άξονα, οι Δήμοι

Θηβαίων και Λεβαδέων εμφανίζουν επίσης σταθερή θετική δυναμική. Οι δύο μεγάλοι αστικοί πόλοι, οι Δήμοι Χαλκιδέων και Λαμιέων, συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο μέρος των νέων εμπορικών επιχειρήσεων σε απόλυτους όρους, αντανακλώντας το μέγεθος των τοπικών τους αγορών.

Στον αντίποδα, μόλις δύο Δήμοι εμφανίζουν αρνητικό CGR Εμπορίου: ο ορεινός Δήμος Αγράφων (−11,36%, μείωση 5 επιχειρήσεων σε βάση 44), όπου η πολύ μικρή απόλυτη βάση μεγεθύνει ποσοστιαία τη μεταβολή, και ο Δήμος Ιστιαίας-Αιδηψού (−0,17%, μείωση μίας επιχείρησης σε βάση 577), μεταβολή ουσιαστικά οριακή. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο θετικός αυτός ρυθμός καταγράφηκε παρά τις αυξημένες διαγραφές στο λιανικό εμπόριο: ο Ρυθμός Παύσης Εμπορικών Επιχειρήσεων (CBCR — Commerce Business Cessation Rate) διαμορφώθηκε στο 6,31% (5η υψηλότερη τιμή πανελλαδικά), εν πολλοίς λόγω της εκκαθάρισης ανενεργών εγγραφών του μητρώου ΓΕΜΗ κατά την περίοδο αναφοράς (βλ. Κεφάλαιο 2.2). Η πραγματική εμπορική δυναμική ενδέχεται επομένως να είναι ισχυρότερη από εκείνη που αποτυπώνεται στα καταγεγραμμένα στοιχεία. Συνολικά, η Στερεά Ελλάδα εμφανίζει ευρεία θετική εμπορική μεγέθυνση με επίκεντρο τον βιομηχανικό άξονα της Βοιωτίας, και η διαχρονική παρακολούθηση των επόμενων περιόδων θα δείξει αν η δυναμική αυτή εδραιώνεται ως μακροπρόθεσμη αναπτυξιακή τάση.

**Πίνακας 3.4 — Αναδυόμενες Εμπορικές Ζώνες ανά Δήμο**

| Δήμος | Εμπ. επιχ. (τώρα) | Εμπ. επιχ. (βάση) | Νέες επιχ. | CGR Εμπορίου (%) |
|---|---|---|---|---|
| Χαλκιδέων | 2388 | 2240 | 148 | 6,61 |
| Λαμιέων | 1534 | 1473 | 61 | 4,14 |
| Θηβαίων | 843 | 794 | 49 | 6,17 |
| Τανάγρας | 405 | 358 | 47 | 13,13 |
| Λεβαδέων | 768 | 723 | 45 | 6,22 |
| Δελφών | 312 | 287 | 25 | 8,71 |
| Λοκρών | 369 | 351 | 18 | 5,13 |
| Διρφύων - Μεσσαπίων | 350 | 332 | 18 | 5,42 |
| Στυλίδος | 209 | 197 | 12 | 6,09 |
| Κύμης - Αλιβερίου | 508 | 497 | 11 | 2,21 |
| Καρύστου | 308 | 298 | 10 | 3,36 |
| Αλιάρτου - Θεσπιέων | 185 | 175 | 10 | 5,71 |
| Μακρακώμης | 183 | 173 | 10 | 5,78 |
| Δωρίδος | 83 | 74 | 9 | 12,16 |

| Δήμος | Εμπ. επιχ. (τώρα) | Εμπ. επιχ. (βάση) | Νέες επιχ. | CGR Εμπορίου (%) |
|---|---|---|---|---|
| Διστόμου - Αράχοβας - Αντίκυρας | 182 | 175 | 7 | 4 |
| Μώλου - Αγίου Κωνσταντίνου | 227 | 220 | 7 | 3,18 |
| Ορχομενού | 163 | 159 | 4 | 2,52 |
| Σκύρου | 105 | 102 | 3 | 2,94 |
| Δομοκού | 133 | 131 | 2 | 1,53 |
| Μαντουδίου - Λίμνης - Αγίας Άννας | 243 | 242 | 1 | 0,41 |
| Ερέτριας | 272 | 271 | 1 | 0,37 |
| Καρπενησίου | 181 | 180 | 1 | 0,56 |
| Αμφίκλειας - Ελάτειας | 130 | 130 | 0 | 0 |
| Ιστιαίας - Αιδηψού | 576 | 577 | -1 | -0,17 |
| Αγράφων | 39 | 44 | -5 | -11,36 |
| Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας | | | | 4,83 |

# Κεφάλαιο 4 — Εμπορικός Τομέας Αναλυτικά

## 4.1 Γενικά Εμπορίου

### 4.1.1 Μέγεθος και Συμμετοχή

Ο εμπορικός τομέας της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας αποτελεί τον κυρίαρχο κλάδο της τοπικής επιχειρηματικότητας. Από τις **40.420** συνολικές επιχειρήσεις της Περιφέρειας (Μάρτιος 2026), **10.696** δραστηριοποιούνται στον εμπορικό τομέα ως κύριο ΚΑΔ, εκ των οποίων **7.443 ανήκουν στο λιανικό εμπόριο (69,59% του εμπορίου)** και **3.253 στο χονδρικό εμπόριο (30,41%)**, αντιστοιχώντας σε Μερίδιο Εμπορίου στο Σύνολο (CSTB, Commerce Share on Total Business) **26,46%** έναντι εθνικού μέσου όρου **24,68%**.

Η αναλογία λιανικού προς χονδρικό εμπόριο διαμορφώνεται σε **2,29:1**, υψηλότερη από τον εθνικό μέσο όρο (2,00:1), εύρημα που δείχνει ότι η εμπορική βάση της Στερεάς Ελλάδας κλίνει περισσότερο προς το λιανικό εμπόριο σε σχέση με τη χώρα. Το χονδρικό εμπόριο, με Συντελεστή Χωροθέτησης (LQ, Location Quotient) **0,98**, κινείται πρακτικά στο επίπεδο του εθνικού μέσου όρου· τα χαρακτηριστικά και οι επιμέρους εξειδικεύσεις του εξετάζονται αναλυτικά στην Παράγραφο 4.3.

Σε γεωγραφικό επίπεδο, η εμπορική δραστηριότητα οργανώνεται γύρω από δύο κύριους πόλους, σε αντιστοιχία με το χωρικό πρότυπο των δύο αναπτυξιακών πόλων της Περιφέρειας (Παράγραφος 3.3, Τύπος Α). Ο Δήμος Χαλκιδέων, ο μεγαλύτερος επιχειρηματικός πόλος της Περιφέρειας, συγκεντρώνει **2.388** εμπορικές επιχειρήσεις (**22,33%** του εμπορίου), ενώ ο Δήμος Λαμιέων, η διοικητική έδρα της Περιφέρειας, **1.534** επιχειρήσεις (**14,34%**). Χαρακτηριστικό της δομής αυτής είναι ότι ο μεγαλύτερος εμπορικός πόλος (Δήμος Χαλκιδέων) δεν ταυτίζεται με τη διοικητική έδρα (Δήμος Λαμιέων). Οι δύο πόλοι συγκεντρώνουν μαζί το **36,67%** της εμπορικής δραστηριότητας της Περιφέρειας, εικόνα συμβατή με τον χαρακτήρα των δύο αναπτυξιακών πόλων που αποδίδει η τυπολογία της Παραγράφου 3.3, σε αντιδιαστολή με τα μονοκεντρικά πρότυπα όπου η έδρα συγκεντρώνει το μεγαλύτερο μέρος της δραστηριότητας. Σε δεύτερο επίπεδο ακολουθούν τα εμπορικά κέντρα των υπόλοιπων Περιφερειακών Ενοτήτων. Στη Βοιωτία πρόκειται για τους Δήμους Θηβαίων (**843** επιχειρήσεις, **7,88%**) και Λεβαδέων (**768** επιχειρήσεις, **7,18%**), ενώ στην Εύβοια ξεχωρίζουν επιπλέον οι Δήμοι Ιστιαίας-Αιδηψού (**576** επιχειρήσεις, **5,39%**) και Κύμης-Αλιβερίου (**508** επιχειρήσεις, **4,75%**). Αθροιστικά, οι έξι αυτοί Δήμοι συγκεντρώνουν περίπου το **62%** της εμπορικής δραστηριότητας.

**Πίνακας 4.1 — Εμπορικές Επιχειρήσεις ανά Δήμο (Λιανικό / Χονδρικό / Σύνολο)**

| Δήμος | Λιανικό | Χονδρικό | Σύνολο | % Εμπορίου |
|---|---|---|---|---|
| Δήμος Χαλκιδέων | 1.497 | 891 | 2.388 | 22,33 |
| Δήμος Λαμιέων | 1.115 | 419 | 1.534 | 14,34 |
| Δήμος Θηβαίων | 509 | 334 | 843 | 7,88 |
| Δήμος Λεβαδέων | 533 | 235 | 768 | 7,18 |
| Δήμος Ιστιαίας - Αιδηψού | 452 | 124 | 576 | 5,39 |

| Δήμος | Λιανικό | Χονδρικό | Σύνολο | % Εμπορίου |
|---|---|---|---|---|
| Δήμος Κύμης - Αλιβερίου | 401 | 107 | 508 | 4,75 |
| Δήμος Τανάγρας | 214 | 191 | 405 | 3,79 |
| Δήμος Λοκρών | 273 | 96 | 369 | 3,45 |
| Δήμος Διρφύων - Μεσσαπίων | 187 | 163 | 350 | 3,27 |
| Δήμος Δελφών | 250 | 62 | 312 | 2,92 |
| Δήμος Καρύστου | 229 | 79 | 308 | 2,88 |
| Δήμος Ερέτριας | 203 | 69 | 272 | 2,54 |
| Δήμος Μαντουδίου - Λίμνης - Αγίας Άννας | 198 | 45 | 243 | 2,27 |
| Δήμος Μώλου - Αγίου Κωνσταντίνου | 181 | 46 | 227 | 2,12 |
| Δήμος Στυλίδος | 160 | 49 | 209 | 1,95 |
| Δήμος Αλιάρτου - Θεσπιέων | 103 | 82 | 185 | 1,73 |
| Δήμος Μακρακώμης | 142 | 41 | 183 | 1,71 |
| Δήμος Διστόμου - Αράχοβας - Αντίκυρας | 161 | 21 | 182 | 1,70 |
| Δήμος Καρπενησίου | 144 | 37 | 181 | 1,69 |
| Δήμος Ορχομενού | 117 | 46 | 163 | 1,52 |
| Δήμος Δομοκού | 102 | 31 | 133 | 1,24 |
| Δήμος Αμφίκλειας - Ελάτειας | 104 | 26 | 130 | 1,22 |
| Δήμος Σκύρου | 77 | 28 | 105 | 0,98 |
| Δήμος Δωρίδος | 59 | 24 | 83 | 0,78 |
| Δήμος Αγράφων | 32 | 7 | 39 | 0,36 |

**Γράφημα 4.1α — Κατανομή Εμπορίου (Λιανικό + Χονδρικό) ανά Δήμο**

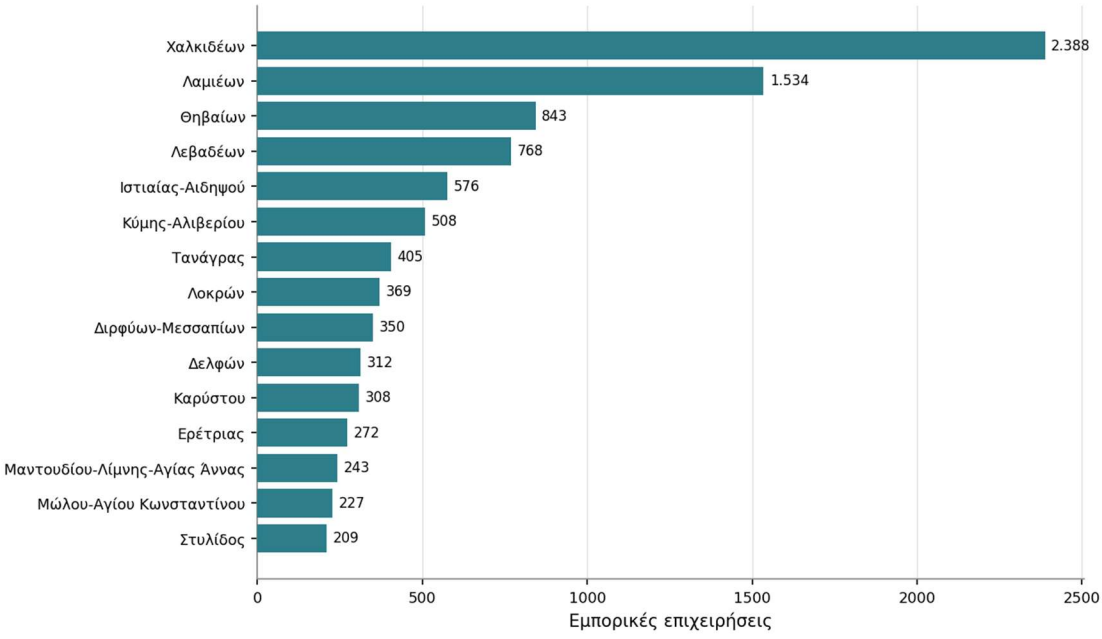

### 4.1.2 Δείκτες Δυναμικής

Ο εμπορικός τομέας της Στερεάς Ελλάδας εμφανίζει συγκρατημένη αναπτυξιακή δυναμική κατά την περίοδο Οκτωβρίου 2024 έως Μαρτίου 2026, με Ρυθμό Ανάπτυξης Εμπορίου (CGR, Commerce Growth Rate) **+4,83%**, τιμή θετική αλλά κάτω από τον εθνικό μέσο όρο (+8,79%), που τοποθετεί την Περιφέρεια στη **10η θέση πανελλαδικά**. Οι δύο κλάδοι αναπτύσσονται με διαφορετικό ρυθμό, με το χονδρικό εμπόριο (CGR **+7,68%**) να υπερτερεί αισθητά του λιανικού εμπορίου (CGR **+3,63%**). Ο Δείκτης Επιβίωσης Εμπορικού Τομέα (CBSR, Commerce Business Survival Rate = **1,05**) παραμένει οριακά θετικός, με τις νέες εμπορικές εγγραφές να υπερκαλύπτουν ελαφρώς τις παύσεις.

Ο Ρυθμός Ίδρυσης Εμπορικών Επιχειρήσεων (CBFR, Commerce Business Formation Rate) διαμορφώνεται σε **58,14%**, με περισσότερες από πέντε στις δέκα νέες επιχειρήσεις της Περιφέρειας να δραστηριοποιούνται στο εμπόριο, μερίδιο σαφώς υψηλότερο από το υφιστάμενο βάρος του τομέα στην τοπική οικονομία (CSTB 26,46%), εύρημα που δείχνει ότι το εμπόριο εξακολουθεί να προσελκύει δυσανάλογα μεγάλο μέρος των νέων επιχειρηματικών εγγραφών. Από τις νέες εμπορικές εγγραφές, το **41,74%** αφορά λιανικό εμπόριο και το **16,40%** χονδρικό εμπόριο. Ο Ρυθμός Παύσης Εμπορικών Επιχειρήσεων (CBCR, Commerce Business Closure Rate) ανέρχεται σε **5,56%**, ελαφρώς υψηλότερος από τον εθνικό μέσο όρο (5,48%), με το λιανικό εμπόριο στο **6,31%** και το χονδρικό εμπόριο στο **3,77%**.

Σημειώνεται ότι η εκκαθάριση του μητρώου του ΓΕΜΗ που σημειώθηκε πανελλαδικά κατά την περίοδο αναφοράς ενδέχεται να διογκώνει ελαφρώς τις καταγεγραμμένες παύσεις· ως εκ τούτου, ο πραγματικός ρυθμός ανάπτυξης του εμπορίου της Περιφέρειας πιθανόν υποεκτιμάται.

**Πίνακας 4.2 — Δείκτες Δυναμικής Εμπορίου (Λιανικό / Χονδρικό / Σύνολο)**

| Δείκτης | Λιανικό | Χονδρικό | Σύνολο Εμπορίου | Εθνικός μ.ο. |
|---|---|---|---|---|
| CGR (%) | 3,63 | 7,68 | 4,83 | 8,79 |
| CBFR (%) | 41,74 | 16,40 | 58,14 | — |
| CBCR (%) | 6,31 | 3,77 | 5,56 | 5,48 |
| CBSR | — | — | 1,05 | — |
| CSTB (%) | 18,41 | 8,05 | 26,46 | 24,68 |

**Γράφημα 4.2 — CGR και CBCR Λιανικού, Χονδρικού και Συνόλου Εμπορίου**

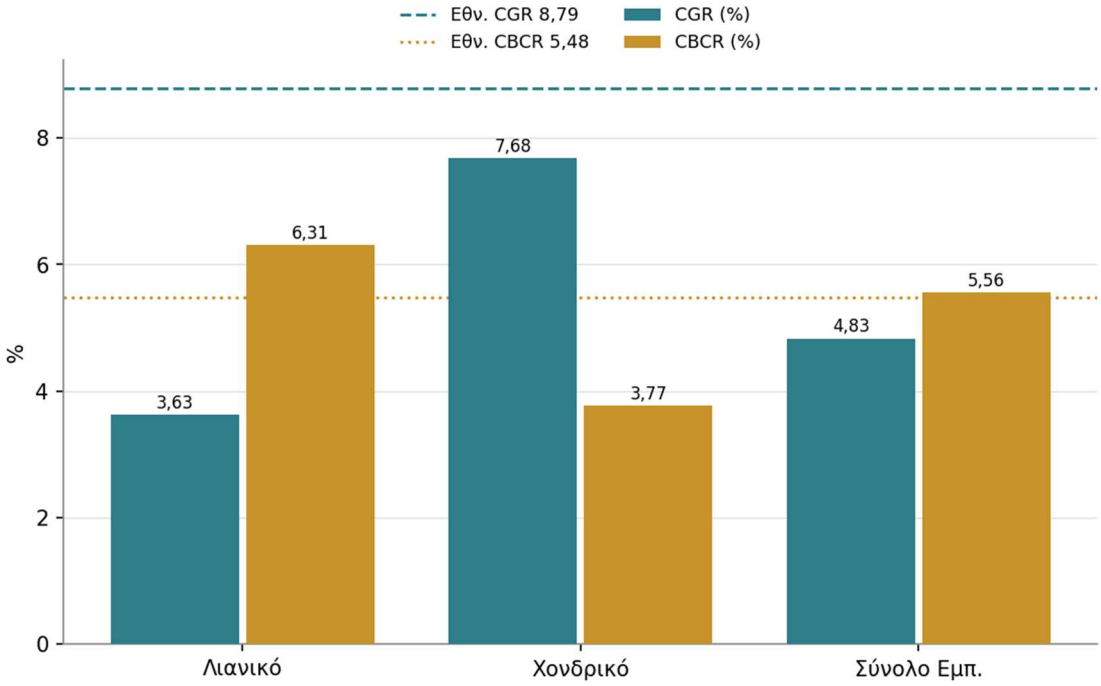


## 4.2 Ανάλυση Λιανικού Εμπορίου

### 4.2.1 Γενική Επισκόπηση Λιανικού

Το λιανικό εμπόριο αποτελεί τον μεγαλύτερο μεμονωμένο κλάδο της τοπικής επιχειρηματικότητας, με **7.443 επιχειρήσεις** που αντιστοιχούν στο 18,41% της συνολικής επιχειρηματικότητας της Περιφέρειας και στο 69,59% του εμπορικού τομέα. Υπερβαίνει σε μέγεθος την Παροχή Καταλυμάτων και Εστίασης (7.090 επιχειρήσεις), τις Κατασκευές (3.807 επιχειρήσεις) και τη Μεταποίηση (3.720 επιχειρήσεις), επιβεβαιώνοντας τον κυρίαρχο ρόλο του εμπορίου ακόμη και σε μια Περιφέρεια με ισχυρή βιομηχανική και τουριστική παρουσία. Ο Συντελεστής Χωροθέτησης (LQ) του λιανικού εμπορίου διαμορφώνεται σε **1,12**, τιμή πάνω από τον εθνικό μέσο όρο (6η θέση πανελλαδικά). Η υπερεκπροσώπηση αυτή αντανακλά μια ευρεία λιανεμπορική βάση που εξυπηρετεί τόσο τον μόνιμο πληθυσμό όσο και τη σημαντική εποχική τουριστική κίνηση της Περιφέρειας.

Ως προς τη δυναμική, το λιανικό εμπόριο αναπτύσσεται με θετικό αλλά συγκρατημένο ρυθμό **+3,63%** την περίοδο αναφοράς, ο οποίος υπολείπεται τόσο από τον εθνικό μέσο όρο του εμπορίου (+8,79%) όσο και από το χονδρικό εμπόριο της Περιφέρειας (+7,68%). Η ανάλυση που ακολουθεί εξειδικεύει την εικόνα αυτή σε τρία επίπεδα: τη σύνθεση ανά κατηγορία ΣΤΑΚΟΔ, τη χωρική κατανομή ανά Δήμο και τη διάρθρωση της μεταβολής μέσω της ανάλυσης Shift-Share.

### 4.2.2 Κατηγορίες ΣΤΑΚΟΔ Λιανικού Εμπορίου

Ο κλάδος του λιανικού εμπορίου είναι ιδιαίτερα κατακερματισμένος, γεγονός που από τη μία αναδεικνύει την πολυμορφία της δραστηριότητας, από την άλλη δυσχεραίνει τη συγκριτική ανάλυση χωρίς προηγούμενη ομαδοποίηση των επιμέρους κλάδων. Ως εκ τούτου, υιοθετείται η ομαδοποίησή του σε 11 ομοιογενείς εμπορικές κατηγορίες[8], που επιτρέπει τη συστηματική ανάλυση δομής, εξειδίκευσης και δυναμικής.

Σε όρους απόλυτου μεγέθους, η κατανομή των **7.443** επιχειρήσεων λιανικού εμπορίου εμφανίζει συγκέντρωση τύπου Pareto. Οι τρεις μεγαλύτερες κατηγορίες (Τρόφιμα, Ποτά και Καπνός με **2.304** επιχειρήσεις και μερίδιο **30,96%**, Οικιακός Εξοπλισμός, Δόμηση και Κήπος με **1.454** επιχειρήσεις και μερίδιο **19,54%**, Ένδυση, Υπόδηση και Αθλητικά με **1.094** επιχειρήσεις και μερίδιο **14,70%**) συγκεντρώνουν αθροιστικά το **65,19%** επί του συνόλου του λιανικού εμπορίου της Περιφέρειας. Ακολουθούν το Μη Ταξινομημένο Λιανικό Εμπόριο (**831** επιχειρήσεις, **11,16%**), η Υγεία και Ομορφιά (**545** επιχειρήσεις, **7,32%**) και τα Καύσιμα και Μεταφορές (**473** επιχειρήσεις, **6,35%**).

Η ανάλυση κατά Συντελεστή Χωροθέτησης (LQ) αναδεικνύει ευρεία υπερεκπροσώπηση, με **6 από τις 11** κατηγορίες να κινούνται πάνω από τον εθνικό μέσο όρο. Στις κορυφαίες σε μέγεθος κατηγορίες, υπερεκπροσώπηση καταγράφουν τα Τρόφιμα, Ποτά και Καπνός (**2.304** επιχειρήσεις, **LQ=1,31**), ο Οικιακός Εξοπλισμός, Δόμηση και Κήπος (**1.454** επιχειρήσεις, **LQ=1,28**) και η Ένδυση, Υπόδηση και Αθλητικά (**1.094** επιχειρήσεις, **LQ=1,02**). Την εντονότερη εξειδίκευση εμφανίζουν τα Καύσιμα και Μεταφορές (**473** επιχειρήσεις, **LQ=1,81**), η υψηλότερη τιμή του λιανικού εμπορίου της Περιφέρειας, εύρημα που συνδέεται με τη μεγάλη γεωγραφική έκταση και τη διέλευση μεγάλων οδικών αξόνων. Πάνω από τον εθνικό μέσο όρο κινούνται επίσης τα Βιβλία, Χαρτικά, Πολιτισμός και Ψυχαγωγία (**193** επιχειρήσεις, **LQ=1,02**) και η Υγεία και Ομορφιά (**545** επιχειρήσεις, **LQ=1,01**). Κάτω από τον εθνικό μέσο όρο βρίσκονται το Μη Ταξινομημένο Λιανικό Εμπόριο (**831** επιχειρήσεις, **LQ=0,96**), τα Ηλεκτρονικά και Τεχνολογία (**140** επιχειρήσεις, **LQ=0,87**), οι Υπαίθριες Αγορές και Λοιπό Λιανικό Εμπόριο (**131** επιχειρήσεις, **LQ=0,74**), τα Κοσμήματα και Ωρολόγια (**104** επιχειρήσεις, **LQ=0,60**) και το Ηλεκτρονικό Εμπόριο (**174** επιχειρήσεις, **LQ=0,53**).

Σε όρους δυναμικής, οι τρεις μεγαλύτερες κατηγορίες αναπτύσσονται με συγκρατημένους ρυθμούς ή παραμένουν στάσιμες, με τα Τρόφιμα, Ποτά και Καπνός να καταγράφουν Ρυθμό Ανάπτυξης **+1,50%**, την Ένδυση, Υπόδηση και Αθλητικά **+3,21%** και τον Οικιακό Εξοπλισμό, Δόμηση και Κήπο **−0,14%**. Αντίθετα, οι ταχύτεροι ρυθμοί ανάπτυξης καταγράφονται σε κατηγορίες με χαμηλότερη απόλυτη βάση. Τον υψηλότερο Ρυθμό Ανάπτυξης καταγράφει το Ηλεκτρονικό Εμπόριο (**CGR +31,82%**, αύξηση κατά 42 επιχειρήσεις, από 132 σε 174), εύρημα που, παρά τη μικρή απόλυτη βάση, αποτυπώνει τη σταδιακή στροφή του τοπικού λιανικού στα ψηφιακά κανάλια. Ακολουθεί η Υγεία και Ομορφιά (**CGR +22,20%**, από 446 σε

[8] Η ομαδοποίηση των 37 διψήφιων ΚΑΔ λιανικού σε 11 κατηγορίες αποσκοπεί στη μέγιστη δυνατή ομοιογένεια των επιμέρους κλάδων εντός κάθε κατηγορίας (βλ. Μεθοδολογικές Σημειώσεις).

545 επιχειρήσεις), η οποία καταγράφει τη μεγαλύτερη απόλυτη προσθήκη νέων επιχειρήσεων (+99) μεταξύ όλων των κατηγοριών. Στον αντίποδα, αρνητικό Ρυθμό Ανάπτυξης εμφανίζουν τα Βιβλία, Χαρτικά, Πολιτισμός και Ψυχαγωγία (**−1,03%**), το Μη Ταξινομημένο Λιανικό Εμπόριο (**−0,60%**) και ο Οικιακός Εξοπλισμός, Δόμηση και Κήπος (**−0,14%**), ο οποίος παραμένει ουσιαστικά στάσιμος παρά τη μεγάλη απόλυτη βάση του.

Συνολικά, η διάρθρωση του λιανικού εμπορίου της Στερεάς Ελλάδας συνδυάζει έναν ισχυρό πυρήνα βασικών καταναλωτικών αναγκών (Τρόφιμα, Οικιακός Εξοπλισμός, Ένδυση) με έντονη εξειδίκευση στα Καύσιμα και Μεταφορές που απορρέει από τη γεωγραφική έκταση και τους οδικούς άξονες της Περιφέρειας. Η υποεκπροσώπηση του ηλεκτρονικού εμπορίου (LQ=0,53), παρά τον ταχύ ρυθμό ανάπτυξής του, αποτελεί ένδειξη σχετικά αργής ψηφιακής προσαρμογής του τοπικού λιανικού εμπορίου.

**Πίνακας 4.3 — Κατηγορίες ΣΤΑΚΟΔ Λιανικού Εμπορίου**

| Κατηγορία | Nt | % | Nt-1 | CGR % | LQ |
|---|---|---|---|---|---|
| Τρόφιμα, Ποτά και Καπνός | 2.304 | 30,96 | 2.270 | 1,50 | 1,31 |
| Οικιακός Εξοπλισμός, Δόμηση και Κήπος | 1.454 | 19,54 | 1.456 | −0,14 | 1,28 |
| Ένδυση, Υπόδηση και Αθλητικά | 1.094 | 14,70 | 1.060 | 3,21 | 1,02 |
| Μη Ταξινομημένο Λιανικό Εμπόριο | 831 | 11,16 | 836 | −0,60 | 0,96 |
| Υγεία και Ομορφιά | 545 | 7,32 | 446 | 22,20 | 1,01 |
| Καύσιμα και Μεταφορές | 473 | 6,35 | 434 | 8,99 | 1,81 |
| Βιβλία, Χαρτικά, Πολιτισμός και Ψυχαγωγία | 193 | 2,59 | 195 | −1,03 | 1,02 |
| Ηλεκτρονικό Εμπόριο | 174 | 2,34 | 132 | 31,82 | 0,53 |
| Ηλεκτρονικά και Τεχνολογία | 140 | 1,88 | 139 | 0,72 | 0,87 |
| Υπαίθριες Αγορές και Λοιπό Λιανικό Εμπόριο | 131 | 1,76 | 114 | 14,91 | 0,74 |
| Κοσμήματα και Ωρολόγια | 104 | 1,40 | 100 | 4 | 0,60 |

**Γράφημα 4.2α — LQ Κατηγοριών Λιανικού Εμπορίου**

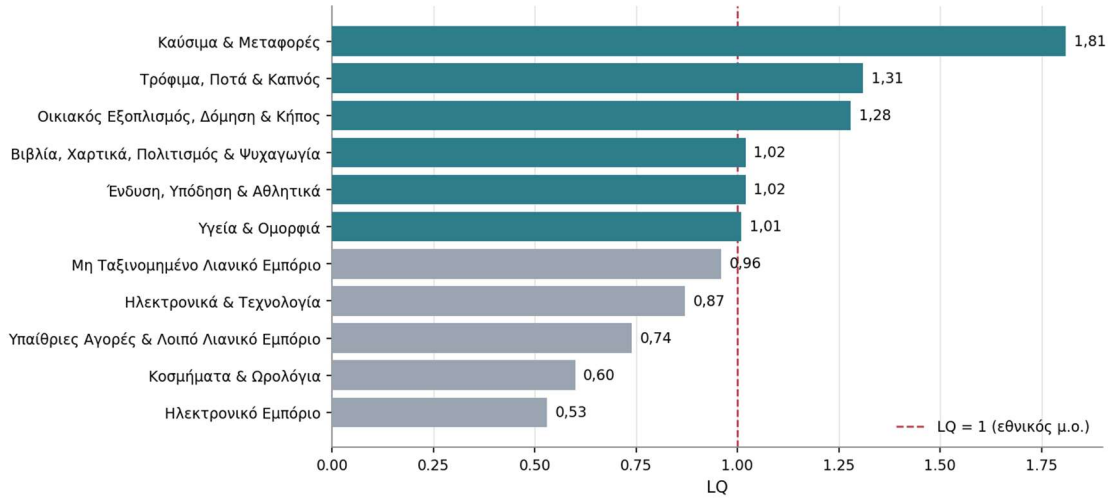


**Γράφημα 4.2β — CGR Κατηγοριών Λιανικού Εμπορίου**

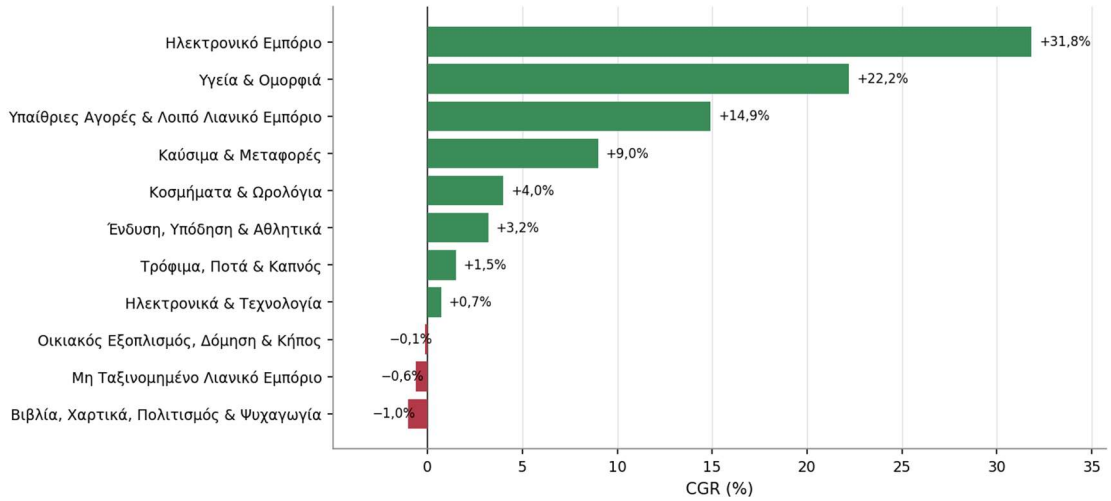


## 4.2.3 Χωρική Κατανομή Λιανικού Εμπορίου

Η χωρική κατανομή του λιανικού εμπορίου ακολουθεί τη δομή των δύο αναπτυξιακών πόλων της Περιφέρειας, οργανωμένη γύρω από τους Δήμους Χαλκιδέων και Λαμιέων και τα κύρια αστικά κέντρα των πεδινών ΠΕ. Ο Δήμος Χαλκιδέων συγκεντρώνει **1.497** επιχειρήσεις λιανικού εμπορίου (**20,11%** του περιφερειακού λιανικού εμπορίου), ακολουθούμενος από τον Δήμο Λαμιέων (**1.115** επιχειρήσεις, **14,98%**), τον Δήμο Λεβαδέων (**533** επιχειρήσεις, **7,16%**), τον Δήμο Θηβαίων (**509** επιχειρήσεις, **6,84%**) και τον Δήμο Ιστιαίας-Αιδηψού (**452** επιχειρήσεις, **6,07%**). Οι δύο μεγαλύτεροι Δήμοι, Χαλκιδέων και Λαμιέων, συγκεντρώνουν από μόνοι τους το **35,09%** του περιφερειακού λιανικού εμπορίου, ενώ αθροιστικά οι πέντε αυτοί Δήμοι φτάνουν το **55,16%**. Εντός των ΠΕ, η λιανεμπορική δραστηριότητα συγκεντρώνεται έντονα στις έδρες, με τον Δήμο Λαμιέων να καλύπτει το **53,7%** του λιανικού εμπορίου της ΠΕ Φθιώτιδας και τον Δήμο Χαλκιδέων το **46,2%** της ΠΕ Εύβοιας.

Σε επίπεδο ΠΕ, η κατανομή του λιανικού εμπορίου είναι έντονα ανισοβαρής. Η ΠΕ Εύβοιας συγκεντρώνει το **43,58%** του περιφερειακού λιανικού εμπορίου, ακολουθούμενη από τις ΠΕ Φθιώτιδας (**27,91%**) και Βοιωτίας (**21,99%**), ενώ οι ορεινές ΠΕ Φωκίδας (**4,15%**) και Ευρυτανίας (**2,36%**) εμφανίζουν περιορισμένη λιανεμπορική βάση, συγκεντρωμένη κατά κύριο λόγο στις έδρες τους, τους Δήμους Δελφών (Άμφισσα) και Καρπενησίου, εικόνα συμβατή με το μέγεθος και τη χωρική κατανομή του πληθυσμού τους.

Η ανάλυση κατά Συντελεστή Χωροθέτησης σε επίπεδο Δήμου αναδεικνύει σχετικά υψηλές τιμές σε Δήμους μεσαίου μεγέθους της Εύβοιας που λειτουργούν ως τοπικά κέντρα εξυπηρέτησης, όπως ο Δήμος Κύμης-Αλιβερίου (**401** επιχειρήσεις, **LQ Λιανικού Εμπορίου=1,29**), ο Δήμος Ερέτριας (**203** επιχειρήσεις, **LQ=1,28**) και ο Δήμος Ιστιαίας-Αιδηψού (**452** επιχειρήσεις, **LQ=1,25**). Μεταξύ των μεγάλων Δήμων, ο Δήμος Λεβαδέων (**LQ=1,15**), ο Δήμος Λαμιέων (**LQ=1,14**) και ο Δήμος Χαλκιδέων (**LQ=1,11**) κινούνται επίσης πάνω από τον εθνικό μέσο όρο, εύρημα που επιβεβαιώνει τον ισχυρό ρόλο του λιανικού εμπορίου στα αστικά κέντρα της Περιφέρειας. Συνολικά, πέρα από τη συγκέντρωση της δραστηριότητας στους δύο μεγάλους πόλους, ο Συντελεστής Χωροθέτησης δείχνει ότι το λιανικό εμπόριο διατηρεί ισχυρή παρουσία και σε μικρότερους Δήμους της Εύβοιας, οι οποίοι λειτουργούν ως τοπικά κέντρα εξυπηρέτησης του μόνιμου και του εποχικού πληθυσμού.

**Γράφημα 4.2γ — Κατανομή Λιανικού Εμπορίου ανά Δήμο**

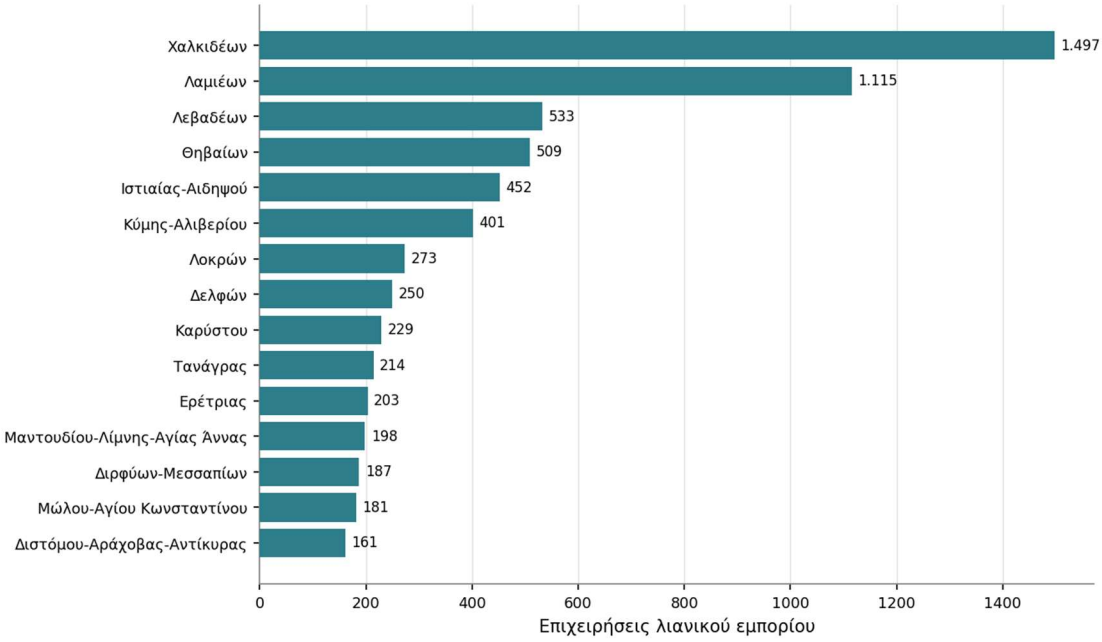

**Γράφημα 4.2δ — LQ Λιανικού Εμπορίου ανά Δήμο**

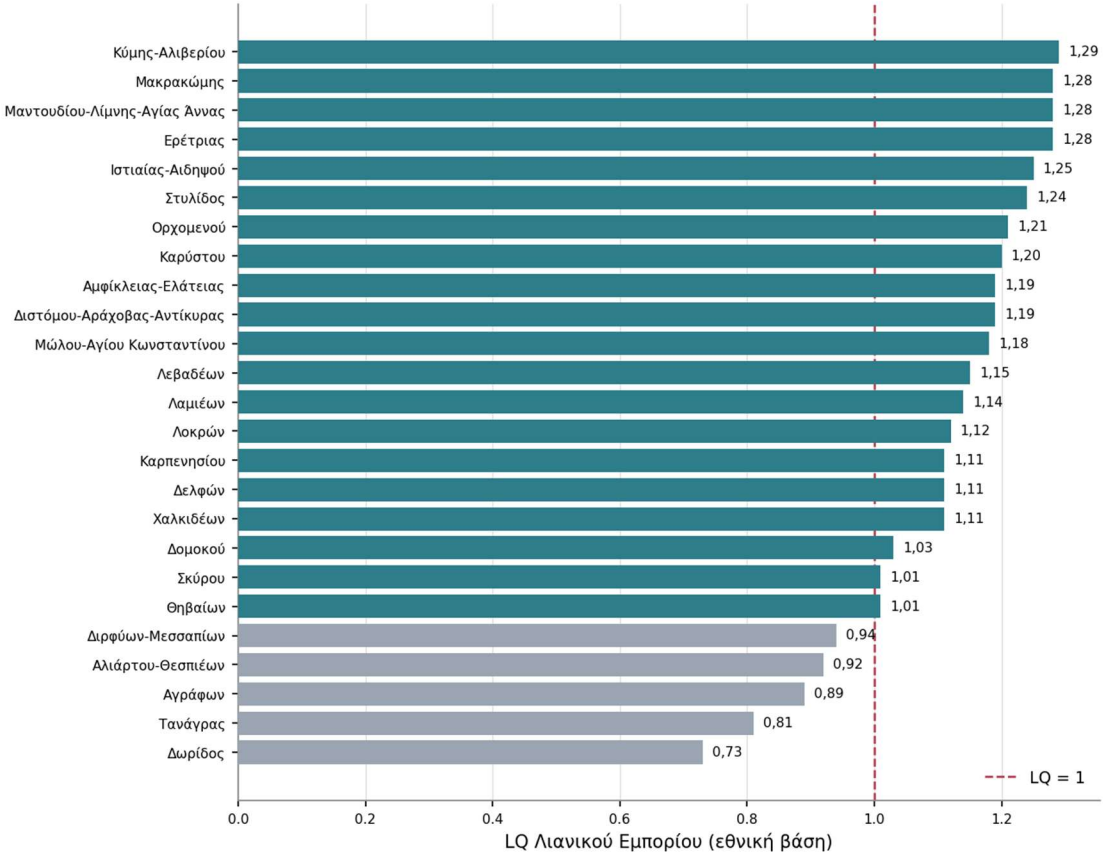


## 4.2.4 Εξειδίκευση και Ποικιλομορφία Λιανικού Εμπορίου

Πέραν της κατανομής και της εξειδίκευσης, ενδιαφέρον παρουσιάζει και η εσωτερική ποικιλομορφία του λιανικού εμπορίου. Ο Δείκτης Εντροπίας (Entropy Index) παρέχει ένα μέτρο του βαθμού στον οποίο η δραστηριότητα κατανέμεται ομοιόμορφα μεταξύ των 11 κατηγοριών ΣΤΑΚΟΔ λιανικού εμπορίου, με υψηλότερες τιμές να αντιστοιχούν σε μεγαλύτερη ποικιλομορφία.

Στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, ο Δείκτης Εντροπίας του λιανικού εμπορίου διαμορφώνεται σε **1,96**[9], τιμή που αντιστοιχεί στο **81,87%** της μέγιστης δυνατής ποικιλομορφίας ($H_{max} = \ln(11) \approx 2,398$). Σε εθνικό επίπεδο ο αντίστοιχος δείκτης διαμορφώνεται σε 2,07 (86,50% του $H_{max}$). Η ποικιλομορφία του λιανικού εμπορίου στην Περιφέρεια υπολείπεται επομένως ελαφρώς του εθνικού προτύπου.

[9] Ο Δείκτης Εντροπίας υπολογίζεται ως $E = -\Sigma\, p_i \times \ln(p_i)$, όπου $p_i$ είναι το μερίδιο της i-οστής κατηγορίας στο σύνολο του λιανικού εμπορίου. Η μέγιστη δυνατή τιμή για 11 κατηγορίες είναι $\ln(11) \approx 2,398$, και αντιστοιχεί σε ομοιόμορφη κατανομή.

Η τιμή αυτή αντανακλά τη συνύπαρξη δύο αντίρροπων τάσεων. Από τη μία πλευρά, η συγκέντρωση τύπου Pareto στις δύο μεγαλύτερες κατηγορίες (τα Τρόφιμα, Ποτά και Καπνός με **30,96%** και ο Οικιακός Εξοπλισμός, Δόμηση και Κήπος με **19,54%**, που συγκεντρώνουν αθροιστικά **50,50%** του λιανικού εμπορίου της Περιφέρειας) ωθεί τον δείκτη σε χαμηλότερα επίπεδα, καθώς η ανομοιόμορφη κατανομή απομακρύνει τον δείκτη από τη μέγιστη τιμή του. Από την άλλη πλευρά, η αναλογικά σημαντική παρουσία τριών κατηγοριών μεσαίας κλίμακας (Ένδυση, Υπόδηση και Αθλητικά **14,70%**, Μη Ταξινομημένο Λιανικό Εμπόριο **11,16%**, Υγεία και Ομορφιά **7,32%**) λειτουργεί αντίρροπα, διατηρώντας την ποικιλομορφία σε επίπεδα κοντά στο εθνικό πρότυπο.

### 4.2.5 Χωρική Ανισότητα Λιανικού Εμπορίου

Η χωρική ανισότητα του λιανικού εμπορίου εξετάζεται μέσω τεσσάρων συμπληρωματικών δεικτών: του Δείκτη Gini, του Δείκτη Theil[10], του Δείκτη Hoover και του Σταθμισμένου Συντελεστή Μεταβλητότητας.

Σε επίπεδο Δήμου, ο Δείκτης Gini Λιανικού Εμπορίου διαμορφώνεται σε **0,566**, τιμή υψηλότερη από τον αντίστοιχο της συνολικής επιχειρηματικότητας (**0,471**), εύρημα που αναδεικνύει μεγαλύτερη χωρική συγκέντρωση του λιανικού εμπορίου σε σχέση με τη συνολική επιχειρηματική κατανομή. Σε επίπεδο ΠΕ, ο Δείκτης Gini Λιανικού Εμπορίου παραμένει υψηλός (**0,441**), εύρημα που, σε αντίθεση με τις πολυκεντρικές Περιφέρειες, υποδηλώνει ότι σημαντικό μέρος της ανισοκατανομής προέρχεται και από διαφορές μεταξύ των πέντε ΠΕ, με την ΠΕ Εύβοιας να συγκεντρώνει μόνη της το **43,58%** του περιφερειακού λιανικού εμπορίου.

Ο Δείκτης Theil λιανικού εμπορίου ανέρχεται σε **0,912** συνολικά. Η αποάθροισή του δείχνει ότι η ανισοκατανομή προέρχεται κατά **61,53%** από αποκλίσεις εντός των ΠΕ και κατά **38,47%** από διαφορές μεταξύ των πέντε ΠΕ. Η μεταξύ-ΠΕ συνιστώσα είναι σημαντική και αντανακλά ότι η λιανεμπορική δραστηριότητα δεν κατανέμεται ισόρροπα στις ΠΕ, αλλά συγκεντρώνεται δυσανάλογα στην ΠΕ Εύβοιας. Η εντός-ΠΕ συνιστώσα, που παραμένει η κυρίαρχη, αντανακλά ότι σε κάθε ΠΕ ξεχωριστά η έδρα συγκεντρώνει σαφώς μεγαλύτερο μερίδιο λιανικού εμπορίου από τους υπόλοιπους Δήμους. Χαρακτηριστικά, στην ΠΕ Φθιώτιδας ο Δήμος Λαμιέων συγκεντρώνει το **53,7%** του λιανικού εμπορίου της ΠΕ και στην ΠΕ Εύβοιας ο Δήμος Χαλκιδέων το **46,2%**, ενώ στις μικρές ορεινές ΠΕ η συγκέντρωση στην έδρα είναι ακόμη εντονότερη, με τους Δήμους Δελφών (Άμφισσα) και Καρπενησίου να καλύπτουν το **80,9%** και **81,8%** του λιανικού εμπορίου των ΠΕ Φωκίδας και Ευρυτανίας αντίστοιχα. Σχετική εξαίρεση αποτελεί η ΠΕ Βοιωτίας, όπου η δραστηριότητα μοιράζεται μεταξύ του Δήμου Λεβαδέων (**32,6%** της ΠΕ) και του Δήμου Θηβαίων (**31,1%** της ΠΕ), συγκροτώντας ένα δευτερεύον αναπτυξιακό δίπολο.

Διαφορετική εικόνα προκύπτει από τους δείκτες που σταθμίζονται ως προς τον πληθυσμό. Ο Δείκτης Hoover Λιανικού Εμπορίου διαμορφώνεται σε **0,126**, υψηλότερος από τον

[10] Αποάθροιση Δείκτη Theil: T = T_between (μεταξύ ΠΕ) + T_within (εντός ΠΕ).

αντίστοιχο της συνολικής επιχειρηματικότητας (**0,078**), τιμή που σημαίνει ότι θα απαιτούνταν μετακίνηση του **12,6%** των επιχειρήσεων λιανικού εμπορίου ώστε η κατανομή τους να ταυτίζεται με την κατανομή του πληθυσμού. Στην ίδια κατεύθυνση, ο Σταθμισμένος Συντελεστής Μεταβλητότητας του λιανικού εμπορίου (**0,317**) υπερβαίνει σαφώς εκείνον της συνολικής επιχειρηματικότητας (**0,206**). Τα δύο αυτά ευρήματα δείχνουν ότι η χωρική κατανομή του λιανικού εμπορίου απέχει από την κατανομή του πληθυσμού περισσότερο απ' ό,τι η συνολική επιχειρηματικότητα. Με άλλα λόγια, το λιανικό εμπόριο είναι αναλογικά πιο συγκεντρωμένο στα μεγάλα κέντρα σε σχέση με το πού κατοικεί ο πληθυσμός, με αποτέλεσμα οι κάτοικοι των μικρότερων Δήμων να εξυπηρετούνται σε μεγάλο βαθμό από τη λιανεμπορική δραστηριότητα των έδρων και των δύο πόλων.

Συνολικά, η χωρική ανισότητα του λιανικού εμπορίου της Στερεάς Ελλάδας τροφοδοτείται από δύο πηγές ταυτόχρονα. Σε περιφερειακή κλίμακα, η δραστηριότητα κατανέμεται άνισα μεταξύ των πέντε ΠΕ (Δείκτης Gini ΠΕ **0,441**, με τη μεταξύ-ΠΕ συνιστώσα Theil να ανέρχεται στο **38,47%** της συνολικής ανισότητας), κατανομή στην οποία υπερέχει σαφώς η ΠΕ Εύβοιας, ενώ εντός κάθε ΠΕ η δραστηριότητα συγκεντρώνεται στην έδρα της. Η απόκλιση του λιανικού εμπορίου από την πληθυσμιακή κατανομή, την οποία αποτυπώνει ο Δείκτης Hoover, οφείλεται στο ότι το λιανικό εμπόριο συγκεντρώνεται στους δύο πόλους και στις έδρες των ΠΕ σε μεγαλύτερο βαθμό απ' ό,τι ο πληθυσμός, καθώς οι Δήμοι αυτοί λειτουργούν ως εμπορικά κέντρα εξυπηρέτησης ευρύτερων περιοχών, καλύπτοντας τη ζήτηση των γύρω Δήμων και, στις παράκτιες περιοχές της Εύβοιας, και την εποχική τουριστική κίνηση.

**Γράφημα 4.2ε — Δείκτες Χωρικής Ανισότητας Λιανικού Εμπορίου**

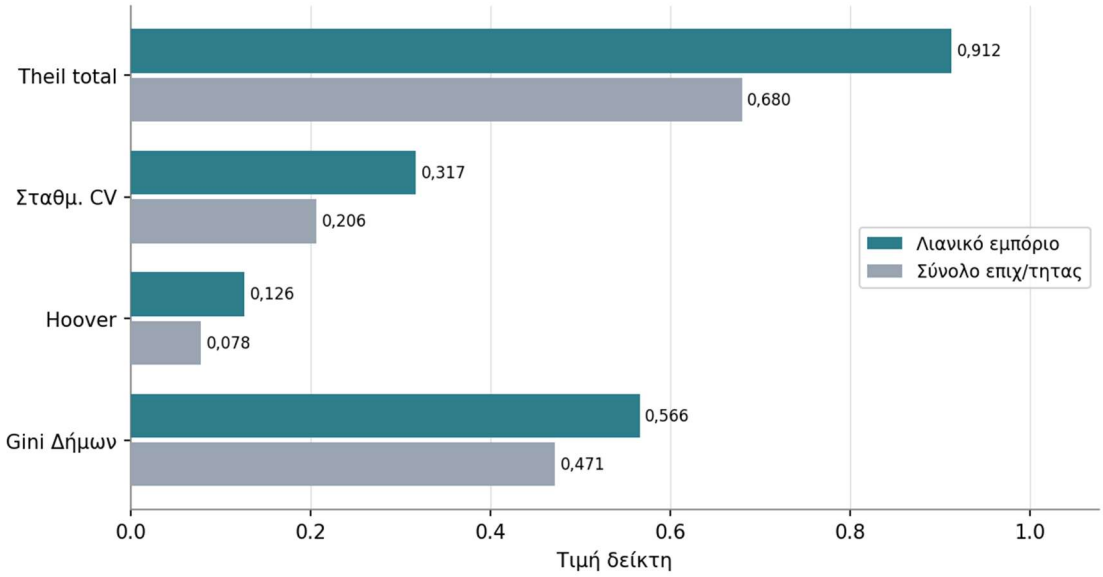

### 4.2.6 Shift-Share Ανάλυση Λιανικού Εμπορίου

Η ανάλυση Shift-Share [11] αποαθροίζει την παρατηρηθείσα μεταβολή των λιανικών επιχειρήσεων σε τρεις συνιστώσες: **Εθνική** (αναμενόμενη μεταβολή αν η Περιφέρεια ακολουθούσε τον εθνικό ρυθμό ανάπτυξης του λιανικού εμπορίου), **Διαρθρωτική** (Industry Mix, επιπλέον μεταβολή λόγω κλαδικής σύνθεσης) και **Διαφορική** (Ανταγωνιστική, απόδοση σε τοπικά πλεονεκτήματα ή μειονεκτήματα).

Στο λιανικό εμπόριο της Στερεάς Ελλάδας, η συνολική καθαρή μεταβολή είναι **+261** επιχειρήσεις. Η εθνική συνιστώσα (**+592,22** επιχειρήσεις) αντιστοιχεί στην αύξηση που θα κατέγραφε η Περιφέρεια αν το λιανικό της εμπόριο αναπτυσσόταν με τον εθνικό ρυθμό ανάπτυξης του λιανικού εμπορίου (**+8,25%**), αισθητά μεγαλύτερη από την πραγματική. Η διαρθρωτική συνιστώσα είναι αρνητική (**−47,30** επιχειρήσεις), εύρημα που σημαίνει ότι η Περιφέρεια είναι υπερεκπροσωπημένη σε κατηγορίες λιανικού εμπορίου οι οποίες σε εθνικό επίπεδο αναπτύσσονται με ρυθμούς χαμηλότερους από τον εθνικό μέσο ρυθμό ανάπτυξης του λιανικού εμπορίου (+8,25%), γεγονός που περιορίζει ελαφρώς την αναμενόμενη αύξηση. Η διαφορική (ανταγωνιστική) συνιστώσα, η οποία αποδίδει σε τοπικούς παράγοντες τη μεταβολή που δεν εξηγείται από την εθνική τάση ή την κλαδική σύνθεση, είναι έντονα αρνητική (**−283,93** επιχειρήσεις), καθώς σχεδόν όλες οι κατηγορίες αναπτύχθηκαν τοπικά με ρυθμό χαμηλότερο από τον αντίστοιχο εθνικό τους. Συνολικά, το λιανικό εμπόριο της Περιφέρειας αυξήθηκε με ρυθμό σαφώς χαμηλότερο του εθνικού (CGR **+3,63%** έναντι **+8,25%**), εύρημα που υποδηλώνει έντονη υστέρηση της τοπικής δυναμικής έναντι του εθνικού προτύπου.

Σε επίπεδο κατηγοριών ΣΤΑΚΟΔ, η αρνητική διαφορική συνιστώσα διαπερνά σχεδόν το σύνολο του τομέα, καθώς δέκα από τις έντεκα κατηγορίες αναπτύχθηκαν τοπικά με ρυθμό χαμηλότερο από τον αντίστοιχο εθνικό τους. Το μεγαλύτερο μέρος της υστέρησης συγκεντρώνεται στις τέσσερις μεγαλύτερες κατηγορίες, καθώς τα Τρόφιμα, Ποτά και Καπνός (**−83,99**), ο Οικιακός Εξοπλισμός, Δόμηση και Κήπος (**−62,79**), το Μη Ταξινομημένο Λιανικό Εμπόριο (**−53,92**) και η Ένδυση, Υπόδηση και Αθλητικά (**−48,93**) ευθύνονται από κοινού για περίπου το **88%** της συνολικής αρνητικής διαφορικής συνιστώσας. Στις υπόλοιπες κατηγορίες η τοπική υστέρηση είναι ηπιότερη, ενώ μοναδική εξαίρεση αποτελεί το Ηλεκτρονικό Εμπόριο, του οποίου η διαφορική συνιστώσα είναι θετική (**+14,93**), εύρημα συμβατό με τον ταχύ ρυθμό ανάπτυξής του.

**Πίνακας 4.4 — Shift-Share Λιανικού Εμπορίου ανά Κατηγορία ΣΤΑΚΟΔ**

| Κατηγορία | Καθαρή Μεταβολή | Εθνική | Διαρθρωτική | Διαφορική |
|---|---|---|---|---|
| Τρόφιμα, Ποτά και Καπνός | +34 | 187,18 | −69,20 | −83,99 |
| Οικιακός Εξοπλισμός, Δόμηση και Κήπος | −2 | 120,06 | −59,27 | −62,79 |

[11] Shift-Share: Καθαρή Μεταβολή = Εθνική + Διαρθρωτική (Industry Mix) + Διαφορική (Ανταγωνιστική).

| Κατηγορία | Καθαρή Μεταβολή | Εθνική | Διαρθρωτική | Διαφορική |
|---|---|---|---|---|
| Ένδυση, Υπόδηση και Αθλητικά | +34 | 87,41 | −4,48 | −48,93 |
| Μη Ταξινομημένο Λιανικό Εμπόριο | −5 | 68,94 | −20,01 | −53,92 |
| Υγεία και Ομορφιά | +99 | 36,78 | 69,95 | −7,73 |
| Καύσιμα και Μεταφορές | +39 | 35,79 | 11,82 | −8,61 |
| Βιβλία, Χαρτικά, Πολιτισμός και Ψυχαγωγία | −2 | 16,08 | −8,41 | −9,67 |
| Ηλεκτρονικό Εμπόριο | +42 | 10,88 | 16,18 | 14,93 |
| Ηλεκτρονικά και Τεχνολογία | +1 | 11,46 | −3,51 | −6,95 |
| Υπαίθριες Αγορές και Λοιπό Λιανικό Εμπόριο | +17 | 9,40 | 22,41 | −14,81 |
| Κοσμήματα και Ωρολόγια | +4 | 8,25 | −2,78 | −1,47 |

**Γράφημα 4.2στ — Shift-Share Λιανικού ανά Κατηγορία (Εθνική / Διαρθρωτική / Διαφορική)**

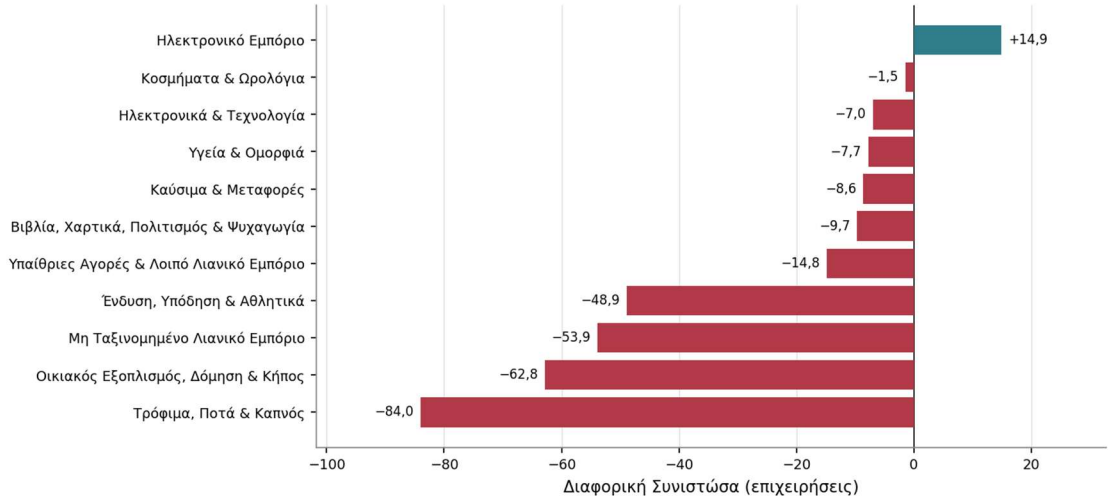


## 4.2.7 Κρίσιμα Σημεία Λιανικού Εμπορίου

• **Μεγαλύτερος κλάδος της Περιφέρειας.** Με **7.443 επιχειρήσεις** και Συντελεστή Χωροθέτησης **1,12** (6η θέση πανελλαδικά), το λιανικό εμπόριο είναι ο μεγαλύτερος μεμονωμένος κλάδος της τοπικής επιχειρηματικότητας, υπερβαίνοντας ακόμη και την Παροχή Καταλυμάτων και Εστίασης (**7.090** επιχειρήσεις), και εξυπηρετεί τόσο τον μόνιμο πληθυσμό όσο και τη σημαντική εποχική τουριστική κίνηση.

• **Χωρική δομή δύο πόλων.** Οι Δήμοι Χαλκιδέων (**1.497** επιχειρήσεις, **20,11%**) και Λαμιέων (**1.115** επιχειρήσεις, **14,98%**) συγκεντρώνουν μαζί το **35,09%** του περιφερειακού λιανικού εμπορίου, με τον μεγαλύτερο εμπορικό πόλο (Δήμος Χαλκιδέων) να μην ταυτίζεται με τη διοικητική έδρα της Περιφέρειας (Δήμος Λαμιέων).

• **Κλαδική συγκέντρωση τύπου Pareto.** Οι τρεις μεγαλύτερες κατηγορίες ΣΤΑΚΟΔ, τα Τρόφιμα, Ποτά και Καπνός (**2.304** επιχειρήσεις), ο Οικιακός Εξοπλισμός, Δόμηση και Κήπος

(**1.454**) και η Ένδυση, Υπόδηση και Αθλητικά (**1.094**), καλύπτουν αθροιστικά **4.852** επιχειρήσεις, ήτοι το **65,19%** του λιανικού εμπορίου.

• **Έντονη υστέρηση στην τοπική δυναμική.** Παρά τη θετική καθαρή μεταβολή (**+261** επιχειρήσεις), το λιανικό εμπόριο αναπτύχθηκε με ρυθμό **+3,63%**, πολύ χαμηλότερα από τον εθνικό (**+8,25%**). Η ανάλυση Shift-Share αποδίδει την υστέρηση σε έντονα αρνητική διαφορική (ανταγωνιστική) συνιστώσα (**−283,93** επιχειρήσεις), με δέκα από τις έντεκα κατηγορίες να αναπτύσσονται τοπικά κάτω από τον αντίστοιχο εθνικό ρυθμό.

• **Υπερεκπροσώπηση σε βασικές καταναλωτικές κατηγορίες και στα καύσιμα.** Έξι από τις έντεκα κατηγορίες υπερβαίνουν τον εθνικό μέσο όρο. Ισχυρή υπερεκπροσώπηση εμφανίζουν οι βασικές καταναλωτικές κατηγορίες των Τροφίμων (**2.304** επιχειρήσεις, **LQ 1,31**) και του Οικιακού Εξοπλισμού (**1.454** επιχειρήσεις, **LQ 1,28**), ενώ την υψηλότερη τιμή του λιανικού εμπορίου καταγράφουν τα Καύσιμα και Μεταφορές (**473** επιχειρήσεις, **LQ 1,81**), εύρημα που συνδέεται με τη μεγάλη γεωγραφική έκταση και τη διέλευση μεγάλων οδικών αξόνων.

• **Έντονη χωρική ανισότητα μεταξύ και εντός ΠΕ.** Σε αντίθεση με τις πολυκεντρικές Περιφέρειες, σημαντικό μέρος της ανισοκατανομής προέρχεται από διαφορές μεταξύ των ΠΕ, καθώς η ΠΕ Εύβοιας συγκεντρώνει μόνη της **3.244** επιχειρήσεις (**43,58%**) του λιανικού εμπορίου. Η μεταξύ-ΠΕ συνιστώσα της ανισότητας φτάνει το **38,47%** (από τις υψηλότερες στην ηπειρωτική χώρα), ενώ παράλληλα, στο εσωτερικό κάθε ΠΕ, το λιανικό εμπόριο συγκεντρώνεται έντονα στην έδρα της.

• **Ταχεία ανάπτυξη σε κατηγορίες μικρής κλίμακας.** Τους ταχύτερους ρυθμούς ανάπτυξης καταγράφουν το Ηλεκτρονικό Εμπόριο (**+31,82%**, από 132 σε **174** επιχειρήσεις) και η Υγεία και Ομορφιά (**+22,20%**, από 446 σε **545** επιχειρήσεις, με τη μεγαλύτερη απόλυτη προσθήκη **+99**), σε αντίθεση με τον σχεδόν στάσιμο Οικιακό Εξοπλισμό, Δόμηση και Κήπο (**−0,14%**).

## 4.3 Ανάλυση Χονδρικού Εμπορίου

### 4.3.1 Γενική Επισκόπηση Χονδρικού

Το χονδρικό εμπόριο περιλαμβάνει **3.253 επιχειρήσεις**, που αντιστοιχούν στο 8,05% της συνολικής επιχειρηματικότητας της Περιφέρειας και στο 30,41% του εμπορικού τομέα. Η αναλογία λιανικού προς χονδρικό εμπόριο (2,29:1) είναι υψηλότερη από τον εθνικό μέσο όρο (2,00:1), εύρημα που δείχνει ότι η εμπορική βάση της Στερεάς Ελλάδας κλίνει περισσότερο προς το λιανικό εμπόριο σε σχέση με τη χώρα.

Ο Συντελεστής Χωροθέτησης (LQ) του χονδρικού εμπορίου διαμορφώνεται σε **0,98**, τιμή πρακτικά στο επίπεδο του εθνικού μέσου όρου. Σε αντίθεση με τις Περιφέρειες όπου το χονδρικό εμπόριο υπολείπεται σαφώς, η Στερεά Ελλάδα διατηρεί μια χονδρεμπορική βάση συγκρίσιμη με το αντίστοιχο εθνικό μέγεθος. Η συνολική αυτή τιμή στηρίζεται σε τρεις υπερεκπροσωπούμενες κατηγορίες με διακριτό χαρακτήρα. Τα Γεωργικά Προϊόντα και Ζωοτροφές εμφανίζουν την υψηλότερη σχετική εξειδίκευση (**LQ 1,85**), αν και περιορισμένο

απόλυτο μέγεθος (**321** επιχειρήσεις), αντανακλώντας τον αγροτικό χαρακτήρα της Περιφέρειας. Τα Καύσιμα, Μέταλλα και Χημικά (**LQ 1,47**, **372** επιχειρήσεις) συνδέονται με τη βιομηχανική ζώνη της Βοιωτίας (Οινόφυτα, Σχηματάρι, Τανάγρα), η οποία λειτουργεί στην ουσία ως προέκταση της βιομηχανικής ζώνης της Αττικής. Τα Τρόφιμα, Ποτά και Καπνός (**LQ 1,24**) αποτελούν τη μεγαλύτερη σε μέγεθος κατηγορία (**1.047** επιχειρήσεις). Αντίθετα, οι κατηγορίες διανομής εξειδικευμένων αγαθών, όπως τα Μηχανήματα και ο Επαγγελματικός Εξοπλισμός, ο Ηλεκτρονικός Εξοπλισμός και η Ένδυση και Κλωστοϋφαντουργία, παραμένουν υποεκπροσωπημένες, καθώς συγκεντρώνονται κατά κύριο λόγο σε μητροπολιτικές Περιφέρειες. Αξιοσημείωτο είναι ότι το χονδρικό εμπόριο της Περιφέρειας εμφανίζει εντονότερη αναπτυξιακή δυναμική από το λιανικό, με Ρυθμό Ανάπτυξης **+7,68%** έναντι **+3,63%** την περίοδο αναφοράς. Οι επιμέρους εξειδικεύσεις του χονδρικού εμπορίου εξετάζονται αναλυτικά στην Παράγραφο 4.3.2.

### 4.3.2 Κατηγορίες ΣΤΑΚΟΔ Χονδρικού Εμπορίου

Ομοίως με το λιανικό εμπόριο, ο κλάδος του χονδρικού εμπορίου ομαδοποιείται σε 9 ομοιογενείς εμπορικές κατηγορίες[12], ώστε να καταστεί δυνατή η συστηματική ανάλυση της δομής, της εξειδίκευσης και της δυναμικής του.

Σε όρους απόλυτου μεγέθους, η κατανομή των **3.253** επιχειρήσεων χονδρικού εμπορίου εμφανίζει έντονη συγκέντρωση τύπου Pareto. Οι τρεις μεγαλύτερες κατηγορίες (Τρόφιμα, Ποτά και Καπνός με **1.047** επιχειρήσεις και μερίδιο **32,19%**, Οικιακός Εξοπλισμός και Δόμηση με **932** επιχειρήσεις και μερίδιο **28,65%**, Καύσιμα, Μέταλλα και Χημικά με **372** επιχειρήσεις και μερίδιο **11,44%**) συγκεντρώνουν αθροιστικά το **72,28%** επί του συνόλου του χονδρικού εμπορίου της Περιφέρειας. Ακολουθούν τα Γεωργικά Προϊόντα και Ζωοτροφές (**321** επιχειρήσεις, **9,87%**) και τα Μηχανήματα και Επαγγελματικός Εξοπλισμός (**275** επιχειρήσεις, **8,45%**).

Η ανάλυση κατά Συντελεστή Χωροθέτησης (LQ) δείχνει ότι η υπερεκπροσώπηση του χονδρικού εμπορίου περιορίζεται σε τρεις μόνο κατηγορίες από τις εννέα. Την εντονότερη εξειδίκευση εμφανίζουν τα Γεωργικά Προϊόντα και Ζωοτροφές (**321** επιχειρήσεις, **LQ=1,85**), η υψηλότερη τιμή του χονδρικού εμπορίου της Περιφέρειας, εύρημα συμβατό με τον αγροτικό χαρακτήρα της. Ακολουθούν τα Καύσιμα, Μέταλλα και Χημικά (**372** επιχειρήσεις, **LQ=1,47**), των οποίων η υπερεκπροσώπηση συνδέεται με τη βιομηχανική ζώνη της Βοιωτίας και τη θέση της Περιφέρειας στους κύριους οδικούς άξονες της χώρας, και τα Τρόφιμα, Ποτά και Καπνός (**1.047** επιχειρήσεις, **LQ=1,24**), που αποτελούν ταυτόχρονα τη μεγαλύτερη κατηγορία του χονδρικού εμπορίου. Κάτω από τον εθνικό μέσο όρο κινούνται ο Οικιακός Εξοπλισμός και Δόμηση (**932** επιχειρήσεις, **LQ=0,90**), τα Μηχανήματα και Επαγγελματικός Εξοπλισμός (**275** επιχειρήσεις, **LQ=0,86**), ο Ηλεκτρονικός Εξοπλισμός (**93** επιχειρήσεις, **LQ=0,61**), η Ένδυση, Υπόδηση και Κλωστοϋφαντουργία (**135** επιχειρήσεις, **LQ=0,41**), το Μη Ταξινομημένο Χονδρικό Εμπόριο (**71** επιχειρήσεις, **LQ=0,39**)

[12] Η ομαδοποίηση των διψήφιων ΚΑΔ του χονδρικού εμπορίου (κλάδος 46) σε 9 κατηγορίες αποσκοπεί στη μέγιστη δυνατή ομοιογένεια των επιμέρους κλάδων εντός κάθε κατηγορίας (βλ. Μεθοδολογικές Σημειώσεις).

και τα Κοσμήματα και Ωρολόγια (**7** επιχειρήσεις, **LQ=0,19**), κατηγορίες με ισχυρότερη παρουσία σε μητροπολιτικές Περιφέρειες.

Σε όρους δυναμικής, το χονδρικό εμπόριο αναπτύσσεται με θετικούς ρυθμούς στο σύνολο των κατηγοριών, χωρίς καμία να εμφανίζει συρρίκνωση. Μεταξύ των κατηγοριών με σημαντική απόλυτη βάση, τα Τρόφιμα, Ποτά και Καπνός αυξήθηκαν κατά **+6,84%** (από 980 σε 1.047 επιχειρήσεις), ο Οικιακός Εξοπλισμός και Δόμηση κατά **+6,39%** (από 876 σε 932 επιχειρήσεις) και, με υψηλότερο ρυθμό, τα Καύσιμα, Μέταλλα και Χημικά κατά **+12,05%** (από 332 σε 372 επιχειρήσεις). Η ανάπτυξη της τελευταίας κατηγορίας είναι ιδιαίτερα σημαντική, καθώς προέρχεται από μεγάλη βάση και ενισχύει την ήδη έντονη εξειδίκευση της Περιφέρειας στη διανομή βιομηχανικών πρώτων υλών. Οι κατηγορίες μικρότερης απόλυτης βάσης εμφανίζουν ονομαστικά υψηλότερους αλλά ευμετάβλητους ρυθμούς, με τον Ηλεκτρονικό Εξοπλισμό να αυξάνεται κατά **+17,72%** (από 79 σε 93 επιχειρήσεις), την Ένδυση, Υπόδηση και Κλωστοϋφαντουργία κατά **+12,50%** (από 120 σε 135 επιχειρήσεις) και τα Μηχανήματα και Επαγγελματικό Εξοπλισμό κατά **+10,44%** (από 249 σε 275 επιχειρήσεις). Τους χαμηλότερους ρυθμούς εμφανίζουν το Μη Ταξινομημένο Χονδρικό Εμπόριο (**+1,43%**, από 70 σε 71 επιχειρήσεις) και τα Γεωργικά Προϊόντα και Ζωοτροφές (**+3,88%**, από 309 σε 321 επιχειρήσεις). Η συνολική αύξηση του χονδρικού εμπορίου της Περιφέρειας ανήλθε σε **+7,68%**, ρυθμός θετικός αλλά χαμηλότερος από τον εθνικό μέσο όρο του χονδρικού εμπορίου (**+9,91%**), απόκλιση η οποία αναλύεται διεξοδικά στην Παράγραφο 4.3.6 μέσω της μεθόδου Shift-Share.

Συνολικά, το χονδρικό εμπόριο της Στερεάς Ελλάδας χαρακτηρίζεται από υψηλή κλαδική συγκέντρωση, με τα Τρόφιμα και τον Οικιακό Εξοπλισμό να καλύπτουν μαζί πάνω από το ήμισυ της δραστηριότητας (60,84%). Η υπερεκπροσώπηση, ωστόσο, εκτείνεται σε τρεις κατηγορίες διαφορετικού χαρακτήρα η καθεμία, στα Γεωργικά Προϊόντα και Ζωοτροφές (αγροτικός χαρακτήρας), στα Καύσιμα, Μέταλλα και Χημικά (βιομηχανικός και διαμετακομιστικός) και στα Τρόφιμα, Ποτά και Καπνός (βασική κατανάλωση). Αντίθετα, οι κατηγορίες διανομής εξειδικευμένων αγαθών, ιδίως τα Μηχανήματα και ο Επαγγελματικός Εξοπλισμός, ο Ηλεκτρονικός Εξοπλισμός και η Ένδυση και Κλωστοϋφαντουργία, παραμένουν σαφώς υποεκπροσωπημένες.

**Πίνακας 4.6 — Κατηγορίες ΣΤΑΚΟΔ Χονδρικού Εμπορίου**

| Κατηγορία | Nt | % | Nt-1 | CGR % | LQ |
|---|---|---|---|---|---|
| Τρόφιμα, Ποτά και Καπνός | 1.047 | 32,19 | 980 | 6,84 | 1,24 |
| Οικιακός Εξοπλισμός και Δόμηση | 932 | 28,65 | 876 | 6,39 | 0,90 |
| Καύσιμα, Μέταλλα και Χημικά | 372 | 11,44 | 332 | 12,05 | 1,47 |
| Γεωργικά Προϊόντα και Ζωοτροφές | 321 | 9,87 | 309 | 3,88 | 1,85 |
| Μηχανήματα και Επαγγελματικός Εξοπλισμός | 275 | 8,45 | 249 | 10,44 | 0,86 |
| Ένδυση, Υπόδηση και Κλωστοϋφαντουργία | 135 | 4,15 | 120 | 12,50 | 0,41 |

| Κατηγορία | Nt | % | Nt-1 | CGR % | LQ |
|---|---|---|---|---|---|
| Ηλεκτρονικός Εξοπλισμός | 93 | 2,86 | 79 | 17,72 | 0,61 |
| Μη Ταξινομημένο Χονδρικό Εμπόριο | 71 | 2,18 | 70 | 1,43 | 0,39 |
| Κοσμήματα και Ωρολόγια | 7 | 0,22 | 6 | 16,67 | 0,19 |

**Γράφημα 4.3α — LQ Κατηγοριών Χονδρικού Εμπορίου**

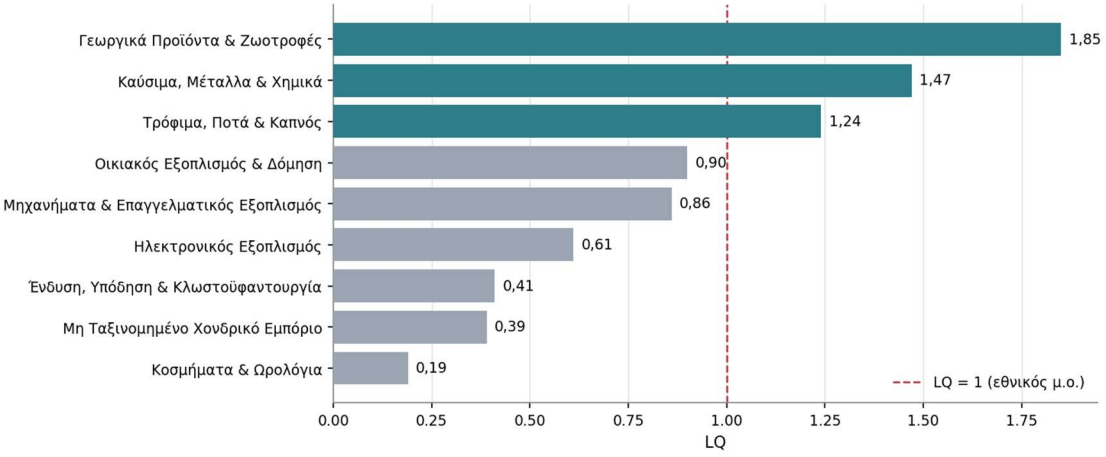


**Γράφημα 4.3β — CGR Κατηγοριών Χονδρικού Εμπορίου**

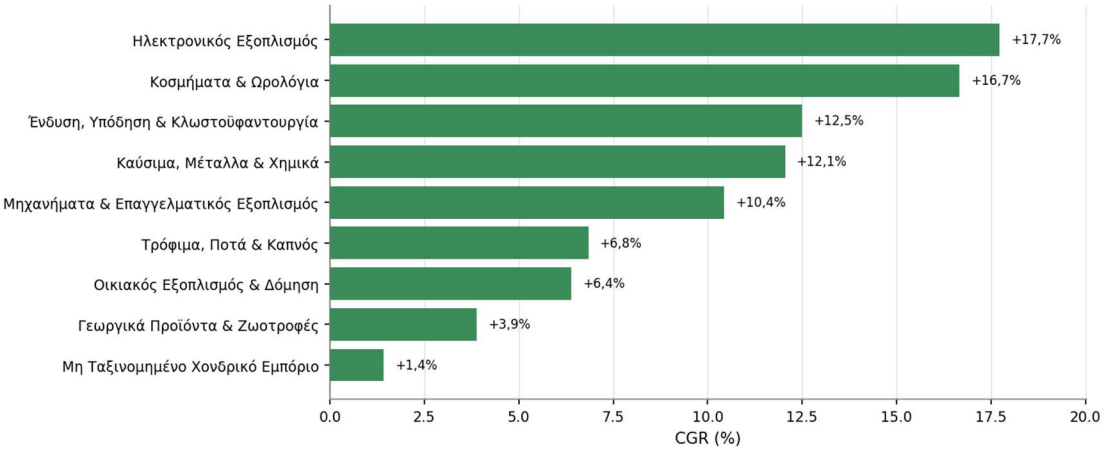


## 4.3.3 Χωρική Κατανομή Χονδρικού Εμπορίου

Η χωρική κατανομή του χονδρικού εμπορίου εμφανίζει εντονότερη συγκέντρωση σε σχέση με το λιανικό εμπόριο, εύρημα αναμενόμενο, καθώς οι χονδρεμπορικές επιχειρήσεις τείνουν να χωροθετούνται κοντά σε κόμβους παραγωγής και διακίνησης. Στους πέντε μεγαλύτερους Δήμους χονδρικού εμπορίου χωροθετούνται αθροιστικά **2.070** επιχειρήσεις, που αντιστοιχούν στο **63,63%** του χονδρικού εμπορίου της Περιφέρειας, ποσοστό σαφώς υψηλότερο από την αντίστοιχη συγκέντρωση του λιανικού εμπορίου (55,16%). Προηγείται ο Δήμος Χαλκιδέων (**891** επιχειρήσεις, **27,39%**), με μερίδιο αισθητά υψηλότερο από το **20,11%** που κατέχει στο λιανικό εμπόριο. Η ισχυρή αυτή χονδρεμπορική συγκέντρωση

συνδέεται με τον ρόλο της Χαλκίδας ως κύριας πύλης και κόμβου διανομής της Εύβοιας προς την ηπειρωτική χώρα, μέσω της χερσαίας σύνδεσης του Ευρίπου. Ακολουθούν οι Δήμοι Λαμιέων (**419** επιχειρήσεις, **12,88%**), Θηβαίων (**334** επιχειρήσεις, **10,27%**), Λεβαδέων (**235** επιχειρήσεις, **7,22%**) και Τανάγρας (**191** επιχειρήσεις, **5,87%**).

Σε επίπεδο ΠΕ, η κατανομή του χονδρικού εμπορίου διαφοροποιείται από εκείνη του λιανικού. Προηγείται η ΠΕ Εύβοιας με **46,30%** του χονδρικού εμπορίου της Περιφέρειας, μερίδιο ακόμη υψηλότερο από το αντίστοιχο του λιανικού εμπορίου, ενώ ακολουθεί η ΠΕ Βοιωτίας με **27,94%**, η οποία στο χονδρικό εμπόριο υπερβαίνει την ΠΕ Φθιώτιδας (**21,76%**), αντιστρέφοντας τη σειρά που ισχύει στο λιανικό εμπόριο. Η αναδιάταξη αυτή συνδέεται με τη βιομηχανική ζώνη της Βοιωτίας (Οινόφυτα, Σχηματάρι, Τανάγρα), η οποία συγκεντρώνει εκτεταμένες δραστηριότητες αποθήκευσης και διανομής και λειτουργεί ως χώρος υποδοχής βιομηχανικών δραστηριοτήτων, πολλές από τις οποίες συνδέονται με το ευρύτερο παραγωγικό σύστημα της Αττικής. Οριακή παρουσία διατηρούν οι ορεινές ΠΕ Φωκίδας (**2,64%**) και Ευρυτανίας (**1,35%**).

Σε επίπεδο εξειδίκευσης ανά Δήμο, ο Συντελεστής Χωροθέτησης Χονδρικού Εμπορίου αναδεικνύει ως κέντρα χονδρεμπορικής δραστηριότητας Δήμους με βιομηχανικό και αγροτικό χαρακτήρα. Μεταξύ των Δήμων με μεγάλη απόλυτη βάση, ισχυρή εξειδίκευση εμφανίζουν τόσο ο Δήμος Χαλκιδέων (**LQ Χονδρικού Εμπορίου=1,32** επί 891 επιχειρήσεων) όσο και ο Δήμος Θηβαίων (**LQ=1,32** επί 334 επιχειρήσεων), ο οποίος αποτελεί εμπορικό κέντρο της πεδινής Βοιωτίας, ενώ ο Δήμος Λεβαδέων κινείται οριακά πάνω από τον εθνικό μέσο όρο (**LQ=1,02**). Σε μικρότερη απόλυτη βάση, ακόμη υψηλότερες σχετικές τιμές καταγράφουν ο Δήμος Τανάγρας (**LQ=1,44** επί 191 επιχειρήσεων), που περιλαμβάνει τη βιομηχανική ζώνη Οινοφύτων-Σχηματαρίου, και ο Δήμος Διρφύων-Μεσσαπίων (**LQ=1,64** επί 163 επιχειρήσεων), Δήμος με έντονο αγροτικό χαρακτήρα της κεντρικής Εύβοιας. Αντίθετα, ο Δήμος Λαμιέων, παρά τη δεύτερη θέση του σε αριθμό επιχειρήσεων, εμφανίζει Συντελεστή Χωροθέτησης κάτω από τον εθνικό μέσο όρο (**LQ=0,86**), αποτέλεσμα της διαφοροποιημένης επιχειρηματικής του βάσης ως διοικητικού κέντρου.

Στους Ρυθμούς Ανάπτυξης Χονδρικού Εμπορίου, μεταξύ των μεγαλύτερων Δήμων ο Δήμος Θηβαίων αναπτύσσεται με **+7,74%** (επί βάσης 334 επιχειρήσεων) και ο Δήμος Χαλκιδέων με **+7,09%** (επί βάσης 891 επιχειρήσεων), ενώ ηπιότερους ρυθμούς εμφανίζουν ο Δήμος Λεβαδέων (**+5,38%**) και ο Δήμος Λαμιέων (**+3,97%**). Σε Δήμους μικρότερης απόλυτης βάσης οι ρυθμοί εμφανίζονται υψηλότεροι αλλά ευμετάβλητοι, με τον Δήμο Τανάγρας να καταγράφει **+18,63%** (επί βάσης 191 επιχειρήσεων) και τον Δήμο Διρφύων-Μεσσαπίων **+12,41%** (επί βάσης 163 επιχειρήσεων), εύρημα συμβατό με τη συγκέντρωση της χονδρεμπορικής δυναμικής στους βιομηχανικούς και αγροτικούς Δήμους της Περιφέρειας.

Συνολικά, η χωρική κατανομή του χονδρικού εμπορίου αναδεικνύει δύο τύπους κέντρων. Αφενός τους δύο μεγάλους αστικούς πόλους (Δήμοι Χαλκιδέων και Λαμιέων), που συγκεντρώνουν μεγάλο όγκο επιχειρήσεων, με τον Δήμο Χαλκιδέων να συνδυάζει το μέγεθος με ισχυρή εξειδίκευση και τον Δήμο Λαμιέων να εμφανίζει χαμηλότερη σχετική εξειδίκευση λόγω της διαφοροποιημένης του βάσης. Αφετέρου τους Δήμους της Βοιωτίας

και της Εύβοιας με βιομηχανικό ή αγροτικό χαρακτήρα (Θήβα, Τανάγρα, Διρφύων-Μεσσαπίων), που λειτουργούν ως κόμβοι παραγωγής και διακίνησης με υψηλό Συντελεστή Χωροθέτησης.

**Γράφημα 4.3γ — Κατανομή Χονδρικού Εμπορίου ανά Δήμο**

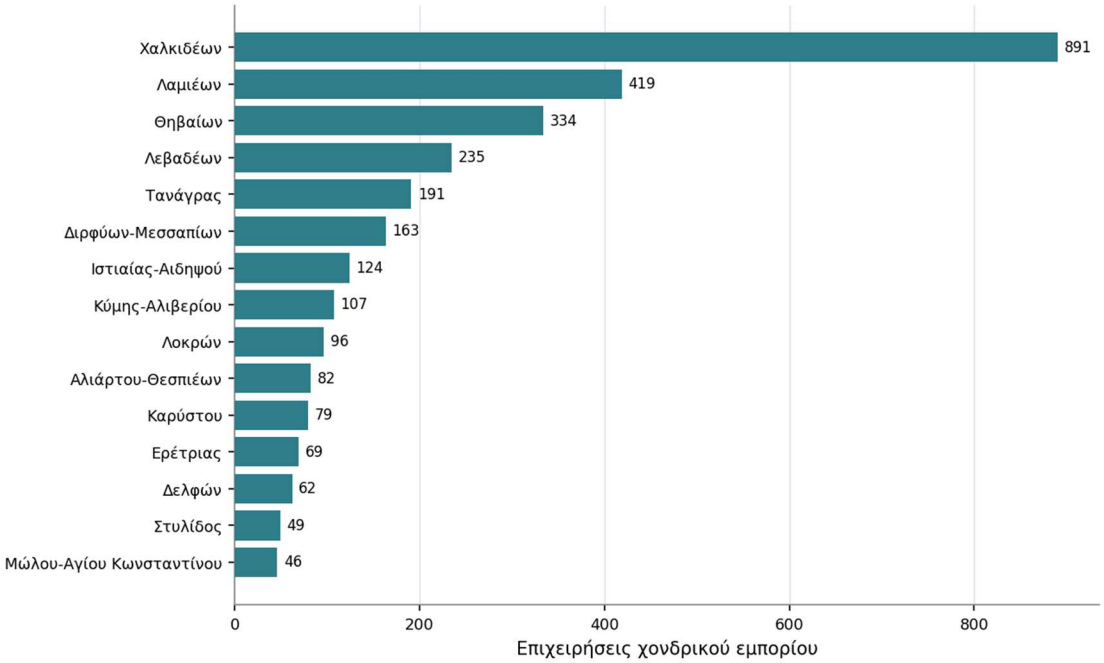

**Γράφημα 4.3δ — LQ Χονδρικού Εμπορίου ανά Δήμο**

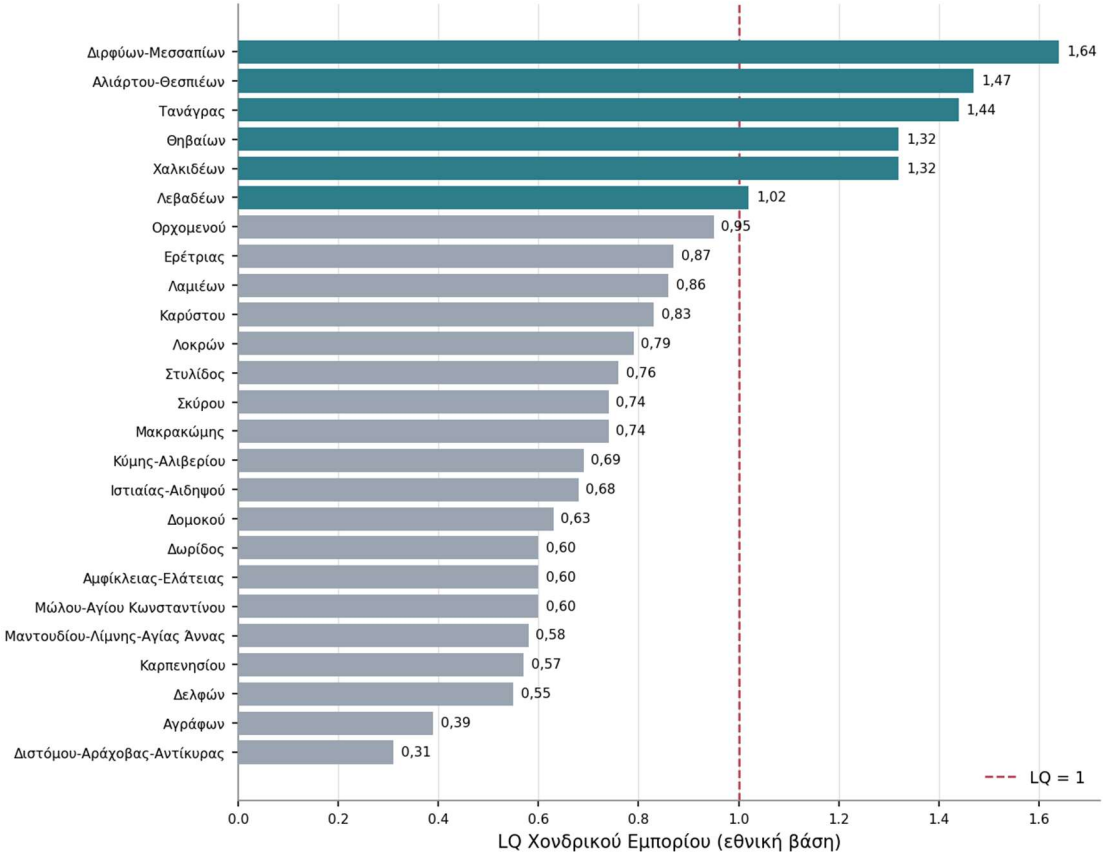


## 4.3.4 Εξειδίκευση και Ποικιλομορφία Χονδρικού

Πέραν της κατανομής και της εξειδίκευσης, ενδιαφέρον παρουσιάζει και η εσωτερική ποικιλομορφία του χονδρικού εμπορίου. Ο Δείκτης Εντροπίας (Entropy Index) παρέχει ένα μέτρο του βαθμού στον οποίο η δραστηριότητα κατανέμεται ομοιόμορφα μεταξύ των 9 κατηγοριών ΣΤΑΚΟΔ χονδρικού εμπορίου, με υψηλότερες τιμές να αντιστοιχούν σε μεγαλύτερη ποικιλομορφία.

Στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, ο Δείκτης Εντροπίας του χονδρικού εμπορίου διαμορφώνεται σε **1,74**[13], τιμή που αντιστοιχεί στο **79,19%** της μέγιστης δυνατής ποικιλομορφίας (H_max=ln(9)≈2,197). Σε εθνικό επίπεδο ο αντίστοιχος δείκτης διαμορφώνεται σε **1,86** (84,66% του H_max). Η ποικιλομορφία του χονδρικού εμπορίου στην Περιφέρεια υπολείπεται επομένως του εθνικού προτύπου, και μάλιστα σε μεγαλύτερο βαθμό απ' ό,τι στο λιανικό εμπόριο (81,87% έναντι εθνικού 86,50%, βλ. Παράγραφο 4.2.4).

[13] Ο Δείκτης Εντροπίας υπολογίζεται ως $E = -\Sigma\, p_i \times \ln(p_i)$, όπου $p_i$ είναι το μερίδιο της i-οστής κατηγορίας στο σύνολο του χονδρικού εμπορίου. Η μέγιστη δυνατή τιμή για 9 κατηγορίες είναι $\ln(9) \approx 2,197$, και αντιστοιχεί σε ομοιόμορφη κατανομή.

Η τιμή αυτή αντανακλά τη συγκέντρωση τύπου Pareto στις δύο μεγαλύτερες κατηγορίες. Τα Τρόφιμα, Ποτά και Καπνός με **32,19%** και ο Οικιακός Εξοπλισμός και Δόμηση με **28,65%** συγκεντρώνουν αθροιστικά **60,84%** του χονδρικού εμπορίου της Περιφέρειας, ποσοστό που απομακρύνει τον δείκτη από τη μέγιστη τιμή του. Η συγκέντρωση αυτή, αν και σημαντική, μετριάζεται από το γεγονός ότι η υπερεκπροσώπηση δεν περιορίζεται σε μία μόνο κατηγορία αλλά κατανέμεται σε τρεις διαφορετικού χαρακτήρα, τα Γεωργικά Προϊόντα και Ζωοτροφές, τα Καύσιμα, Μέταλλα και Χημικά και τα Τρόφιμα, Ποτά και Καπνός, με αποτέλεσμα η ποικιλομορφία του χονδρικού εμπορίου να υπολείπεται μεν του εθνικού προτύπου, χωρίς ωστόσο να εμφανίζει ακραία τιμή.

### 4.3.5 Χωρική Ανισότητα Χονδρικού Εμπορίου

Η χωρική ανισότητα του χονδρικού εμπορίου εξετάζεται μέσω τεσσάρων συμπληρωματικών δεικτών (Δείκτης Gini, Δείκτης Theil[14], Δείκτης Hoover και Σταθμισμένος Συντελεστής Μεταβλητότητας). Συνδυαστικά, οι δείκτες αυτοί δείχνουν ότι, σε σύγκριση με το λιανικό εμπόριο, το χονδρικό εμπόριο της Περιφέρειας κατανέμεται πιο άνισα μεταξύ των πέντε ΠΕ και αποκλίνει περισσότερο από την κατανομή του πληθυσμού.

Σε επίπεδο Δήμου, ο Δείκτης Gini Χονδρικού Εμπορίου διαμορφώνεται σε **0,535**, οριακά χαμηλότερος από εκείνον του λιανικού εμπορίου (**0,566**, βλ. Παράγραφο 4.2.5). Η οριακά χαμηλότερη αυτή τιμή οφείλεται στο ότι το χονδρικό εμπόριο διατηρεί αξιόλογη παρουσία και σε μεσαίους βιομηχανικούς ή αγροτικούς Δήμους, εκτός των δύο μεγάλων πόλων, όπως ο Δήμος Τανάγρας (**191** επιχειρήσεις, **LQ 1,44**) και ο Δήμος Διρφύων-Μεσσαπίων (**163** επιχειρήσεις, **LQ 1,64**), όπου η σχετική χονδρεμπορική εξειδίκευση υπερβαίνει σαφώς τη λιανεμπορική. Σε επίπεδο ΠΕ, η εικόνα αντιστρέφεται, καθώς ο Δείκτης Gini Χονδρικού Εμπορίου (**0,474**) υπερβαίνει εκείνον του λιανικού εμπορίου (**0,441**), εύρημα που δείχνει ότι το χονδρικό εμπόριο κατανέμεται πιο άνισα μεταξύ των πέντε ΠΕ, με τις ΠΕ Εύβοιας και Βοιωτίας να συγκεντρώνουν μαζί πάνω από το **74%** της δραστηριότητας.

Η αποάθροιση του Δείκτη Theil (συνολική τιμή **0,840**) δείχνει ότι το **50,07%** της ανισοκατανομής προέρχεται από αποκλίσεις εντός των ΠΕ και το **49,93%** από διαφορές μεταξύ των ΠΕ, με τη δεύτερη συνιστώσα να είναι αισθητά υψηλότερη από εκείνη του λιανικού εμπορίου (38,47%). Η ισχυρή συνιστώσα μεταξύ ΠΕ αντανακλά την κυριαρχία της ΠΕ Εύβοιας και τη βιομηχανική συγκέντρωση της Βοιωτίας, ενώ η συνιστώσα εντός των ΠΕ αντανακλά ότι σε κάθε ΠΕ ο μεγαλύτερος χονδρεμπορικός Δήμος συγκεντρώνει το μεγαλύτερο μέρος της δραστηριότητας. Χαρακτηριστικά, τόσο στην ΠΕ Εύβοιας ο Δήμος Χαλκιδέων όσο και στην ΠΕ Φθιώτιδας ο Δήμος Λαμιέων συγκεντρώνουν το **59,2%** του χονδρικού εμπορίου της οικείας ΠΕ, ποσοστά υψηλότερα από τα αντίστοιχα του λιανικού εμπορίου, ενώ στις μικρές ορεινές ΠΕ η συγκέντρωση στην έδρα είναι ακόμη εντονότερη, με τους Δήμους Δελφών και Καρπενησίου να καλύπτουν το **72,1%** και **84,1%** του χονδρικού εμπορίου των ΠΕ Φωκίδας και Ευρυτανίας αντίστοιχα.

[14] Αποάθροιση Δείκτη Theil: T = T_between (μεταξύ ΠΕ) + T_within (εντός ΠΕ).

Διαφορετική εικόνα προκύπτει από τους δείκτες που σταθμίζονται ως προς τον πληθυσμό. Ο Δείκτης Hoover Χονδρικού Εμπορίου (**0,188**) υπερβαίνει αισθητά τόσο τον αντίστοιχο του λιανικού εμπορίου (**0,126**) όσο και της συνολικής επιχειρηματικότητας (**0,078**), τιμή που σημαίνει ότι θα απαιτούνταν μετακίνηση του **18,8%** των χονδρεμπορικών επιχειρήσεων ώστε η κατανομή τους να ταυτίζεται με την κατανομή του πληθυσμού. Στην ίδια κατεύθυνση, ο Σταθμισμένος Συντελεστής Μεταβλητότητας του χονδρικού εμπορίου (**0,493**) υπερβαίνει σαφώς εκείνον του λιανικού εμπορίου (**0,317**). Τα δύο αυτά ευρήματα δείχνουν ότι το χονδρικό εμπόριο αποκλίνει από τη χωρική κατανομή του πληθυσμού εντονότερα από το λιανικό εμπόριο, γεγονός που αντανακλά τη συγκέντρωσή του σε λίγους κόμβους παραγωγής, αποθήκευσης και διακίνησης, οι οποίοι εξυπηρετούν ευρύτερες περιοχές ανεξάρτητα από το μέγεθος του τοπικού πληθυσμού.

Συνολικά, η χωρική κατανομή του χονδρικού εμπορίου της Στερεάς Ελλάδας διαφέρει από εκείνη του λιανικού σε δύο σημεία. Πρώτον, εμφανίζει εντονότερες αποκλίσεις μεταξύ των πέντε ΠΕ, όπως δείχνουν ο υψηλότερος Δείκτης Gini σε επίπεδο ΠΕ και η μεγαλύτερη συνιστώσα Theil μεταξύ ΠΕ. Δεύτερον, αποκλίνει σαφώς περισσότερο από την κατανομή του πληθυσμού, όπως δείχνουν οι υψηλότεροι Δείκτης Hoover και Σταθμισμένος Συντελεστής Μεταβλητότητας. Πρακτικά, η χονδρεμπορική δραστηριότητα συγκεντρώνεται σε λιγότερα και πιο διακριτά κέντρα ανά ΠΕ, σε αντίθεση με την ευρύτερη γεωγραφική διασπορά του λιανικού εμπορίου.

**Γράφημα 4.3ε — Δείκτες Χωρικής Ανισότητας Χονδρικού Εμπορίου**

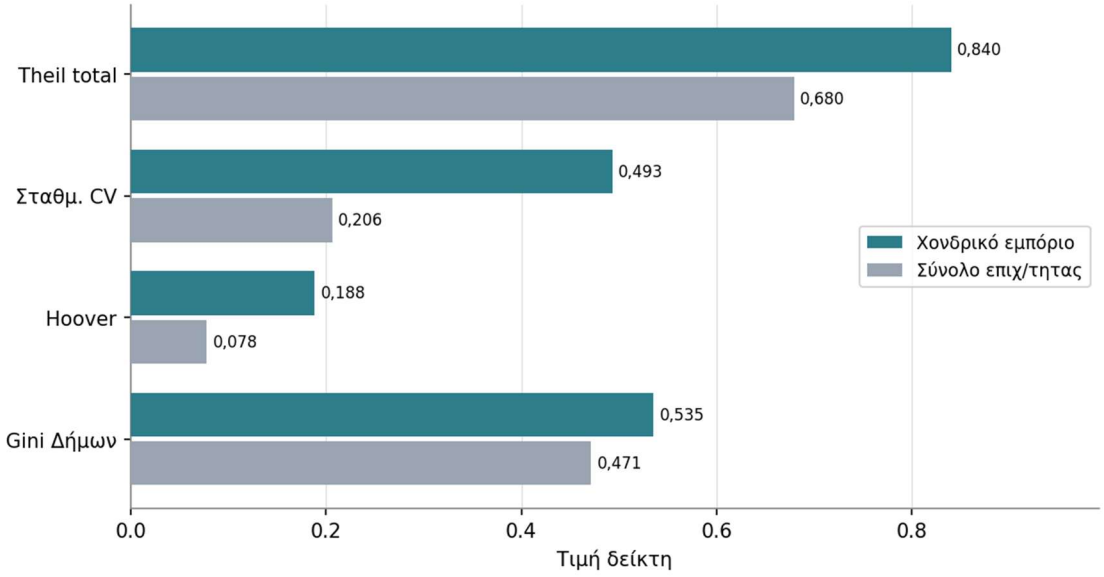

### 4.3.6 Shift-Share Ανάλυση Χονδρικού Εμπορίου

Η ανάλυση Shift-Share[15] αποαθροίζει την παρατηρηθείσα μεταβολή των χονδρεμπορικών επιχειρήσεων στις τρεις συνιστώσες (Εθνική, Διαρθρωτική και Διαφορική), με τον ίδιο τρόπο που εφαρμόστηκε στο λιανικό εμπόριο και αναλύθηκε στην Παράγραφο 4.2.6.

Στο χονδρικό εμπόριο της Στερεάς Ελλάδας, η συνολική καθαρή μεταβολή είναι **+232** επιχειρήσεις. Η εθνική συνιστώσα (**+299,37** επιχειρήσεις) αντιστοιχεί στην αύξηση που θα κατέγραφε η Περιφέρεια αν το χονδρικό της εμπόριο αναπτυσσόταν με τον εθνικό ρυθμό ανάπτυξης του χονδρικού εμπορίου (**+9,91%**), αισθητά μεγαλύτερη από την πραγματική. Η διαρθρωτική συνιστώσα είναι πρακτικά μηδενική (**−2,77** επιχειρήσεις), εύρημα που δείχνει ότι η κλαδική σύνθεση του χονδρικού εμπορίου της Περιφέρειας σχεδόν ταυτίζεται με την εθνική. Η διαφορική (ανταγωνιστική) συνιστώσα είναι αρνητική (**−64,60** επιχειρήσεις), καθώς το χονδρικό εμπόριο της Περιφέρειας αναπτύχθηκε με ρυθμό χαμηλότερο του εθνικού (CGR **+7,68%** έναντι **+9,91%**), εύρημα που υποδηλώνει υστέρηση της τοπικής δυναμικής έναντι του εθνικού προτύπου.

Σε επίπεδο κατηγοριών ΣΤΑΚΟΔ, η εικόνα είναι ωστόσο πιο σύνθετη από εκείνη του λιανικού εμπορίου, καθώς η αρνητική διαφορική συνιστώσα δεν διαπερνά το σύνολο του τομέα αλλά συγκεντρώνεται σχεδόν αποκλειστικά στις δύο μεγαλύτερες κατηγορίες. Τα Τρόφιμα, Ποτά και Καπνός (**−36,40**) και ο Οικιακός Εξοπλισμός και Δόμηση (**−26,17**) ευθύνονται από κοινού για σχεδόν το σύνολο της αρνητικής διαφορικής συνιστώσας, ενώ ακολουθούν, με ηπιότερη υστέρηση, τα Γεωργικά Προϊόντα και Ζωοτροφές (**−13,49**) και το Μη Ταξινομημένο Χονδρικό Εμπόριο (**−5,29**). Αντίθετα, πέντε από τις εννέα κατηγορίες εμφανίζουν θετική διαφορική συνιστώσα, με τα Καύσιμα, Μέταλλα και Χημικά (**+8,24**) και τον Ηλεκτρονικό Εξοπλισμό (**+5,99**) να ξεχωρίζουν, εύρημα που δείχνει ότι οι κατηγορίες βιομηχανικού και διαμετακομιστικού χαρακτήρα αναπτύχθηκαν τοπικά ταχύτερα από τον αντίστοιχο εθνικό τους ρυθμό. Η εικόνα αυτή διαφοροποιείται σαφώς από εκείνη του λιανικού εμπορίου, όπου η αρνητική διαφορική συνιστώσα διαπερνούσε σχεδόν το σύνολο του τομέα, με δέκα από τις έντεκα κατηγορίες να εμφανίζουν αρνητική τοπική συνεισφορά. Συνολικά, η υστέρηση του χονδρικού εμπορίου της Περιφέρειας είναι πιο εστιασμένη, καθώς προέρχεται κυρίως από τις δύο μεγάλες βασικές κατηγορίες, ενώ οι εξειδικευμένες βιομηχανικές κατηγορίες κινήθηκαν ευνοϊκότερα από το εθνικό πρότυπο.

**Πίνακας 4.7 — Shift-Share Χονδρικού Εμπορίου ανά Κατηγορία ΣΤΑΚΟΔ**

| Κατηγορία | Καθαρή Μεταβολή | Εθνική | Διαρθρωτική | Διαφορική |
|---|---|---|---|---|
| Τρόφιμα, Ποτά και Καπνός | +67 | 97,11 | 6,29 | −36,40 |
| Οικιακός Εξοπλισμός και Δόμηση | +56 | 86,81 | −4,64 | −26,17 |
| Καύσιμα, Μέταλλα και Χημικά | +40 | 32,90 | −1,14 | 8,24 |

[15] Shift-Share: Καθαρή Μεταβολή = Εθνική + Διαρθρωτική (Industry Mix) + Διαφορική (Ανταγωνιστική).

| Κατηγορία | Καθαρή Μεταβολή | Εθνική | Διαρθρωτική | Διαφορική |
|---|---|---|---|---|
| Γεωργικά Προϊόντα και Ζωοτροφές | +12 | 30,62 | −5,13 | −13,49 |
| Μηχανήματα και Επαγγελματικός Εξοπλισμός | +26 | 24,68 | 0,44 | 0,89 |
| Ένδυση, Υπόδηση και Κλωστοϋφαντουργία | +15 | 11,89 | 1,97 | 1,14 |
| Ηλεκτρονικός Εξοπλισμός | +14 | 7,83 | 0,18 | 5,99 |
| Μη Ταξινομημένο Χονδρικό Εμπόριο | +1 | 6,94 | −0,64 | −5,29 |
| Κοσμήματα και Ωρολόγια | +1 | 0,59 | −0,10 | 0,50 |

**Γράφημα 4.3στ — Διαφορική Συνιστώσα Χονδρικού Εμπορίου ανά Κατηγορία**

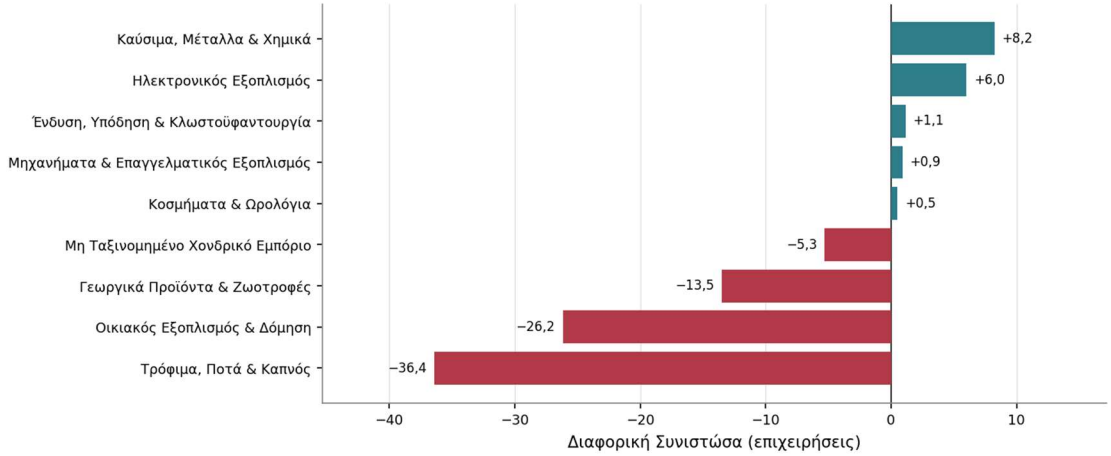


## 4.3.7 Κρίσιμα Σημεία Χονδρικού Εμπορίου

• **Χονδρεμπορική βάση στο εθνικό επίπεδο.** Το χονδρικό εμπόριο της Περιφέρειας αριθμεί **3.253 επιχειρήσεις**, ήτοι το 30,41% του εμπορικού τομέα, και με Συντελεστή Χωροθέτησης **0,98** κινείται πρακτικά στο επίπεδο του εθνικού μέσου όρου. Παρά το μέγεθος αυτό, αναπτύσσεται ταχύτερα από το λιανικό εμπόριο, με Ρυθμό Ανάπτυξης **+7,68%** έναντι **+3,63%** του λιανικού, προσθέτοντας **232** νέες επιχειρήσεις την περίοδο αναφοράς.

• **Εξειδίκευση σε αγροτικές, βιομηχανικές και βασικές κατηγορίες.** Τρεις από τις εννέα κατηγορίες υπερβαίνουν τον εθνικό μέσο όρο, τα Γεωργικά Προϊόντα και Ζωοτροφές (**321** επιχειρήσεις, **LQ 1,85**, η υψηλότερη τιμή), τα Καύσιμα, Μέταλλα και Χημικά (**372** επιχειρήσεις, **LQ 1,47**, συνδεδεμένα με τη βιομηχανική ζώνη της Βοιωτίας) και τα Τρόφιμα, Ποτά και Καπνός (**1.047** επιχειρήσεις, **LQ 1,24**).

• **Έντονη κλαδική συγκέντρωση τύπου Pareto.** Οι τρεις μεγαλύτερες κατηγορίες, τα Τρόφιμα (**1.047** επιχειρήσεις), ο Οικιακός Εξοπλισμός (**932**) και τα Καύσιμα, Μέταλλα και Χημικά (**372**), καλύπτουν αθροιστικά **2.351** επιχειρήσεις, ήτοι το **72,28%** του χονδρικού εμπορίου, με τις δύο πρώτες μόνες τους να φτάνουν το **60,84%**.

• **Χαμηλότερη ποικιλομορφία από το λιανικό.** Ο Δείκτης Εντροπίας διαμορφώνεται σε **1,74** (**79,19%** της μέγιστης δυνατής τιμής), υπολειπόμενος τόσο του εθνικού προτύπου του χονδρικού εμπορίου (84,66%) όσο και του τοπικού λιανικού εμπορίου (81,87%), ως αποτέλεσμα της συγκέντρωσης στις δύο μεγαλύτερες κατηγορίες.

• **Χωρική συγκέντρωση εντονότερη του λιανικού.** Οι πέντε μεγαλύτεροι Δήμοι συγκεντρώνουν **2.070** επιχειρήσεις (**63,63%**), έναντι **55,16%** του λιανικού, με τον Δήμο Χαλκιδέων (**891** επιχειρήσεις, **27,39%**) να κυριαρχεί. Σε επίπεδο ΠΕ, η ΠΕ Βοιωτίας (**27,94%**) υπερβαίνει την ΠΕ Φθιώτιδας (**21,76%**), αντιστρέφοντας τη σειρά του λιανικού εμπορίου, λόγω της βιομηχανικής ζώνης της Βοιωτίας.

• **Μεγαλύτερη ανισότητα μεταξύ ΠΕ και απόκλιση από τον πληθυσμό.** Το χονδρικό εμπόριο εμφανίζει υψηλότερη ανισοκατανομή μεταξύ των ΠΕ (Δείκτης Gini ΠΕ **0,474** και συνιστώσα Theil μεταξύ ΠΕ **49,93%** έναντι 38,47% του λιανικού) και αποκλίνει εντονότερα από την κατανομή του πληθυσμού (Δείκτης Hoover **0,188** έναντι **0,126** του λιανικού).

• **Υστέρηση συγκεντρωμένη στις βασικές κατηγορίες.** Παρά τη θετική καθαρή μεταβολή (**+232** επιχειρήσεις), το χονδρικό εμπόριο αναπτύχθηκε με ρυθμό **+7,68%**, χαμηλότερα από τον εθνικό (**+9,91%**), απόκλιση που αποτυπώνεται σε αρνητική διαφορική συνιστώσα **−64,60**. Η υστέρηση προέρχεται σχεδόν αποκλειστικά από τα Τρόφιμα (**−36,40**) και τον Οικιακό Εξοπλισμό (**−26,17**), ενώ οι βιομηχανικές κατηγορίες, τα Καύσιμα, Μέταλλα και Χημικά (**+8,24**) και ο Ηλεκτρονικός Εξοπλισμός (**+5,99**), εμφανίζουν θετική τοπική συνεισφορά.

# Κεφάλαιο 5 — Το Εμπόριο σε Αριθμούς: Συνθετική Ανάγνωση

Το παρόν κεφάλαιο συνθέτει τα ευρήματα των προηγούμενων ενοτήτων του εμπορικού τομέα, εστιάζοντας στις κρίσιμες κατηγορίες, τη δυναμική και τη χωρική τυπολογία των εμπορικών πόλων της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας. Αποτελεί συμπληρωματική, συνθετική αναφορά ως προς τις αναλυτικές ενότητες του Κεφαλαίου 4.

## 5.1 Κυρίαρχοι Κλάδοι του Εμπορίου

Στο **λιανικό εμπόριο** (βλ. Παράγραφο 4.2.2), οι τρεις μεγαλύτερες κατηγορίες είναι το **λιανικό εμπόριο τροφίμων, ποτών και καπνού** (2.304 επιχειρήσεις, 30,96% του λιανικού εμπορίου), ο **οικιακός εξοπλισμός, δόμηση και κήπος** (1.454 επιχειρήσεις, 19,54%) και το **λιανικό εμπόριο ένδυσης, υπόδησης και αθλητικών** (1.094 επιχειρήσεις, 14,70%)· οι τρεις αυτές κατηγορίες συγκεντρώνουν αθροιστικά το **65,19%** του λιανικού εμπορίου. Η σύνθεση αυτή αντανακλά έναν ισχυρό πυρήνα βασικής καθημερινής κατανάλωσης, ο οποίος εξυπηρετεί τόσο τον μόνιμο πληθυσμό των αστικών κέντρων όσο και την εκτεταμένη αγροτική και βιομηχανική ενδοχώρα της Περιφέρειας.

Σε επίπεδο εξειδίκευσης, όπως αποτυπώνεται από τον **Συντελεστή Χωροθέτησης (LQ — Location Quotient)**, η εικόνα είναι αυτή μιας ευρείας υπερεκπροσώπησης, με έξι από τις έντεκα κατηγορίες να κινούνται πάνω από τον εθνικό μέσο όρο. Υπερεκπροσώπηση εμφανίζουν οι μεγαλύτερες κατηγορίες, με τα **τρόφιμα, ποτά και καπνό** (Συντελεστής Χωροθέτησης **1,31**), τον **οικιακό εξοπλισμό, δόμηση και κήπο** (**1,28**) και την **ένδυση, υπόδηση και αθλητικά** (**1,02**). Την υψηλότερη τιμή του λιανικού εμπορίου καταγράφουν τα **καύσιμα και είδη μεταφορικών μέσων** (473 επιχειρήσεις, **1,81**), εύρημα που συνδέεται με τη μεγάλη έκταση της Περιφέρειας και τον κομβικό της ρόλο στο εθνικό οδικό δίκτυο. Αντίθετα, υποεκπροσώπηση καταγράφουν τα **κοσμήματα και ωρολόγια** (**0,60**) και το **ηλεκτρονικό εμπόριο** (**0,53**).

**Γράφημα 5.1α — Κορυφαίες κατηγορίες λιανικού εμπορίου: ποσοστό επί συνόλου και Συντελεστής Χωροθέτησης**

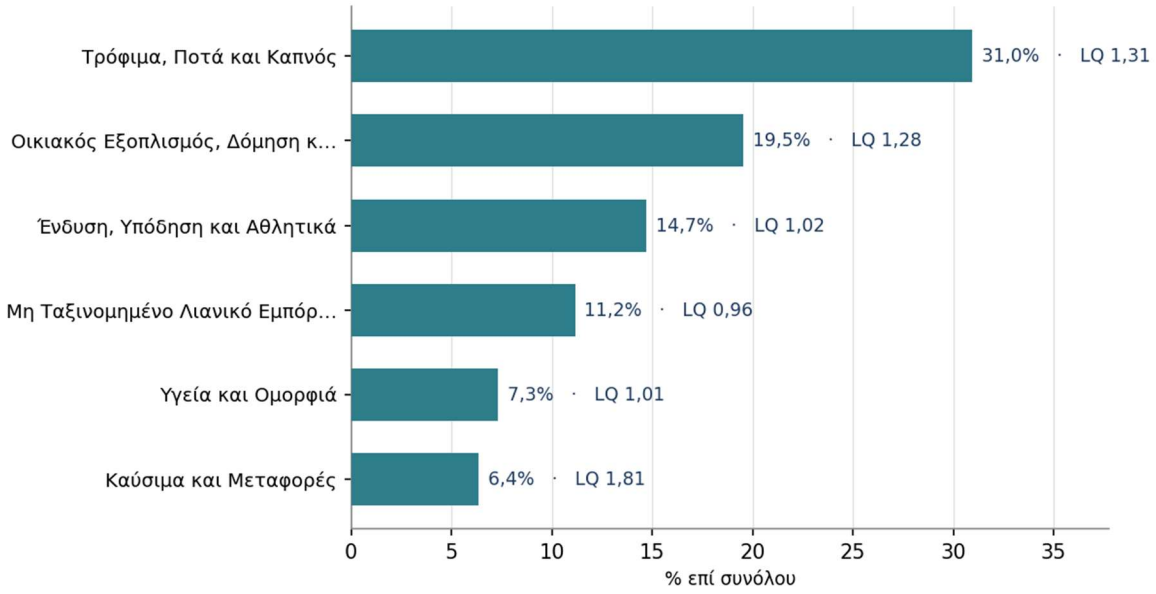


Αντίστοιχα (βλ. Παράγραφο 4.3.2), το **χονδρικό εμπόριο** εμφανίζει έντονη συγκέντρωση τύπου Pareto. Οι τρεις μεγαλύτερες κατηγορίες, το **χονδρικό εμπόριο τροφίμων, ποτών και καπνού** (1.047 επιχειρήσεις, 32,19% του χονδρικού εμπορίου), ο **οικιακός εξοπλισμός και δόμηση** (932 επιχειρήσεις, 28,65%) και τα **καύσιμα, μέταλλα και χημικά** (372 επιχειρήσεις, 11,44%), συγκεντρώνουν αθροιστικά το **72,28%** του χονδρικού εμπορίου. Η υπερεκπροσώπηση περιορίζεται σε τρεις κατηγορίες διαφορετικού χαρακτήρα η καθεμία: τα **γεωργικά προϊόντα και ζωοτροφές** καταγράφουν την υψηλότερη τιμή ολόκληρου του χονδρικού εμπορίου της Περιφέρειας (Συντελεστής Χωροθέτησης **1,85**, αγροτικός χαρακτήρας), τα **καύσιμα, μέταλλα και χημικά** (**1,47**, βιομηχανικός και διαμετακομιστικός χαρακτήρας) και το **χονδρικό εμπόριο τροφίμων, ποτών και καπνού** (**1,24**, βασική κατανάλωση). Αντίθετα, οι κατηγορίες διανομής εξειδικευμένων αγαθών υπολείπονται σαφώς, με τα **μηχανήματα και τον επαγγελματικό εξοπλισμό** στο **0,86** και την **ένδυση, υπόδηση και κλωστοϋφαντουργία** στο **0,41**.

**Γράφημα 5.1β — Κορυφαίες κατηγορίες χονδρικού εμπορίου: ποσοστό επί συνόλου και Συντελεστής Χωροθέτησης**

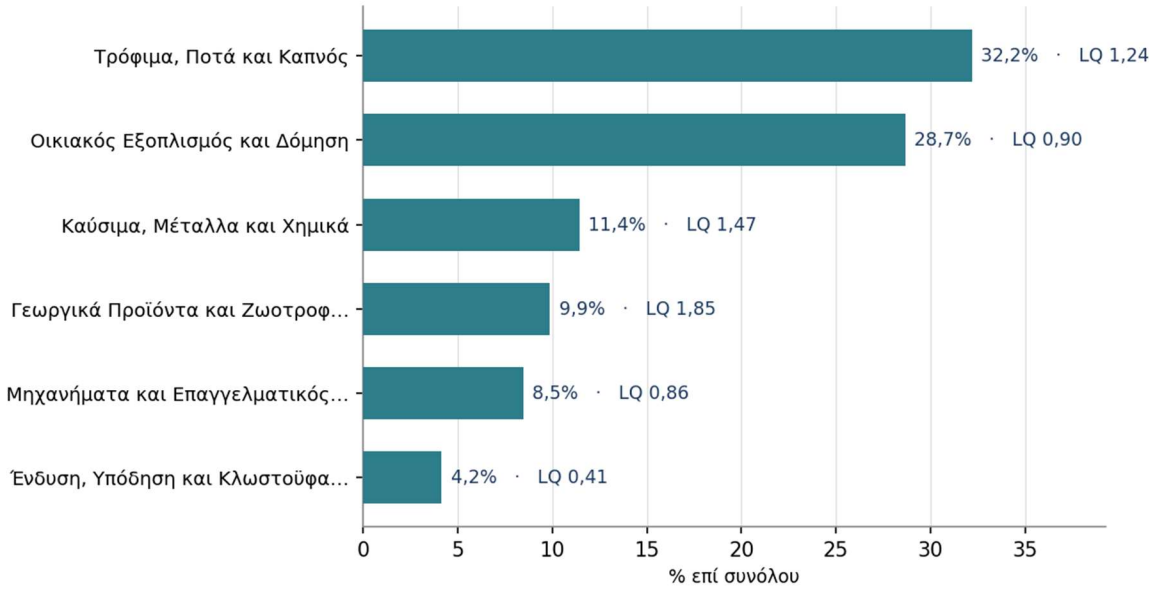


Η σύγκριση των δύο κλάδων αναδεικνύει τον χαρακτήρα μιας πολυκεντρικής ηπειρωτικής Περιφέρειας με αγροτική, βιομηχανική και διαμετακομιστική ταυτότητα. Το λιανικό εμπόριο ως σύνολο υπερεκπροσωπείται (Συντελεστής Χωροθέτησης λιανικού εμπορίου **1,12**), με τη σύνθεσή του στραμμένη στη βασική κατανάλωση και στα καύσιμα και τις μεταφορές, κατηγορία που ενισχύεται από τη θέση της Περιφέρειας στο κύριο οδικό δίκτυο της χώρας. Το χονδρικό εμπόριο κινείται οριακά στον εθνικό μέσο όρο (Συντελεστής Χωροθέτησης χονδρικού εμπορίου **0,98**), με την εξειδίκευσή του να συνδυάζει τον αγροτικό χαρακτήρα της ενδοχώρας με τη βιομηχανική ζώνη της Βοιωτίας και τη διαμετακομιστική θέση της Περιφέρειας στους κύριους οδικούς άξονες. Συνολικά, ο εμπορικός τομέας της Στερεάς Ελλάδας διαμορφώνεται γύρω από τη βασική κατανάλωση και τη διανομή αγροτικών και βιομηχανικών εφοδίων, αντανακλώντας τη μεικτή παραγωγική βάση της Περιφέρειας.

## 5.2 Δυναμική και Μεταβολές

Η ανάλυση των ρυθμών ανάπτυξης ανά κατηγορία αποτυπώνει μια θετική αλλά συγκρατημένη εικόνα της εμπορικής δυναμικής, με ρυθμούς αισθητά χαμηλότερους του εθνικού προτύπου. Στο **λιανικό εμπόριο** (βλ. Παράγραφο 4.2.2), οι μεγαλύτερες κατηγορίες αναπτύσσονται με ιδιαίτερα ήπιους ρυθμούς ή παραμένουν στάσιμες, με το **λιανικό εμπόριο τροφίμων, ποτών και καπνού** (2.304 επιχειρήσεις) να σημειώνει **Ρυθμό Ανάπτυξης (CGR — Commerce Growth Rate)** +1,50%, την **ένδυση, υπόδηση και αθλητικά** (1.094 επιχειρήσεις) +3,21% και τον **οικιακό εξοπλισμό, δόμηση και κήπο** (1.454 επιχειρήσεις) −0,14%, παραμένοντας ουσιαστικά στάσιμο παρά τη μεγάλη απόλυτη βάση του. Υψηλότερους ρυθμούς εμφανίζουν κατηγορίες μικρότερης απόλυτης βάσης, με κορυφαίο το **ηλεκτρονικό εμπόριο** (+31,82%, 174 επιχειρήσεις) και το **λιανικό εμπόριο ειδών υγείας και ομορφιάς** (+22,20%, 545 επιχειρήσεις), το οποίο καταγράφει και τη

μεγαλύτερη απόλυτη προσθήκη νέων επιχειρήσεων του κλάδου (+99). Αντίθετα, αρνητικό ρυθμό ανάπτυξης εμφανίζουν τρεις κατηγορίες, ο οικιακός εξοπλισμός, το **μη ταξινομημένο λιανικό εμπόριο** (−0,60%) και τα **βιβλία, χαρτικά, πολιτισμός και ψυχαγωγία** (−1,03%).

**Γράφημα 5.2α — Ρυθμοί ανάπτυξης κατηγοριών λιανικού εμπορίου**

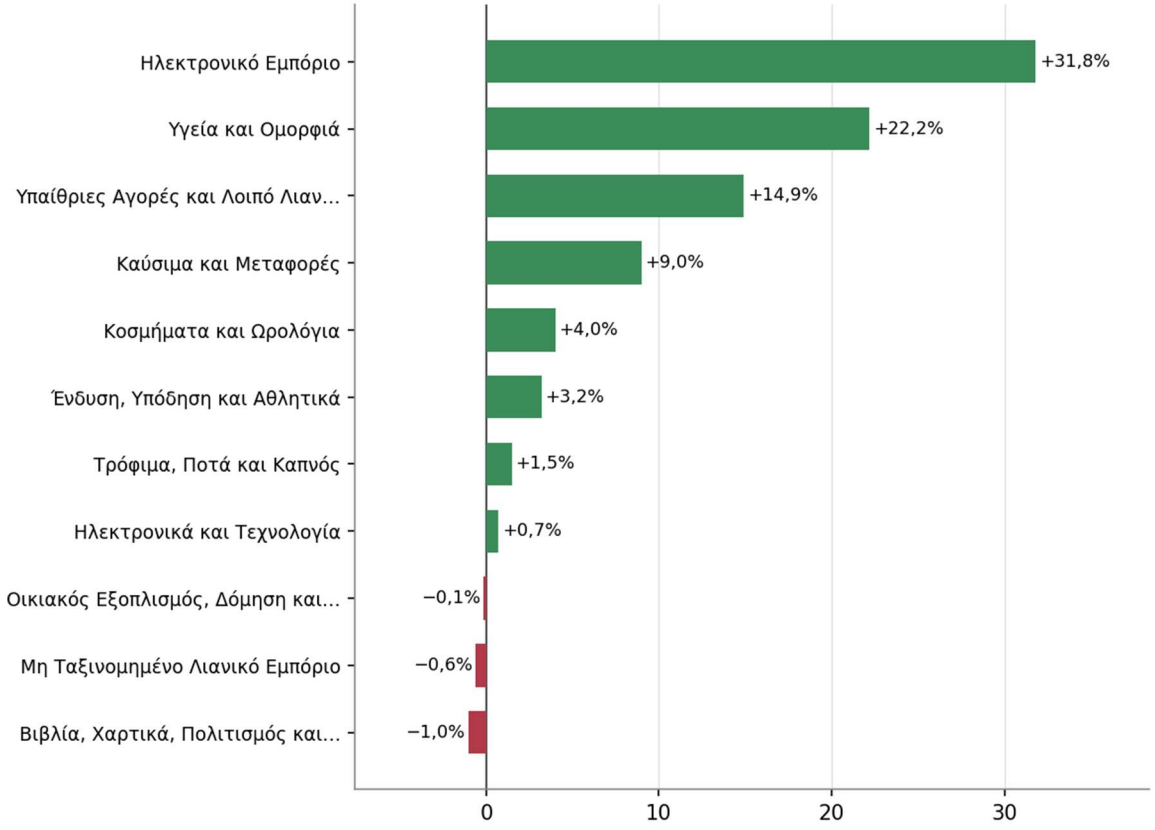


Στο **χονδρικό εμπόριο** (βλ. Παράγραφο 4.3.2), η δυναμική είναι εντονότερη και καθολικά θετική. Οι δύο μεγαλύτερες κατηγορίες αναπτύσσονται με σταθερούς ρυθμούς, με το **χονδρικό εμπόριο τροφίμων, ποτών και καπνού** (1.047 επιχειρήσεις) στο +6,84% και τον **οικιακό εξοπλισμό και δόμηση** (932 επιχειρήσεις) στο +6,39%. Ξεχωρίζουν ωστόσο τα **καύσιμα, μέταλλα και χημικά** (372 επιχειρήσεις), που, παρά τη μεγάλη απόλυτη βάση τους, καταγράφουν ρυθμό +12,05%, ενισχύοντας την εξειδίκευση της Περιφέρειας στη διανομή βιομηχανικών πρώτων υλών. Καμία από τις εννέα κατηγορίες δεν εμφανίζει αρνητικό ρυθμό ανάπτυξης.

**Γράφημα 5.2β — Ρυθμοί ανάπτυξης κατηγοριών χονδρικού εμπορίου**

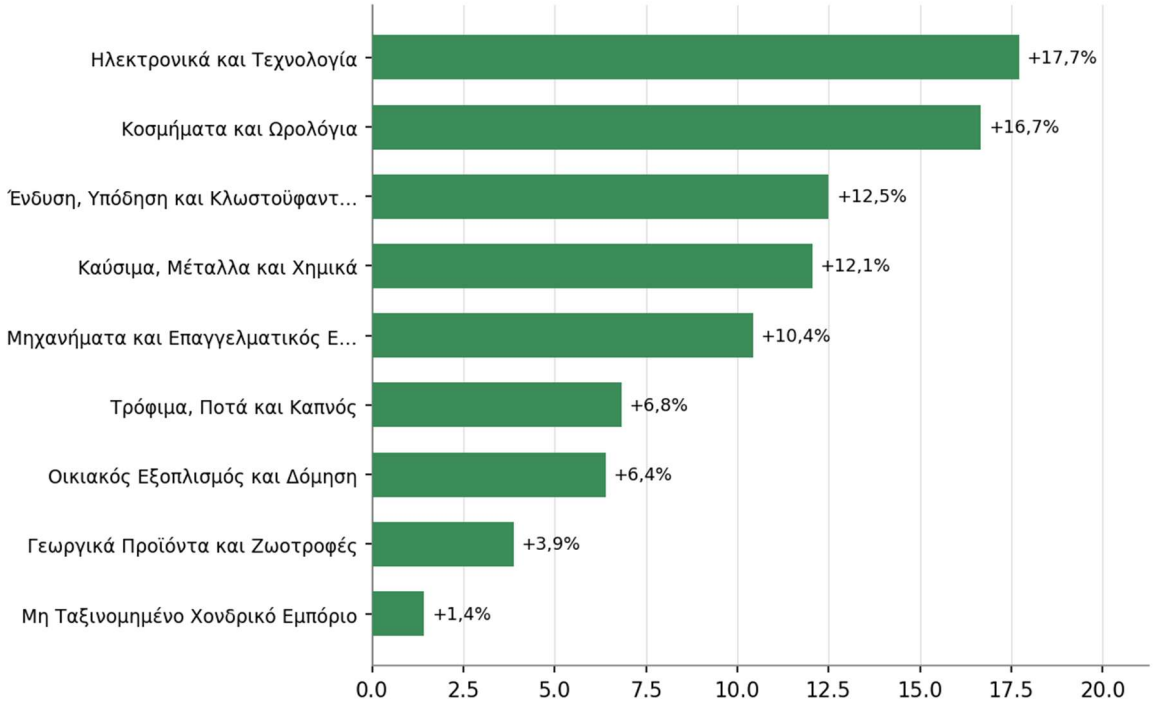


Το κοινό μοτίβο και στους δύο κλάδους είναι η θετική αλλά σαφώς ηπιότερη του εθνικού ανάπτυξη. Ο Ρυθμός Ανάπτυξης του λιανικού εμπορίου (+3,63%) υπολείπεται κατά πολύ του αντίστοιχου εθνικού (+8,25%, επί του εκκαθαρισμένου συνόλου ενεργών εγγραφών), όπως και ο ρυθμός του χονδρικού εμπορίου (+7,68%) του αντίστοιχου εθνικού (+9,91%). Η υστέρηση αυτή αποτυπώνεται σε **αρνητικές Διαφορικές Συνιστώσες** της ανάλυσης Shift-Share (**−283,93** επιχειρήσεις στο λιανικό και **−64,60** στο χονδρικό εμπόριο, βλ. Παραγράφους 4.2.6 και 4.3.6). Στο λιανικό εμπόριο η υστέρηση είναι διάχυτη, με δέκα από τις έντεκα κατηγορίες να εμφανίζουν αρνητική Διαφορική Συνιστώσα, συγκεντρωμένη κατά 88% στις τέσσερις μεγαλύτερες κατηγορίες. Στο χονδρικό εμπόριο, αντίθετα, η υστέρηση είναι πιο εστιασμένη, καθώς συγκεντρώνεται στις δύο μεγάλες βασικές κατηγορίες, ενώ πέντε από τις εννέα κατηγορίες εμφανίζουν θετική Διαφορική Συνιστώσα, με τα καύσιμα, μέταλλα και χημικά (+8,24) και τον ηλεκτρονικό εξοπλισμό (+5,99) να αναπτύσσονται τοπικά ταχύτερα του εθνικού ρυθμού, εύρημα που αντανακλά τον βιομηχανικό και διαμετακομιστικό χαρακτήρα της Περιφέρειας.

## 5.3 Σχέση με την Τοπική Οικονομία

Η ανάλυση Shift-Share επιτρέπει να διαχωριστεί η καθαρή μεταβολή του αριθμού των επιχειρήσεων σε τρεις συνιστώσες: την **Εθνική** (επίδραση της γενικής εθνικής τάσης), τη **Διαρθρωτική** (επίδραση της κλαδικής σύνθεσης) και τη **Διαφορική** (τοπικό ανταγωνιστικό αποτέλεσμα). Η τελευταία απομονώνει τη συμβολή των αποκλειστικά τοπικών παραγόντων, πέρα από ό,τι θα προέβλεπε η εθνική πορεία και η σύνθεση των κλάδων.

Στο **λιανικό εμπόριο**, η καθαρή αύξηση των **+261** επιχειρήσεων υπολείπεται σαφώς εκείνης που θα προέκυπτε αν η Περιφέρεια ακολουθούσε τον εθνικό ρυθμό. Η **Εθνική Συνιστώσα** (+592,22 επιχειρήσεις) αποτυπώνει την αναμενόμενη βάσει του εθνικού ρυθμού αύξηση, την οποία περιορίζουν τόσο η αρνητική **Διαρθρωτική Συνιστώσα** (−47,30) όσο και, κυρίως, η αρνητική **Διαφορική Συνιστώσα** (−283,93, βλ. Παράγραφο 4.2.6), οδηγώντας σε καθαρή αύξηση πολύ μικρότερη της αναμενόμενης. Ανάλογη εικόνα παρουσιάζεται και στο **χονδρικό εμπόριο**, όπου η καθαρή αύξηση των **+232** επιχειρήσεων προκύπτει κυρίως από την **Εθνική Συνιστώσα** (+299,37), με πρακτικά μηδενική **Διαρθρωτική** (−2,77) και αρνητική **Διαφορική Συνιστώσα** (−64,60, βλ. Παράγραφο 4.3.6). Αθροιστικά, η Διαφορική Συνιστώσα των δύο κλάδων (**−348,53** επιχειρήσεις) αποτυπώνει έναν εμπορικό τομέα που αναπτύχθηκε με ρυθμό βραδύτερο του εθνικού.

**Γράφημα 5.3 — Διαφορική Συνιστώσα λιανικού και χονδρικού εμπορίου ανά κατηγορία**

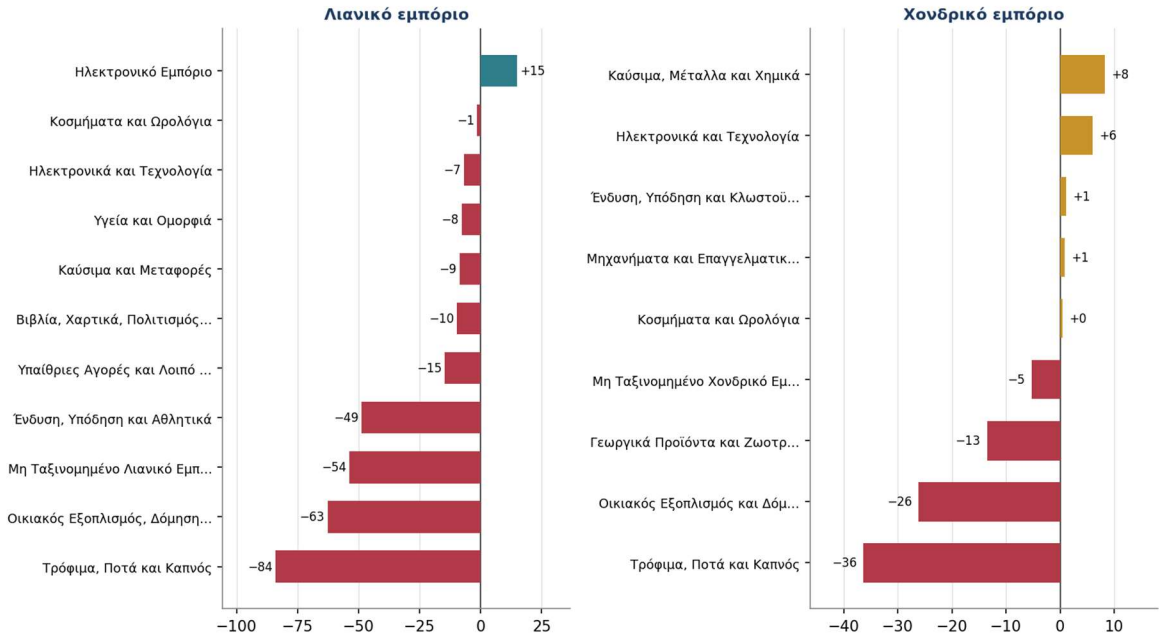


Η ερμηνεία των ευρημάτων συνδέεται με την τυπολογία της Περιφέρειας. Η Στερεά Ελλάδα συγκροτεί μια πολυκεντρική ηπειρωτική Περιφέρεια, με κεντρικό αναπτυξιακό άξονα το δίπολο Χαλκίδας–Λαμίας, και συνδυάζει βιομηχανικές ζώνες, μια εκτεταμένη αγροτική ενδοχώρα και παράκτιους και ορεινούς τουριστικούς προορισμούς. Στο πλαίσιο αυτό, ο εμπορικός τομέας συνδυάζει δύο χαρακτηριστικά.

Πρώτον, το λιανικό εμπόριο οργανώνεται γύρω από τη βασική κατανάλωση. Με συνολικό Συντελεστή Χωροθέτησης πάνω από τον εθνικό μέσο όρο (**1,12**, βλ. Παράγραφο 2.4), η σύνθεσή του χαρακτηρίζεται από υπερεκπροσώπηση στις κατηγορίες καθημερινής κατανάλωσης και στα καύσιμα και είδη μεταφορικών μέσων (Συντελεστής Χωροθέτησης **1,81**). Η έντονα αρνητική Διαφορική Συνιστώσα (−283,93) δείχνει ότι το λιανικό εμπόριο αναπτύχθηκε με ρυθμό σαφώς χαμηλότερο του εθνικού, με την υστέρηση διάχυτη στις περισσότερες κατηγορίες και συγκεντρωμένη στις μεγάλες κατηγορίες βασικής κατανάλωσης.

Δεύτερον, η κατανομή του χονδρικού εμπορίου αντανακλά τη μεικτή αγροτική, βιομηχανική και διαμετακομιστική ταυτότητα της Περιφέρειας. Κινούμενο οριακά στον εθνικό μέσο όρο (Συντελεστής Χωροθέτησης χονδρικού εμπορίου **0,98**), εμφανίζει εξειδίκευση σε τρεις κατηγορίες διαφορετικού χαρακτήρα, τα γεωργικά προϊόντα και ζωοτροφές (Συντελεστής Χωροθέτησης **1,85**), τα καύσιμα, μέταλλα και χημικά (**1,47**) και τα τρόφιμα (**1,24**). Σε αντίθεση με το λιανικό εμπόριο, η υστέρηση εδώ είναι πιο εστιασμένη, καθώς συγκεντρώνεται στις δύο μεγάλες βασικές κατηγορίες, ενώ οι βιομηχανικές και διαμετακομιστικές κατηγορίες, με κορυφαία τα καύσιμα, μέταλλα και χημικά (θετική Διαφορική Συνιστώσα +8,24), αναπτύχθηκαν τοπικά ταχύτερα του εθνικού ρυθμού.

Συνολικά, ο εμπορικός τομέας της Στερεάς Ελλάδας αποτυπώνεται ως ένας κλάδος με ισχυρή διαρθρωτική παρουσία στη βασική κατανάλωση και στη διανομή αγροτικών και βιομηχανικών εφοδίων, ο οποίος ωστόσο αναπτύχθηκε με ρυθμό βραδύτερο του εθνικού. Η αθροιστική αρνητική Διαφορική Συνιστώσα (−348,53 επιχειρήσεις) προέρχεται κυρίως από τη συγκρατημένη δυναμική του λιανικού εμπορίου και των μεγάλων κατηγοριών βασικής κατανάλωσης, ενώ οι βιομηχανικού και διαμετακομιστικού χαρακτήρα κατηγορίες του χονδρικού εμπορίου κινήθηκαν ευνοϊκότερα από το εθνικό πρότυπο.

## 5.4 Εμπορικές Ενότητες με Σημείο Αναφοράς

Η συνδυαστική ανάγνωση της εμπορικής βάσης κάθε Δήμου με τα δομικά του χαρακτηριστικά οργανώνει τους Δήμους της Περιφέρειας στην πενταβάθμια τυπολογία του Κεφαλαίου 3 (βλ. Παράγραφο 3.3), η οποία στο παρόν κεφάλαιο διαβάζεται υπό το πρίσμα του εμπορίου. Η τυπολογία αντανακλά τη μεικτή παραγωγική βάση της Περιφέρειας, με κεντρικό αναπτυξιακό άξονα το δίπολο Χαλκίδας–Λαμίας και τη συνύπαρξη βιομηχανικών ζωνών, τουριστικών προορισμών και εκτεταμένης αγροτικής ενδοχώρας.

**Πίνακας 5.4 — Τυπολογία Εμπορικών Πόλων Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας (5 τύποι, Κεφ. 3)**

| Τύπος (Κεφάλαιο 3) | Δήμοι | Εμπορικές επιχ. | Ρυθμός ανάπτυξης εμπορίου |
|---|---|---|---|
| Α — Πρωτεύοντες Αστικοί Πόλοι | Χαλκιδέων, Λαμιέων | 3.922 | +4,14% έως +6,61% |
| Β — Δευτερεύοντα Αστικά & Διοικητικά Κέντρα | Θηβαίων, Λεβαδέων, Δελφών, Καρπενησίου | 2.104 | +0,56% έως +8,71% |
| Γ — Βιομηχανικοί Δήμοι | Κύμης - Αλιβερίου, Τανάγρας, Ερέτριας | 1.185 | +0,37% έως +13,13% |
| Δ — Τουριστικοί Δήμοι | Ιστιαίας - Αιδηψού, Καρύστου, Μαντουδίου - Λίμνης - Αγίας Άννας, Μώλου - Αγίου Κωνσταντίνου, Διστόμου - Αράχοβας - Αντίκυρας, Δωρίδος, Σκύρου | 1.724 | −0,17% έως +12,16% |
| Ε — Αγροτικοί Δήμοι Ενδοχώρας | Λοκρών, Διρφύων - Μεσσαπίων, Στυλίδος, Αλιάρτου - Θεσπιέων, Μακρακώμης, Δομοκού, Ορχομενού, Αμφίκλειας - Ελάτειας, Αγράφων | 1.761 | −11,36% έως +6,09% |

Στην κορυφή της ιεραρχίας βρίσκονται οι **Πρωτεύοντες Αστικοί Πόλοι** (Τύπος Α), οι Δήμοι Χαλκιδέων (2.388 εμπορικές επιχειρήσεις, +6,61%) και Λαμιέων (1.534 εμπορικές επιχειρήσεις, +4,14%), που συγκεντρώνουν αθροιστικά 3.922 εμπορικές επιχειρήσεις (36,7% της Περιφέρειας) και μοιράζονται τον ηγετικό ρόλο: η Χαλκίδα ως μεγαλύτερο επιχειρηματικό κέντρο και η Λαμία ως διοικητική έδρα της Περιφέρειας.

Ακολουθούν τα **Δευτερεύοντα Αστικά και Διοικητικά Κέντρα** (Τύπος Β, 2.104 εμπορικές επιχειρήσεις, 19,7% της Περιφέρειας), οι Δήμοι Θηβαίων και Λεβαδέων στη Βοιωτία, ο Δήμος Δελφών (έδρα ΠΕ Φωκίδας) και ο Δήμος Καρπενησίου (έδρα ΠΕ Ευρυτανίας), που λειτουργούν ως τοπικά εμπορικά και διοικητικά κέντρα. Διακριτό ρόλο επιτελούν οι **Βιομηχανικοί Δήμοι** (Τύπος Γ, 1.185 εμπορικές επιχειρήσεις), οι Δήμοι Κύμης - Αλιβερίου, Τανάγρας και Ερέτριας, με κορυφαίο τον Δήμο Τανάγρας, ο οποίος, χάρη στη ΒΙ.ΠΕ. Οινοφύτων-Σχηματαρίου, καταγράφει τον υψηλότερο ρυθμό ανάπτυξης εμπορίου της Περιφέρειας (+13,13%).

Οι **Τουριστικοί Δήμοι** (Τύπος Δ, 1.724 εμπορικές επιχειρήσεις), επτά Δήμοι με κυρίαρχη παρουσία καταλυμάτων και εστίασης σε προορισμούς όπως η Αιδηψός, η Αράχοβα και η Σκύρος, εμφανίζουν εμπορική δραστηριότητα προσανατολισμένη στην τουριστική ζήτηση, με ευρύ φάσμα ρυθμών ανάπτυξης (−0,17% έως +12,16%). Οι **Αγροτικοί Δήμοι Ενδοχώρας** (Τύπος Ε, 1.761 εμπορικές επιχειρήσεις), εννέα Δήμοι κυρίαρχα αγροτικού προφίλ, διαθέτουν μικρή ανά Δήμο εμπορική βάση και ιδιαίτερα μεταβλητούς ρυθμούς ανάπτυξης (−11,36% έως +6,09%).

Συνολικά, η πενταβάθμια τυπολογία αποτυπώνει τον χαρακτήρα μιας πολυκεντρικής Περιφέρειας μεικτής παραγωγικής βάσης, όπου η εμπορική δραστηριότητα συγκεντρώνεται κατά κύριο λόγο στο δίπολο Χαλκίδας–Λαμίας, ενώ οι βιομηχανικοί, τουριστικοί και αγροτικοί Δήμοι διαμορφώνουν διακριτές βαθμίδες, με την εμπορική μεγέθυνση να ξεχωρίζει στους βιομηχανικούς Δήμους της Βοιωτίας.

# Κεφάλαιο 6 — Δείκτης Περιφερειακής Επιχειρηματικής Δυναμικής (RBDI)

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζεται ο Δείκτης Περιφερειακής Επιχειρηματικής Δυναμικής (Regional Business Dynamics Index, RBDI), ένας σύνθετος δείκτης που συνοψίζει τη δυναμική και τη διαρθρωτική φυσιογνωμία του εμπορικού τομέα κάθε Περιφέρειας σε μία ενιαία τιμή στην κλίμακα [0,1]. Στόχος είναι η συγκριτική αξιολόγηση της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας έναντι των υπολοίπων 12 Περιφερειών της χώρας.

## 6.1 Σύνθεση του Δείκτη

Ο RBDI υπολογίζεται ως σταθμισμένο άθροισμα τεσσάρων κανονικοποιημένων συνιστωσών, καθεμιά εκ των οποίων αποτυπώνει διαφορετική διάσταση της εμπορικής δυναμικής:

- **CBFR** (Commercial Business Formation Rate, βάρος 35%) — μερίδιο νέων εμπορικών επιχειρήσεων επί του συνόλου των νέων εγγραφών της Περιφέρειας. Αποτυπώνει τον ρυθμό ίδρυσης εμπορικών επιχειρήσεων.
- **Δείκτης Διατήρησης** (Retention Rate, βάρος 20%) — αναλογία (nt − at) / $nt_{-1}$, δηλαδή μερίδιο επιχειρήσεων που υφίσταντο στην αρχική περίοδο και παρέμειναν ενεργές. Αποτυπώνει τη σταθερότητα του υφιστάμενου εμπορικού ιστού.[16]
- **LQ Εμπορίου** (Συντελεστής Χωροθέτησης, βάρος 25%) — αναλογία του μεριδίου εμπορίου της Περιφέρειας προς το αντίστοιχο εθνικό μερίδιο. Αποτυπώνει τη σχετική εξειδίκευση στο εμπόριο σε σχέση με την υπόλοιπη χώρα.
- **Δείκτης Εντροπίας Shannon** (βάρος 20%) — υπολογίζεται επί της κατανομής των ενεργών επιχειρήσεων στους διψήφιους κωδικούς ΣΤΑΚΟΔ της συνολικής περιφερειακής οικονομίας, και όχι μόνο του εμπορικού τομέα. Αποτυπώνει τη δομική ποικιλομορφία της οικονομικής βάσης εντός της οποίας λειτουργεί το εμπόριο.

Όλες οι συνιστώσες υπόκεινται σε λογαριθμικό μετασχηματισμό για την εξομάλυνση ακραίων τιμών και κατόπιν σε min-max κανονικοποίηση στο διάστημα [0,1] σε επίπεδο 13 Περιφερειών. Η τελική τιμή RBDI είναι το σταθμισμένο άθροισμα των τεσσάρων κανονικοποιημένων συνιστωσών. Η στάθμιση αποδίδει τη μεγαλύτερη βαρύτητα στον ρυθμό ίδρυσης (35%) ως πλέον άμεση ένδειξη επιχειρηματικής ανανέωσης, ακολουθούμενο από τη σχετική εξειδίκευση (25%), ενώ η σταθερότητα του υφιστάμενου ιστού και η δομική ποικιλομορφία συμμετέχουν με ισόποση βαρύτητα (20% εκάστη). Ο δείκτης δεν συνιστά μέτρο επίδοσης αλλά εργαλείο διαρθρωτικής ανάγνωσης: συμπυκνώνει σε μία τιμή τέσσερις διακριτές όψεις της εμπορικής φυσιογνωμίας, η ερμηνεία των οποίων απαιτεί την επιμέρους ανάγνωση των συνιστωσών.

---

[16] Ο Δείκτης Διατήρησης πρέπει να ερμηνεύεται με προσοχή λόγω της εκκαθάρισης του Μητρώου ΓΕΜΗ που πραγματοποιήθηκε εντός της περιόδου αναφοράς, η οποία οδήγησε σε μαζική διαγραφή ανενεργών εγγραφών από το μητρώο, με συνέπεια ορισμένες Περιφέρειες να επηρεάζονται αναλογικά διαφορετικά. Για περισσότερες λεπτομέρειες βλ. Μεθοδολογικές Επισημάνσεις.

## 6.2 Κατάταξη Περιφερειών — Η Θέση της Στερεάς Ελλάδας

Με βάση τις τιμές RBDI για την περίοδο του Μαρτίου 2026, η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας κατατάσσεται 6η μεταξύ των 13 Περιφερειών της χώρας με τιμή RBDI = 0,5000. Η τιμή αυτή τοποθετείται οριακά πάνω από τον εθνικό μέσο όρο (0,4878), στο μέσο της κατάταξης, ανάμεσα στην Αττική (5η, 0,5197) και την Πελοπόννησο (7η, 0,4320).

**Πίνακας 6.1 — Κατάταξη Περιφερειών κατά RBDI και Συνιστώσες (Μάρτιος 2026)**

| # | Περιφέρεια | RBDI | CBFR | Δείκτης Διατήρησης | LQ Εμπορίου | Δείκτης Εντροπίας |
|---|---|---|---|---|---|---|
| 1 | Δυτική Ελλάδα | 0,842 | 0,638 | 0,973 | 1,15 | 3,29 |
| 2 | Κεντρική Μακεδονία | 0,739 | 0,615 | 0,966 | 1,13 | 3,37 |
| 3 | Αν. Μακεδονία & Θράκη | 0,614 | 0,617 | 0,925 | 1,17 | 3,20 |
| 4 | Θεσσαλία | 0,570 | 0,597 | 0,948 | 1,10 | 3,27 |
| 5 | Αττική | 0,520 | 0,559 | 0,996 | 0,94 | 3,54 |
| **6** | **Στερεά Ελλάδα** | **0,500** | **0,581** | **0,956** | **1,07** | **3,25** |
| 7 | Πελοπόννησος | 0,432 | 0,565 | 0,966 | 1,04 | 3,24 |
| 8 | Κρήτη | 0,427 | 0,580 | 0,960 | 0,93 | 3,25 |
| 9 | Ήπειρος | 0,401 | 0,571 | 0,961 | 0,93 | 3,29 |
| 10 | Βόρειο Αιγαίο | 0,363 | 0,568 | 0,949 | 1,04 | 3,12 |
| 11 | Δυτική Μακεδονία | 0,327 | 0,577 | 0,919 | 0,96 | 3,24 |
| 12 | Νότιο Αιγαίο | 0,323 | 0,568 | 1,001 | 0,86 | 2,93 |
| 13 | Ιόνια Νησιά | 0,283 | 0,590 | 0,974 | 0,72 | 2,95 |

Η ανάλυση ανά συνιστώσα αποκαλύπτει ισχυρές διαρθρωτικές επιδόσεις σε συνδυασμό με πιο συγκρατημένη δυναμική. Στις δύο «δυναμικές» συνιστώσες:

- **CBFR (ρυθμός ίδρυσης):** 6η/13 με τιμή 0,581, κοντά στον εθνικό μέσο όρο (0,587).
- **Δείκτης Διατήρησης:** 9η/13 με τιμή 0,956, κάτω από τον εθνικό μέσο όρο (0,961), εύρημα που συνδέεται με τον σχετικά υψηλό ρυθμό παύσης εμπορικών επιχειρήσεων (CBCR 5,56%).

Στις δύο «διαρθρωτικές» συνιστώσες η Περιφέρεια εμφανίζει ισχυρότερες επιδόσεις, πάνω από τον εθνικό μέσο όρο:

- **LQ Εμπορίου (σχετική εξειδίκευση):** 5η/13 με τιμή 1,07, πάνω από τον εθνικό μέσο όρο (1,00). Η υπερεκπροσώπηση αντανακλά τον βιομηχανικό και διαμετακομιστικό χαρακτήρα της Περιφέρειας.
- **Δείκτης Εντροπίας (ποικιλομορφία):** 6η/13 με τιμή 3,25, πάνω από τον εθνικό μέσο όρο (3,22), εύρημα που αποτυπώνει τη μεικτή αγροτική, βιομηχανική και διαμετακομιστική παραγωγική βάση.

Η σύνθεση των τεσσάρων συνιστωσών, με ισχυρές διαρθρωτικές επιδόσεις αλλά σχετική υστέρηση στη διατήρηση, οδηγεί σε ενδιάμεση τιμή RBDI και στην 6η θέση. Όπως

αναλύεται στη συνέχεια, η θέση αυτή αντανακλά τον μεικτό βιομηχανικό, αγροτικό και διαμετακομιστικό χαρακτήρα της περιφερειακής οικονομίας.

### 6.3 Διαρθρωτική Ανάγνωση

Η 6η θέση της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας στον RBDI (0,5000), οριακά πάνω από τον εθνικό μέσο όρο, αντανακλά μια Περιφέρεια με ισχυρή διαρθρωτική βάση αλλά συγκρατημένη αναπτυξιακή δυναμική. Η ενδιάμεση αυτή θέση προκύπτει από τον συνδυασμό ισχυρών επιδόσεων στις διαρθρωτικές συνιστώσες με μια σχετική υστέρηση στη διατήρηση του εμπορικού ιστού.

Η ανάγνωση των συνιστωσών αναδεικνύει τη μεικτή παραγωγική ταυτότητα της Περιφέρειας. Η υπερεκπροσώπηση του εμπορίου (LQ 5η/13) και η ευρεία κλαδική ποικιλομορφία (Εντροπία 6η/13) αντανακλούν τον συνδυασμό αγροτικής, βιομηχανικής και διαμετακομιστικής δραστηριότητας, με το χονδρικό εμπόριο να εξειδικεύεται στη διανομή βιομηχανικών εφοδίων και πρώτων υλών. Η σχετική υστέρηση στη διατήρηση (9η/13) συνδέεται με τον υψηλότερο ρυθμό παύσης εμπορικών επιχειρήσεων (CBCR 5,56%), ιδίως στο λιανικό εμπόριο.

Η εικόνα αυτή είναι συμβατή με τη διαρθρωτική φυσιογνωμία της Στερεάς Ελλάδας ως ηπειρωτικής Περιφέρειας με αγροτική, βιομηχανική και διαμετακομιστική ταυτότητα. Το εμπόριο εξυπηρετεί τόσο τα αστικά κέντρα και την αγροτική ενδοχώρα όσο και τη βιομηχανική ζώνη της Βοιωτίας. Η θέση της Περιφέρειας πάνω στον κύριο οδικό άξονα Αθηνών-Θεσσαλονίκης της προσδίδει διαμετακομιστικό ρόλο που ενισχύει τη χονδρεμπορική δραστηριότητα. Η αρνητική Διαφορική Συνιστώσα της ανάλυσης Shift-Share (−348,53 επιχειρήσεις, βλ. Παράγραφο 5.3) δείχνει ότι το εμπόριο αναπτύχθηκε με ρυθμούς χαμηλότερους από την εθνική και κλαδική τάση, εύρημα συμβατό με τον χαμηλότερο συνολικό ρυθμό ανάπτυξης του εμπορίου της Περιφέρειας (+4,83%).

Στο πλαίσιο αυτό, η ενδιάμεση τιμή του RBDI δεν συνιστά ένδειξη εμπορικής αδυναμίας, αλλά αποτυπώνει τη διαρθρωτική πραγματικότητα μιας Περιφέρειας με ισχυρή αλλά διαφοροποιημένη παραγωγική βάση, στην οποία το εμπόριο συνυπάρχει με έντονη βιομηχανική και αγροτική δραστηριότητα. Οι παρεμβάσεις ενίσχυσης του εμπορίου θα πρέπει να σχεδιάζονται με έμφαση στον διαμετακομιστικό ρόλο και τη βιομηχανική βάση της Περιφέρειας, ενισχύοντας τη διασύνδεση του χονδρικού εμπορίου με τη βιομηχανική ζώνη της Βοιωτίας και την αγροτική παραγωγή της ενδοχώρας.

## Κεφάλαιο 7 — Σύνοψη

Η ανάλυση του εμπορικού τομέα της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας αναδεικνύει τα ακόλουθα κύρια συμπεράσματα:

- **Διαρθρωτική θέση μεικτής παραγωγικής βάσης με συγκρατημένη δυναμική.** Η Περιφέρεια συγκεντρώνει 10.696 ενεργές εμπορικές επιχειρήσεις, με Ρυθμό Ανάπτυξης Εμπορίου (CGR — Commerce Growth Rate) +4,83%, χαμηλότερο του εθνικού μέσου όρου (+8,79%). Ο Ρυθμός Παύσης Εμπορικών Επιχειρήσεων (CBCR —

Commerce Business Closure Rate) διαμορφώνεται σε 5,56%, ελαφρώς πάνω από τον εθνικό μέσο όρο. Η αθροιστική Διαφορική Συνιστώσα της ανάλυσης Shift-Share (−348,53 επιχειρήσεις, βλ. Παράγραφο 5.3) δείχνει υστέρηση του τοπικού εμπορίου έναντι της εθνικής και κλαδικής τάσης.

- **Συγκέντρωση σε δύο αστικούς πόλους και ανά κατηγορία.** Γεωγραφικά, η εμπορική δραστηριότητα συγκεντρώνεται σε δύο κύριους πόλους, τον Δήμο Χαλκιδέων (2.388 επιχειρήσεις, 22,33%), τον μεγαλύτερο επιχειρηματικό πόλο, και τον Δήμο Λαμιέων (1.534, 14,34%), τη διοικητική έδρα, οι οποίοι μαζί καλύπτουν το 36,67% της εμπορικής βάσης (βλ. Παράγραφο 4.2.3). Ως προς τη σύνθεση, οι τρεις κορυφαίες κατηγορίες καλύπτουν το 65,19% του λιανικού και το 72,28% του χονδρικού εμπορίου (βλ. Παράγραφο 5.1).
- **Κυριαρχία βασικής κατανάλωσης και εξειδίκευση σε βιομηχανικά εφόδια.** Στο λιανικό εμπόριο κυριαρχούν τα τρόφιμα, ποτά και καπνός (30,96%), ο οικιακός εξοπλισμός, δόμηση και κήπος (19,54%) και η ένδυση, υπόδηση και αθλητικά (14,70%). Στο χονδρικό εμπόριο, πέραν των τροφίμων (32,19%) και του οικιακού εξοπλισμού (28,65%), διακριτή είναι η εξειδίκευση στα καύσιμα, μέταλλα και χημικά (11,44%), εύρημα που αντανακλά τον βιομηχανικό και διαμετακομιστικό χαρακτήρα της Περιφέρειας.
- **Τυπολογία πέντε ζωνών εμπορικών πόλων.** Οι Δήμοι της Περιφέρειας οργανώνονται στις πέντε ζώνες της τυπολογίας του Κεφαλαίου 3 (βλ. Παράγραφο 5.4): τους Πρωτεύοντες Αστικούς Πόλους (Χαλκιδέων και Λαμιέων, Τύπος Α), τα Δευτερεύοντα Αστικά και Διοικητικά Κέντρα (Θηβαίων, Λεβαδέων, Δελφών και Καρπενησίου, Τύπος Β), τους Βιομηχανικούς Δήμους (Κύμης-Αλιβερίου, Τανάγρας και Ερέτριας, Τύπος Γ), τους Τουριστικούς Δήμους (Τύπος Δ) και τους Αγροτικούς Δήμους Ενδοχώρας (Τύπος Ε). Η ύπαρξη διακριτής κατηγορίας Βιομηχανικών Δήμων, με τη ΒΙ.ΠΕ. Σχηματαρίου-Οινοφύτων στον Δήμο Τανάγρας, αποτυπώνει τη βιομηχανική ταυτότητα της Περιφέρειας.
- **Αγροτική, βιομηχανική και διαμετακομιστική ταυτότητα.** Η εμπορική δραστηριότητα πλαισιώνεται από τη μεικτή παραγωγική βάση της Περιφέρειας, η οποία συνδυάζει την αγροτική ενδοχώρα, τη βιομηχανική ζώνη της Βοιωτίας (ΒΙ.ΠΕ. Σχηματαρίου-Οινοφύτων) και τη θέση της πάνω στον οδικό άξονα Αθηνών-Θεσσαλονίκης, που της προσδίδει διαμετακομιστικό ρόλο. Χαρακτηριστική είναι η διάκριση του μεγαλύτερου επιχειρηματικού πόλου (Δήμος Χαλκιδέων) από τη διοικητική έδρα (Δήμος Λαμιέων).
- **Ο Δείκτης Περιφερειακής Επιχειρηματικής Δυναμικής ως διαρθρωτικός δείκτης.** Η Περιφέρεια κατατάσσεται 6η μεταξύ των 13 Περιφερειών στον Δείκτη Περιφερειακής Επιχειρηματικής Δυναμικής (RBDI — Regional Business Dynamics Index) με τιμή 0,5000, οριακά πάνω από τον εθνικό μέσο όρο (0,4878). Η ενδιάμεση αυτή θέση αποτυπώνει διαρθρωτικά τον μεικτό χαρακτήρα της περιφερειακής οικονομίας: ισχυρές επιδόσεις στην εξειδίκευση (LQ 5η/13) και την ποικιλομορφία (6η/13), σε συνδυασμό με σχετική υστέρηση στη διατήρηση του εμπορικού ιστού (9η/13). Η θέση αυτή δεν αντανακλά εμπορική αδυναμία, αλλά τη συνύπαρξη του εμπορίου με έντονη βιομηχανική και αγροτική δραστηριότητα.

# Μεθοδολογικές Επισημάνσεις

*Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας (EL62) — Μάρτιος 2026 | Περίοδος αναφοράς: Οκτώβριος 2024 – Μάρτιος 2026*

## Α. Πηγή Δεδομένων και Κάλυψη

Τα στοιχεία του παρόντος δελτίου προέρχονται από τη βάση του **Γενικού Εμπορικού Μητρώου (ΓΕΜΗ)** και αποτυπώνουν την κατάσταση των εγγεγραμμένων επιχειρήσεων της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας σε δύο χρονικές στιγμές: τον **Οκτώβριο 2024** και τον **Μάρτιο 2026**. Πρόκειται για **προσωρινά στοιχεία** που αντανακλούν τις εγγραφές του μητρώου κατά τις εν λόγω ημερομηνίες αναφοράς και δεν αποτελούν τελικά εκδοθέντα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ).

Η γεωγραφική κατάταξη των επιχειρήσεων βασίζεται στην κατάταξη NUTS3 της ΕΛΣΤΑΤ: η Περιφέρεια υποδιαιρείται σε πέντε Περιφερειακές Ενότητες (ΠΕ Βοιωτίας, ΠΕ Εύβοιας, ΠΕ Ευρυτανίας, ΠΕ Φθιώτιδας και ΠΕ Φωκίδας) και 25 Δήμους, σε μια εκτεταμένη ηπειρωτική Περιφέρεια με έντονη γεωγραφική και παραγωγική ετερογένεια. Η Περιφέρεια αριθμεί συνολικά 40.420 ενεργές επιχειρήσεις κατά τον Μάρτιο 2026, εκ των οποίων 10.696 ανήκουν στον εμπορικό τομέα (7.443 στο λιανικό και 3.253 στο χονδρικό εμπόριο). Η κάλυψη αφορά όλες τις ενεργές εγγεγραμμένες επιχειρήσεις ανεξαρτήτως νομικής μορφής και κλάδου δραστηριότητας. Ο ορισμός του πρωτεύοντος αριθμού εμπορικών επιχειρήσεων (ΣΤΑΚΟΔ 45 έως 47) διακρίνεται από το σύνολο του μητρώου, το οποίο χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό των μη εμπορικών δεικτών, όπως ο Δείκτης Εντροπίας Shannon της συνολικής οικονομίας και ο Συντελεστής Χωροθέτησης κλαδικής σύνθεσης.

## Β. Εκκαθάριση Μητρώου ΓΕΜΗ

Εντός της περιόδου αναφοράς πραγματοποιήθηκε **εκκαθάριση μητρώου ΓΕΜΗ**: πανελλαδικά **65.334 εταιρείες** διαγράφηκαν, εκ των οποίων περίπου **15 χιλιάδες ήταν εμπορικές** (περίπου **2,6% του εμπορικού αποθέματος** του Οκτωβρίου 2024). Η εκκαθάριση αφορούσε κατά κύριο λόγο αδρανοποιημένες ατομικές επιχειρήσεις που είχαν παύσει εκ των πραγμάτων τη δραστηριότητά τους χωρίς να έχουν προβεί σε επίσημη διαγραφή.

Στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, ο Ρυθμός Παύσης Εμπορικών Επιχειρήσεων (CBCR = 5,56%) διαμορφώνεται ελαφρώς πάνω από τον εθνικό μέσο όρο (5,48%) και το κατώφλι αξιολόγησης του 5,5%. Επιμερισμένος στους δύο κλάδους, ο ρυθμός παύσης διαμορφώνεται σε 6,31% στο λιανικό και 3,77% στο χονδρικό εμπόριο, ασυμμετρία που υποδηλώνει ότι η εκκαθάριση επηρέασε εντονότερα το λιανικό εμπόριο. Δεδομένου ότι ο ρυθμός παύσης υπερβαίνει το κατώφλι, οι καταγεγραμμένοι ρυθμοί ανάπτυξης θα πρέπει να ερμηνεύονται με προσοχή, καθώς οι διοικητικές διαγραφές μη ενεργών επιχειρήσεων ενσωματώνονται μηχανιστικά ως πραγματικές παύσεις. Ο Ρυθμός Ανάπτυξης Εμπορίου (CGR = +4,83%) κινείται αισθητά χαμηλότερα του εθνικού μέσου όρου (+8,79%), εικόνα συμβατή με τη συγκρατημένη αναπτυξιακή δυναμική της Περιφέρειας.

## Γ. Ομαδοποίηση Κατηγοριών ΣΤΑΚΟΔ

Για την ανάλυση του εμπορικού τομέα, οι 37 διψήφιοι ΚΑΔ ομαδοποιούνται σε **20 ομοιογενείς κατηγορίες**, ένδεκα του λιανικού και εννέα του χονδρικού εμπορίου. Η ομαδοποίηση αποσκοπεί στη μέγιστη δυνατή ομοιογένεια των επιμέρους κλάδων εντός κάθε κατηγορίας, επιτρέποντας συγκρίσιμη ανάλυση τόσο σε επίπεδο Περιφέρειας όσο και σε επίπεδο Δήμων και Περιφερειακών Ενοτήτων.

Ιδιαίτερη μεθοδολογική επισήμανση αφορά την ερμηνεία του Συντελεστή Χωροθέτησης στο πλαίσιο του μεικτού χαρακτήρα της Περιφέρειας: η υπερεκπροσώπηση του εμπορίου συνδέεται τόσο με τη βιομηχανική ζώνη της Βοιωτίας όσο και με την αγροτική βάση της ενδοχώρας. Η υψηλή σχετική εξειδίκευση του χονδρικού εμπορίου σε κατηγορίες όπως τα καύσιμα, μέταλλα και χημικά αντανακλά τη διανομή

βιομηχανικών πρώτων υλών και εφοδίων, ενώ η ισχυρή παρουσία του χονδρικού εμπορίου γεωργικών προϊόντων συνδέεται με την αγροτική παραγωγή της Περιφέρειας.

## Δ. Δείκτες Ανισότητας

Για τη μέτρηση της χωρικής ανισοκατανομής χρησιμοποιούνται **τέσσερις συμπληρωματικοί δείκτες**: ο **Συντελεστής Gini** (συνολική εικόνα, εύρος 0 έως 1, με υψηλότερες τιμές να υποδηλώνουν μεγαλύτερη συγκέντρωση), ο **δείκτης Theil** με αποάθροιση σε ανισότητα εντός (within) και μεταξύ (between) γεωγραφικών ενοτήτων, ικανότητα που επιτρέπει τον εντοπισμό αν η ανισοκατανομή οφείλεται σε διαφορές μεταξύ των ΠΕ ή εντός κάθε ΠΕ μεταξύ των Δήμων, ο **Δείκτης Hoover** (ποσοστό επιχειρήσεων που θα έπρεπε να μετακινηθούν για ισοκατανομή ως προς τον πληθυσμό, εύρος 0 έως 1) και ο **σταθμισμένος Συντελεστής Μεταβλητότητας (Weighted CV)** ως μέτρο διασποράς γύρω από τον περιφερειακό μέσο όρο.

Στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, ο Συντελεστής Gini σε επίπεδο Δήμων διαμορφώνεται σε 0,471 και ο Δείκτης Hoover σε 0,078, τιμές που αντανακλούν τη συγκέντρωση της εμπορικής δραστηριότητας στους δύο κύριους πόλους, τους Δήμους Χαλκιδέων και Λαμιέων. Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της Περιφέρειας αποτελεί η αποάθροιση του δείκτη Theil (0,680): σε αντίθεση με τις περισσότερες Περιφέρειες όπου κυριαρχεί συντριπτικά η intra-zone συνιστώσα, στη Στερεά Ελλάδα η ανισοκατανομή μοιράζεται σχεδόν ισόποσα εντός και μεταξύ των ΠΕ (53,4% intra-zone, 46,6% inter-zone). Το εύρημα αντανακλά τη σημαντική ετερογένεια μεταξύ των πέντε Περιφερειακών Ενοτήτων, από τη βιομηχανικά ανεπτυγμένη Βοιωτία έως την ορεινή Ευρυτανία, γεγονός που επιβεβαιώνεται και από τον σχετικά υψηλό Συντελεστή Gini σε επίπεδο ΠΕ (0,407). Σε επίπεδο κλάδων, ο Συντελεστής Gini σε επίπεδο Δήμων διαμορφώνεται σε 0,566 για το λιανικό και 0,535 για το χονδρικό εμπόριο. Ο σταθμισμένος Συντελεστής Μεταβλητότητας διαμορφώνεται σε 0,206 για το σύνολο, 0,317 για το λιανικό και 0,493 για το χονδρικό εμπόριο, τιμές που επιβεβαιώνουν την εντονότερη διασπορά του χονδρικού εμπορίου μεταξύ των Δήμων.

## Ε. Ανάλυση Shift-Share

Η ανάλυση **Shift-Share** αποαθροίζει την παρατηρηθείσα μεταβολή του αριθμού των επιχειρήσεων σε **τρεις συνιστώσες**: την **Εθνική** (αναμενόμενη μεταβολή αν η Περιφέρεια ακολουθούσε τον εθνικό ρυθμό ανάπτυξης του εμπορίου), τη **Διαρθρωτική** (επιπλέον μεταβολή λόγω της κλαδικής σύνθεσης, δηλαδή αν η Περιφέρεια εξειδικεύεται σε κλάδους που αναπτύσσονται ταχύτερα ή βραδύτερα από το σύνολο) και τη **Διαφορική** (το υπόλοιπο που αποδίδεται σε τοπικά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα ή μειονεκτήματα). Ισχύει πάντα η σχέση: **Παρατηρηθείσα Μεταβολή = Εθνική + Διαρθρωτική + Διαφορική**.

Αρνητική Διαφορική Συνιστώσα υποδηλώνει υστέρηση της Περιφέρειας έναντι του εθνικού μέσου όρου στους ίδιους κλάδους, η δε θετική αντικατοπτρίζει τοπικά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα. Στην περίπτωση της Περιφέρειας, η Διαφορική Συνιστώσα είναι αρνητική και στους δύο κλάδους του εμπορίου, −283,93 επιχειρήσεις στο λιανικό και −64,60 στο χονδρικό (αθροιστικά −348,53, βλ. Παράγραφο 5.3). Το εύρημα υποδηλώνει ότι το τοπικό εμπόριο αναπτύχθηκε με ρυθμούς χαμηλότερους από ό,τι θα δικαιολογούσε η εθνική τάση και η κλαδική του σύνθεση. Αξιοσημείωτη εξαίρεση αποτελεί η κατηγορία των καυσίμων, μετάλλων και χημικών, η οποία εμφανίζει θετική Διαφορική Συνιστώσα, ενισχύοντας την εξειδίκευση της Περιφέρειας στη διανομή βιομηχανικών πρώτων υλών.

## ΣΤ. RBDI

Ο **Δείκτης Περιφερειακής Επιχειρηματικής Δυναμικής (RBDI)** συντίθεται από **τέσσερις σταθμισμένες συνιστώσες**: τον Ρυθμό Ίδρυσης Εμπορικών Επιχειρήσεων (CBFR, βαρύτητα 35%), τον Δείκτη Διατήρησης (Retention Rate, βαρύτητα 20%), τον Συντελεστή Χωροθέτησης Εμπορίου (LQ, βαρύτητα 25%) και τον Δείκτη Εντροπίας Shannon της συνολικής οικονομίας (βαρύτητα 20%). Πριν από τη σταθμισμένη άθροιση εφαρμόζεται κανονικοποίηση με λογαριθμικό μετασχηματισμό και κλιμάκωση min-max στο διάστημα [0,1] ανά συνιστώσα, ώστε να εξασφαλίζεται η συγκρισιμότητα μεταξύ μεγεθών διαφορετικής κλίμακας.

Ο RBDI αποτυπώνει αποκλειστικά τη δυναμική του εμπορικού τομέα και δεν αποτελεί δείκτη γενικής αναπτυξιακής ικανότητας της Περιφέρειας. Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, με τιμή RBDI 0,5000 (6η/13, οριακά πάνω από τον εθνικό μέσο όρο), εμφανίζει ισχυρές διαρθρωτικές επιδόσεις, με υψηλή εξειδίκευση (LQ 1,07, 5η/13) και ευρεία ποικιλομορφία (3,25, 6η/13), σε συνδυασμό με ρυθμό ίδρυσης κοντά στον εθνικό μέσο όρο (0,581, 6η/13) και σχετική υστέρηση στη διατήρηση του εμπορικού ιστού (0,956, 9η/13). Η υστέρηση στη διατήρηση αποτελεί τη συνιστώσα που συγκρατεί τη συνολική τιμή του δείκτη. Η ερμηνεία της θέσης αυτής αναλύεται διεξοδικά στο Κεφάλαιο 6.

## Ζ. Επιφυλάξεις Ερμηνείας

Η ερμηνεία των δεικτών της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας απαιτεί την αναγνώριση της μεικτής και ετερογενούς παραγωγικής της ταυτότητας, η οποία συνδυάζει την αγροτική ενδοχώρα, τη βιομηχανική ζώνη της Βοιωτίας και τη διαμετακομιστική θέση της πάνω στον κύριο οδικό άξονα Αθηνών-Θεσσαλονίκης. Χαρακτηριστική είναι η διάκριση του μεγαλύτερου επιχειρηματικού πόλου (Δήμος Χαλκιδέων) από τη διοικητική έδρα (Δήμος Λαμιέων), καθώς και η έντονη ετερογένεια μεταξύ των πέντε Περιφερειακών Ενοτήτων. Η ετερογένεια αυτή επιβάλλει την ανάγνωση των περιφερειακών μέσων όρων σε συνδυασμό με την επιμέρους εικόνα κάθε Περιφερειακής Ενότητας.

Η υπερεκπροσώπηση του εμπορίου (Συντελεστής Χωροθέτησης 1,07) και η ευρεία κλαδική ποικιλομορφία δεν αποτυπώνουν αποκλειστικά την εμπορική δυναμική, αλλά αντανακλούν τη βιομηχανική και διαμετακομιστική βάση της Περιφέρειας. Ειδικότερα, η υψηλή σχετική εξειδίκευση στο χονδρικό εμπόριο βιομηχανικών πρώτων υλών θα πρέπει να ερμηνεύεται σε συνάρτηση με την παρουσία της ΒΙ.ΠΕ. Σχηματαρίου-Οινοφύτων στον Δήμο Τανάγρας και όχι ως αποκλειστικά εμπορικό φαινόμενο.

Η σχεδόν ισόρροπη αποάθροιση του δείκτη Theil (53,4% intra-zone / 46,6% inter-zone) απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή κατά την ερμηνεία των δεικτών ανισοκατανομής: σε αντίθεση με τις περισσότερες ηπειρωτικές Περιφέρειες, ένα σημαντικό μέρος της ανισοκατανομής προκύπτει από τις διαφορές μεγέθους και ανάπτυξης μεταξύ των πέντε Περιφερειακών Ενοτήτων, από τη βιομηχανικά ανεπτυγμένη Βοιωτία και την πυκνοκατοικημένη Εύβοια έως την ορεινή και αραιοκατοικημένη Ευρυτανία.

Ειδικότερα, οι ορεινοί και αγροτικοί Δήμοι της ενδοχώρας, ιδίως στην ΠΕ Ευρυτανίας, εμφανίζουν περιορισμένη απόλυτη εμπορική βάση που καθιστά τους σχετικούς δείκτες ευμετάβλητους: ελάχιστες ιδρύσεις ή παύσεις αρκούν για σημαντική μεταβολή των ποσοστών. Σε ορισμένους από αυτούς καταγράφονται αρνητικοί ρυθμοί ανάπτυξης εμπορίου, οι οποίοι χρήζουν διαχρονικής παρακολούθησης προτού αξιολογηθούν ως διαρθρωτική τάση ή ως συγκυριακό αποτέλεσμα της εκκαθάρισης του μητρώου.

Τέλος, υπενθυμίζεται ότι ο Δείκτης Περιφερειακής Επιχειρηματικής Δυναμικής, με τιμή 0,5000 και κατάταξη 6η/13, μετρά αποκλειστικά τη δυναμική του εμπορικού τομέα. Η ενδιάμεση κατάταξη δεν αντικατοπτρίζει αδυναμία, αλλά τη διαρθρωτική πραγματικότητα μιας Περιφέρειας με ισχυρή αλλά διαφοροποιημένη παραγωγική βάση, στην οποία το εμπόριο συνυπάρχει με έντονη βιομηχανική και αγροτική δραστηριότητα, στοιχεία που δεν αποτυπώνονται πλήρως στις εμπορικές συνιστώσες που συνθέτουν τον RBDI.